BBC

MONTY
Dba o ciało, umysł i **glebę**

CAROL
Podziwia festiwal kwitnących **drzew**

ALAN
Wysiewa nasiona i sadzi **dalie**

Marzec/Kwiecień 2 (32)/2020

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

Twórz z kolorem

15 stron inspiracji
DONICZKI pełne barw *i smaku*

WARZYWNIK dla całej rodziny

Renowacja **TRAWNIKA**

Budujemy podwyższone **grządki**

Lubimy wiosnę

za pierwsze uwodzenie

● Ciemierniki ● Pierwiosnki ● Narcyzy ● Tulipany ● Sasanki

Marzec-kwiecień 2/2020
cena 14,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636

eprasa.pl d779ff95e1

PREMIUM LINE | ergo™

SZPADEL PROSTY / OSTRY ERGO™

Wykopywanie i sadzenie może być znacznie prostsze dzięki szpadlom Cellfast ERGO™. Te solidne narzędzia wykonano z niezwykłą starannością z materiałów najwyższej jakości. Wyróżnia je design oraz wyjątkowa ergonomia.

Uchwyt wykonany z kompozytu dostosowany został do wielu indywidualnych sposobów chwytania, a jego zamknięcie zapobiega dostawaniu się ziemi do wnętrza.

Trzonek o ergonomicznym kształcie, wykonany ze wzmocnionej stali, dopasowano do dłoni oraz pokryto dodatkowo powierzchnią antypoślizgową Safetouch™.

Głowice z usztywniającymi przetłoczeniami wykonano ze stali borowej wzmocnionej hartowaniem indukcyjnym i dodatkowo wyposażono w metalową podstawkę pod stopę.

PRODUKT POLSKI

Więcej na: **www.cellfast.com.pl**

cellfast®

eprasa.pl d779ff95e1

Sorry, taki mamy klimat!

Po zaskakująco ciepłym początku roku (pierwsze oznaki wiosny obserwowaliśmy się już w styczniu), eksperci odwołali zimę 30-lecia. Piszę do Was te słowa na początku lutego, ale pogoda za oknem bardziej przypomina końcówkę marca i obecne prognozy nie przewidują, że to się zmieni. Nie ma cienia (wątpliwości), wiosna w tym roku przyjdzie wcześniej – potwierdza to słynny świstak Phil.

Niestety, im wyższa temperatura, tym mniej opadów! Czy czeka nas kolejny ekstremalnie suchy sezon? Czy w obliczu anomalii ostatnich lat musimy zmienić swoje podejście do "angielskich ogrodów" w Polsce? Już teraz wiele gatunków, które jeszcze kilka lat temu nie dałyby sobie rady w naszym klimacie, doskonale zimuje w gruncie. Czy zmiany klimatu są szansą, czy zagrożeniem dla nas ogrodników? Ciekaw jestem, co o tym myślicie, co uprawiacie? Czekam na Wasze listy na **listy@gardenersworld.pl**

Nie przegap!

Bieżące i archiwalne numery magazynu zamówisz na ulubionykiosk.pl

Prenumerata roczna
74,50 zł (1 numer GRATIS)
Prenumerata dwuletnia
134,10 zł (3 numery GRATIS)
Zamów na: avt.pl/prenumerata

Welcome

Ach... ten wspaniały zapach! Czujesz go? Wiosna tuż-tuż, a przebijające się przez ziemię pierwsze kwiaty sprawiają, że jesteśmy coraz szczęśliwsi. Nareszcie! Precz z monotonną szarugą, czas na kolorowe świętowanie. Otwórz szeroko drzwi i powitaj wiosnę, otaczając się pierwszymi kwiatami. Wystarczy na nie spojrzeć (nawet bez różowych okularów), by poprawić sobie nastrój. Ogrodnictwo może przynieść korzyści naszym umysłom i emocjom, a także naszemu ciału (str. 22). Wiadomo nie od dziś, że kontakt z naturą i praca w ogrodzie to najlepsze lekarstwo na stres. Pamiętaj, że „kiedy coś sadzisz, inwestujesz w piękną przyszłość".

Łatwo ulec rutynie i wciąż uprawiać te same rośliny. Narcyzy (14), tulipany (16) – każdy je zna, prawda? Oprócz nowych odmian cebulowych klasyków mamy dla Was jeszcze kilka nowości! Wiosenne gwiazdy w mgnieniu oka mogą zamienić śpiący ogród w prawdziwy spektakl. Zobaczcie, za co tak lubimy wiosnę (6). Przecież, aby ogród był radosny, musi być jak najbardziej różnorodny... i kolorowy. Kate Gould, złota medalistka z Chelsea, wyjaśnia, jak przy pomocy koła barw, uzyskać najlepszy efekt (42). Chcesz uprawiać kwiaty i warzywa, ale wydaje Ci się, że nie masz na nie miejsca? Przekonamy Cię, że jesteś w błędzie! Nawet w małym ogrodzie, na balkonie i tarasie znajdzie się miejsce na ogród (jak z angielskiego programu TV). Skorzystaj z naszych inspirujących pomysłów na doniczkowe kompozycje, które pięknie wyglądają (71) i doskonale smakują (114). Uprawiaj własne warzywa bez problemów i bez chemii! Jak to zrobić? To proste. Postępuj według wskazówek zapracowanej mamy Sally Nex (119) i dowiedz się, jak wyżywić całą rodzinę, a przy tym zmniejszyć wydatki i przejść na zdrową dietę. Naprawdę możesz doświadczyć cudów w swoim ogrodzie... jeśli odpowiednio o niego zadbasz. Właśnie nastał najlepszy czas, abyś Ty i Twój ogród odzyskał formę! Skorzystaj ze wskazówek Joego na szybkie metamorfozy (84) i odśwież podwórko w jeden weekend.

Przyjemnej pracy, przyjemnej wiosny!

Paweł Romanowski
Redaktor naczelny
pawel.romanowski@avt.pl

PODARUJ PREZENT NA WIOSNĘ!

Podziel się swoim ulubionym magazynem ogrodniczym z przyjacielem. Wystarczy wejść na stronę **www.zielonyogrodek.pl/GW-2-2020** i pobrać darmowe e-wydanie bieżącego numeru. To doskonały pomysł, by sprawić komuś przyjemność i radośnie rozpocząć wiosnę!

Nie zwlekaj! Promocyjna oferta trwa od 14 lutego do końca kwietnia.

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Joe Swift
Nagradzany projektant ogrodów, prowadzi pracownię w Londynie. Pisze o wszystkich aspektach ogrodnictwa, dla nas projektuje kwiatowe rabaty.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl d779ff95e1

SPIS TREŚCI

marzec-kwiecień 2020

LUBIMY

6 **Lubimy wiosnę**
Za pierwsze uwodzenie

Eksperci polecają

14 Pełne narcyzy

16 Tulipany Triumph

INSPIRACJE

22 **Umysł, ciało i gleba**
Ogród Monty'ego

26 **Gwiazdy z Chelsea**
8 roślin, które odmienią Twój ogród

31 **Czas na byliny**
Wiosenne rarytasy

36 **Kwitnące drzewa i krzewy**
Festiwal kwiatów w Glebe Cottage

42 **Twórz z kolorem**
Jak stosować koło barw

48 **Oszałamiające dalie**
Sadź i wysiewaj

54 **Wielcy „okrywcy"**
Carol poleca rośliny okrywowe

Angielskie ogrody

60 **Ogród na dwóch poziomach**

66 **Kolorowy ogród z zakątkami**

84 **Szybkie metamorfozy**
Weekendowe prace Joego

89 **Krok po kroku**
Podwyższona grządka i oczko wodne

FAUNA W OGRODZIE

96 **Kto budzi się do życia**

98 **Zrób z dziećmi karmnik dla ptaków**

WŁASNE UPRAWY

110 **Nowe odmiany pomidorów**

114 **Uprawy w doniczkach**

118 **Jak wyżywić rodzinę**

128 **Brokuł gałązkowy**

DR OGRODNIK

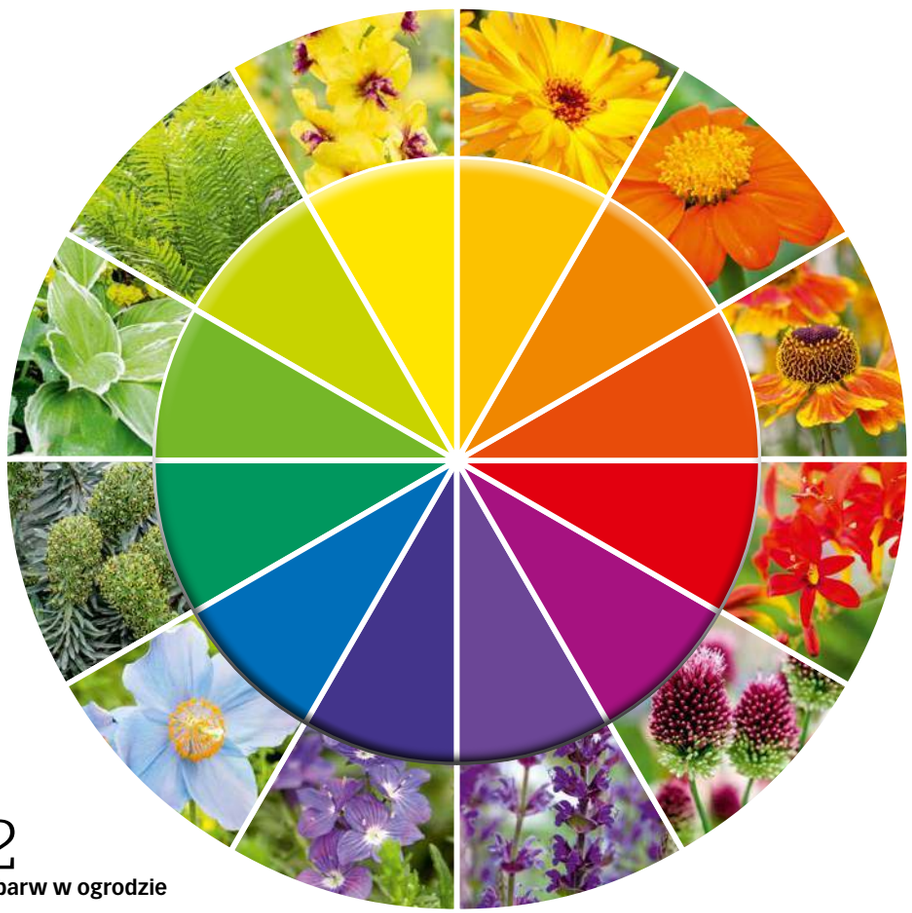
130 **Kłopoty z kompostem**

FELIETONY

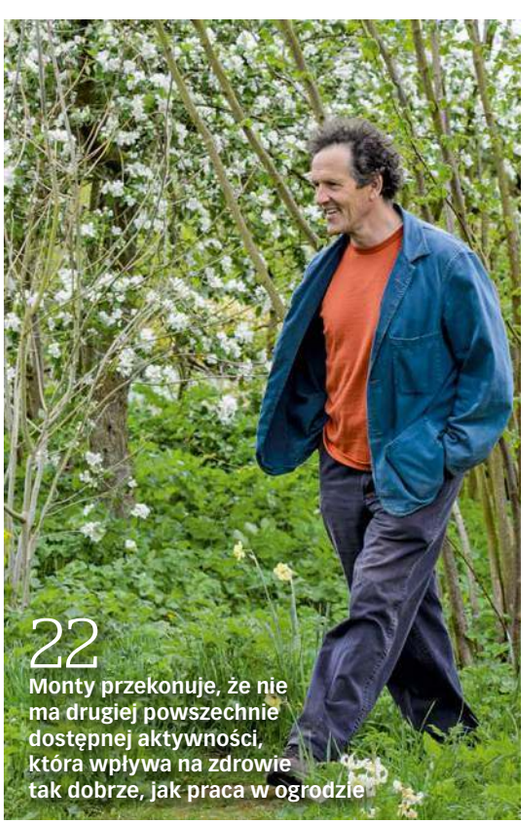
18 **Cały Monty**

94 **Rozmowy przy płocie**

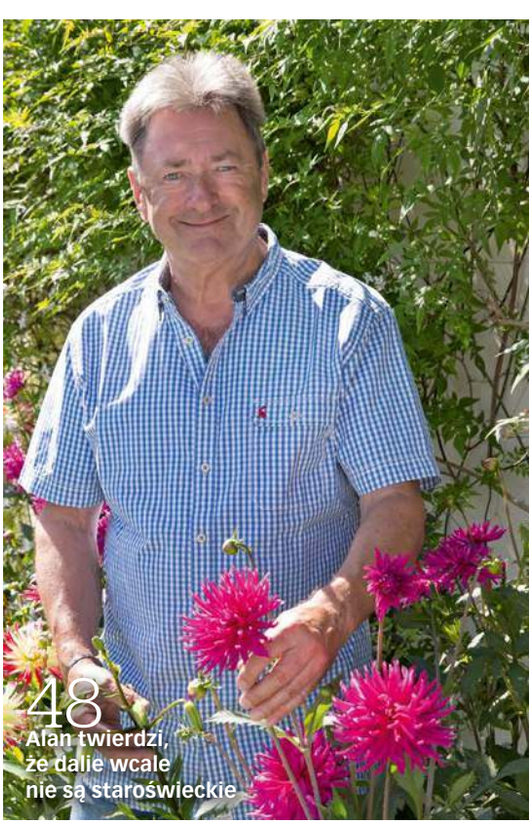
132 **Opowieści Alana Titchmarsha**

42
Koło barw w ogrodzie

22
Monty przekonuje, że nie ma drugiej powszechnie dostępnej aktywności, która wpływa na zdrowie tak dobrze, jak praca w ogrodzie

48
Alan twierdzi, że dalie wcale nie są staroświeckie

eprasa.pl d779ff95e1

TEMATY Z OKŁADKI

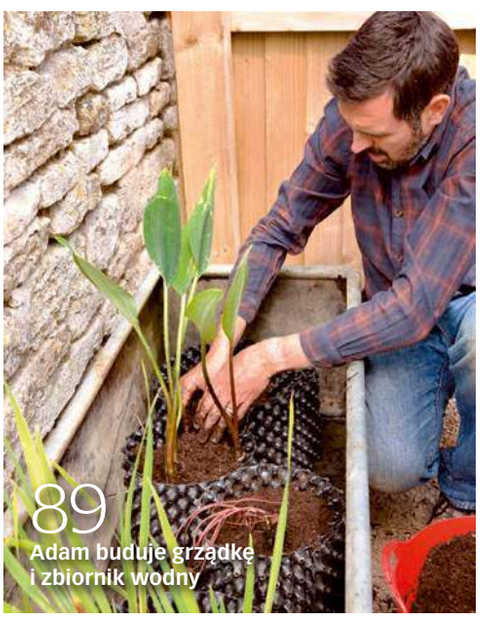

71 42

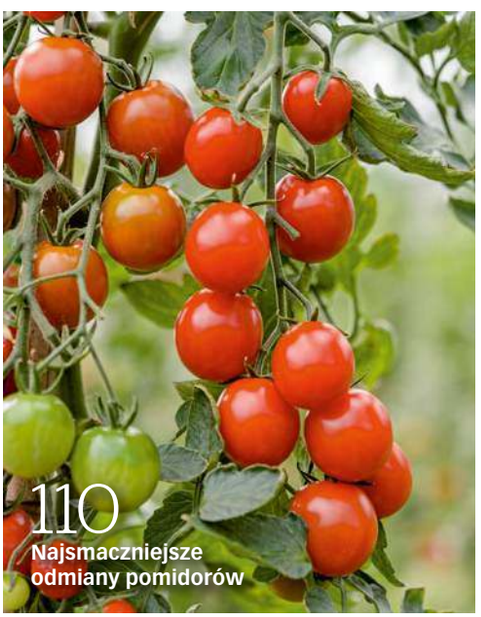
119 89

6

Zdjęcie: gorielov, Depositphotos

89
Adam buduje grządkę i zbiornik wodny

110
Najsmaczniejsze odmiany pomidorów

119
Jak uprawiać warzywa dla całej rodziny

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

71 Gwiazdy przedwiośnia
76 Ulubieńcy Carol
81 Zestaw do półcienia

PRENUMERATA s. 20

Plan działań wiosną

SPRAWY DO ZROBIENIA

100 Przycinanie
102 Przytnij budleję
103 Oczyść hortensję ogrodową
104 Wysiej nasiona traw
105 Rozłóż trawę z rolki
106 Przeprowadź pierwsze koszenie i nawożenie
107 Przesadź storczyki
108 Wysiej nasiona buraka
109 Wysiej sałatę

eprasa.pl d779ff95e1

Lubimy wiosnę

za pierwsze uwodzenie

eprasa.pl d779ff95e1

Marzec zwykle fika jak marcowy zając – jednak nie ten od herbatki z Szalonym Kapelusznikiem w „Alicji w Krainie Czarów". W marcu zające walecznie figlują (chociaż to samice zadają ciosy), skaczą i baraszkują. Ale żadna to nowość, że naturze w głowie same amory, kiedy zaczyna się robić coraz cieplej. Możesz być pewien, że miłosne fale lada dzień dopłyną też do Twojego ogrodu: przygotuj się na napływ płodności i powódź kwiatów. Zima się skończyła; niech żyją porywy wiosny.

Tekst James Alexander-Sinclair

GWIAZDA MIESIĄCA

Pierwiosnek bezłodygowy
(Primula acaulis)

Był taki krótki moment w czasie mojego dojrzewania, kiedy porzuciłem tradycyjny nastoletni pociąg do Black Sabbath i Pink Floyd i dla odmiany słuchałem operetek Gilberta i Sullivana. Z perspektywy czasu uważam, że było to nieco dziwne. Wspominam o tym tylko dlatego, że te trzy niemal identyczne doniczki przypominają mi piosenkę „Three little maids from school are we" („Macie tu szkolnych dziewcząt trzy") z „The Mikado" (śpiewaną przez Yum-Yum, Peep-Bo i Pitti-Sing ubrane w kimona). Trudno o trafniejszy opis tych pierwiosnków niż słowa piosenki: „Pert as a schoolgirl well can be/Filled to the brim with girlish glee" („A każda z nich do życia drży/Każda o przyszłym szczęściu śni").

Dobrze im będzie w półcieniu, poradzą też sobie zarówno w doniczkach, jak i w gruncie na rabatach, tym bardziej, jeśli nawieziesz je dobrze rozłożonym obornikiem. Rozsadzaj co kilka lat. **Wysokość x Szerokość** 10 cm x 10 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d779f95e1

GODNE PRZYPOMNIENIE

Bajeczna roślina w odmianie nazwanej na pamiątkę strasznych wydarzeń z 11 września. Szachownica perska przez wiele stuleci rosła dziko na Bliskim Wschodzie, a ostatnio jest świetnym towarzystwem naszych doniczkowych kompozycji i rabatek. Ten głęboki, namiętny fiolet wygląda niesamowicie z jasnymi tulipanami i świeżą, wiosenną zielenią, a z każdej cebulki wyrasta nie jeden, ale dwa kwiatostany.

Szachownica perska (*Fritillaria persica*) 'Twin Towers Tribute'
Cebule najlepiej sadzić (jesienią) na skos, aby zmniejszyć ryzyko gnicia w mokrej ziemi. Uważaj na ślimaki. Rozmnażaj ją z nasion wysianych jesienią pod szkłem.
W x S 80 cm x 30 cm

ŚWIEŻO WYPRANE

W starych reklamach telewizyjnych proszków do prania zawsze trąbili o cudownie jasnej i świeżej „niebieskawej bieli". Zawsze uważałem to za nieco mylące, ale teraz rozumiem, co mieli na myśli. Jako dowód podam wam ten bosko iskrzący się zawilec: tak niebiesko-białego jak puch łabędzia, pellegrina (peleryna) Papieża, opakowanie pianek lub południowe stoki Mont Blanc.

Zawilec wdzięczny (*Anemone blanda*) 'White Splendour'
Posadź bulwy jesienią w słonecznym lub częściowo zacienionym miejscu, w żyznym podłożu. Dobrze rośnie pod krzewami i drzewami, gdyż po przekwitnięciu musi mieć sucho.
W x S 15 cm x 15 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

RÓŻOWY DUET

Oto przystojna różowa kompozycja do przepuszczalnego lub żwirowego zakątka ogrodu. Blada iglica z niebieskawymi, paprociowymi liśćmi jest niewątpliwie delikatniejszą rośliną w tej parze. W konkursie piękności bardziej solidna i przypakowana firletka nie ma większych szans, ale ten duet działa zaskakująco dobrze.

Iglica (*Erodium rupestre*)
Rozmnażaj ze świeżych nasion lub sadzonek. Potrzebuje dobrego drenażu, bo mokre zimy nie wychodzą jej na zdrowie.
W x S 15 cm x 30 cm

Firletka alpejska (*Lychnis alpina*)
Usuwanie przekwitłych kwiatów pobudza do dłuższego kwitnienia. Rozmnażaj z nasion. Ma lepkie łodygi, stąd jej druga nazwa – lepnica.
W x S 15 cm x 20 cm

REKLAMA

Szklane kiełkownice - miseczkowa i słoikowa

Semini

zapraszamy na semini.pl

eprasa.pl d779ff95e1

PUCH I GRZMOT

Proszę, proszę… kolor wraca do naszych ogrodów. Dobra rada: jeśli posadzisz tulipany ‘Jan Reus’ w towarzystwie ‘Queen of Night’, sprytnie wydłużysz tulipanowy sezon, ponieważ przekwitające ‘Jan Reus’ mają dokładnie ten sam kolor, co rozwijające się ‘Queen of Night’. I dają piękny kontrast z fenkułem.

Tulipan (*Tulipa*) ‘Jan Reus’
Posadź późną jesienią – później niż inne cebulki (np. narcyzów) – w doniczkach lub na rabatach. Osłoń przed wiewiórkami i myszami.
W x S 50 cm x 10 cm

Fenkuł włoski (*Foeniculum vulgare*) ‘Giant Bronze’
Pierzasta bylina o jadalnych liściach i żółtych kwiatach. Daje mnóstwo samosiejek, więc bądźcie ostrożni.
W x S 1,8 m x 45 cm

W MORZU OGNIA

To wielce niesprawiedliwe, że nazwę tych pięknych kwiatów wykorzystuje się do podkreślenia tych momentów, których wszyscy kiedyś doświadczyliśmy, kiedy stoisz niezręcznie na skraju parkietu i próbujesz zebrać się na odwagę, by w końcu ruszyć w tany [angielska nazwa laku „wallflower” także oznacza osobę podpierającą ścianę” – red.]. W przypadku laków nie trzeba się jednak martwić: są jaskrawe, lśniące i nie do zatrzymania. Czy to Paso Doble, czy Mashed Potato, laki dadzą niezły popis na rabatach.

Lak wonny (*Erysimum cheiri*) ‘Orange Bedder’
Dobrze rośnie z sadzonek przygotowanych wiosną lub latem. Krewniak kapusty, więc jest podatny na kiłę. Musi rosnąć w pełnym słońcu.
W x S 30 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/UGORA, SEBASTIANOSECONDI

eprasa.pl d779ff95e1

SAMOTNY PASTERZ

Wierzby tworzą ładne kotki, chociaż zawsze uważałem, że puszyste pąki przypominają bardziej uszy królików, niż cokolwiek kociego. Aby jeszcze bardziej zagmatwać zoologię, wierzba iwa jest również znana jako wierzba kozia, ponieważ karmiono nią kozy. Jeśli jednak zignorujemy większe ssaki, iwa będzie fantastyczną rośliną dla pszczołowatych wszystkich kształtów i rozmiarów, które będą ustawiać się w kolejce po jej pyłek.

Wierzba iwa (*Salix caprea*)
Męskie i żeńskie kotki rozwijają się na osobnych roślinach – męskie są bardziej okazałe. Łatwo ukorzenia się z gałęzi wbitych wprost do ziemi na rabatach lub w doniczkach zostawionych na zewnątrz. Dobra roślina nad wodę lub do dzikiego ogrodu.
W x S 10 m x 6 m

REKLAMA

SEEDS BOMB

TORAF

Walcz razem z nami z Globalnym Ociepleniem

EKO BOMBA OGRODNIKA

Kulki z biohumusem, oraz mieszanką kwiatów polnych i ziół. Pożyteczne mikroorganizmy zawarte w biohumusie doskonale przyspieszają kiełkowanie asion i rozwój systemu korzeniowego zwiększają również odporność siewek na choroby i suszę.

Drzewo Tlenowe
Paulownia Omszona

Dekoracyjne drzewo odporne na zanieczyszczenia powietrza, potrafi asymilować 10x więcej CO_2 niż większość drzew. Tworzy bardzo duże liście i fioletowe pachnące kwiaty.

Linia nasion BIO i nasion ZIÓŁ

ZIOŁA

Opakowania z GRASS PAPIERU 80% mniejsze zużycie wody w procesie produkcji.

FSC

BIO

\pntoraf www.toraf.pl toraf@toraf.pl

eprasa.p d779ff95e1

SERENADA NARCYZÓW

Jednymi z najbardziej eleganckich i uroczych narcyzów są okazy, które mają po kilka (do trzech) kwiatów na każdej łodydze zamiast pojedynczych dużych trąb. Ta szczególna odmiana jest niezwykła, bo kiedy przyjrzysz się uważnie, to zobaczysz, że środek jej kwiatów jest tak zielony, jak oczy Julianne Moore (lub, dla równowagi, Jona Hamma)

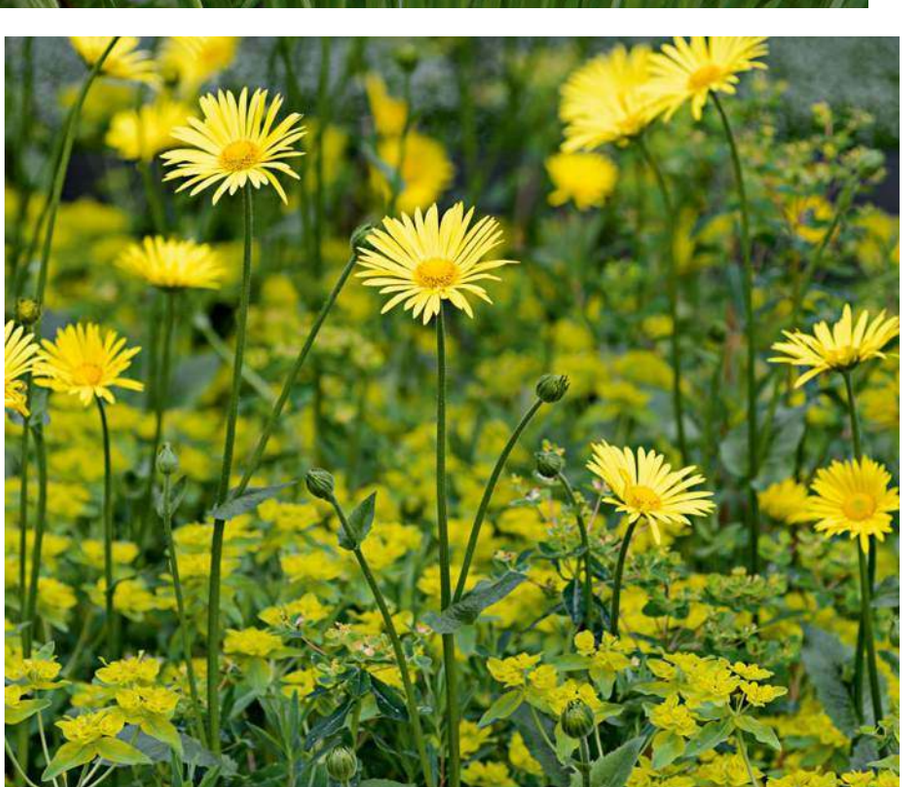
Narcyz (*Narcissus*) 'Lieke'
Rewelacyjny do doniczek lub na obwódki. Jesienią posadź cebulki, a wiosną pozwól liściom naturalnie zaschnąć.
W x S 30 cm x 10 cm

NA ŻÓŁTEJ ŁĄCZCE

Można by pomyśleć, że o tej porze roku, kiedy wszędzie kwitną narcyzy, nie potrzebujemy już więcej żółtego. Ale to nieprawda. Ta kompozycja ma zupełnie inny charakter i wniesie jeszcze inny odcień słonecznych barw do naszych ogrodów. Nieco bardziej subtelny, niż tłum narcyzów.

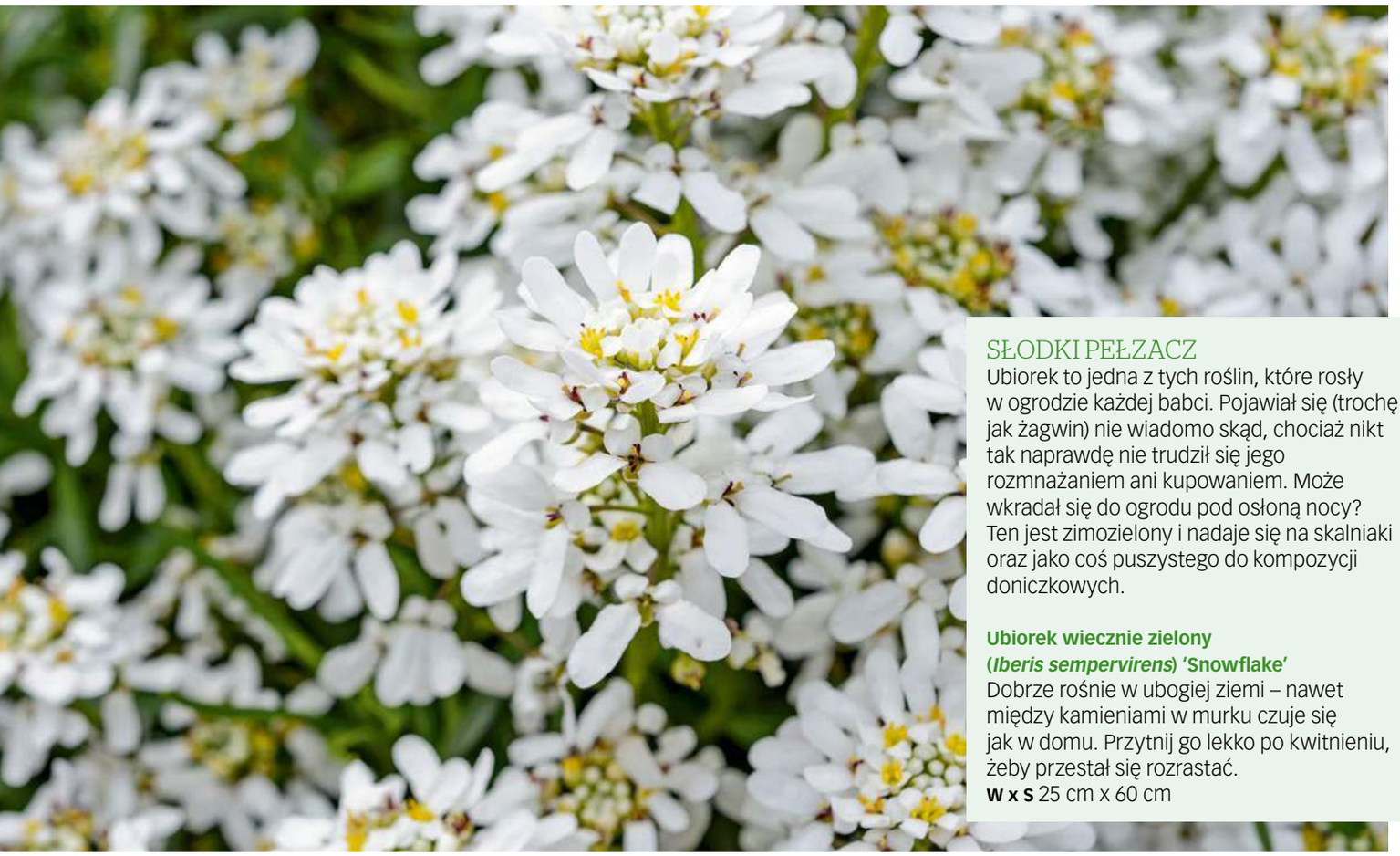
Omieg wschodni (*Doronicum orientale*)
Najlepiej rośnie w przepuszczalnej ziemi, w zacienionym miejscu. Usuwaj przekwitłe kwiaty, aby roślina powtórzyła kwitnienie. Kępy dziel jesienią.
W x S 60 cm x 60 cm

Wilczomlecz pstry (*Euphorbia epithymoides*)
Tnij ostrożnie, ponieważ jego sok może powodować podrażnienia skóry. Jesienią przytnij przy ziemi. Podziel na wiosnę.
W x S 40 cm x 60 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

SŁODKI PEŁZACZ

Ubiorek to jedna z tych roślin, które rosły w ogrodzie każdej babci. Pojawiał się (trochę jak żagwin) nie wiadomo skąd, chociaż nikt tak naprawdę nie trudził się jego rozmnażaniem ani kupowaniem. Może wkradał się do ogrodu pod osłoną nocy? Ten jest zimozielony i nadaje się na skalniaki oraz jako coś puszystego do kompozycji doniczkowych.

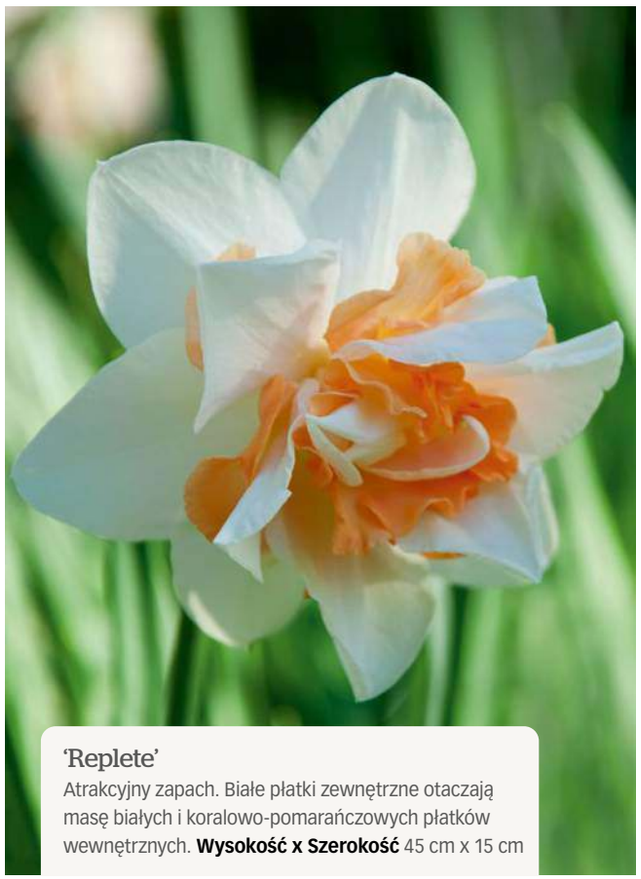
Ubiorek wiecznie zielony (*Iberis sempervirens*) 'Snowflake'
Dobrze rośnie w ubogiej ziemi – nawet między kamieniami w murku czuje się jak w domu. Przytnij go lekko po kwitnieniu, żeby przestał się rozrastać.
W x S 25 cm x 60 cm

ZDJĘCIA: GETTY/JACKY PARKER PHOTOGRAPHY; JASON INGRAM

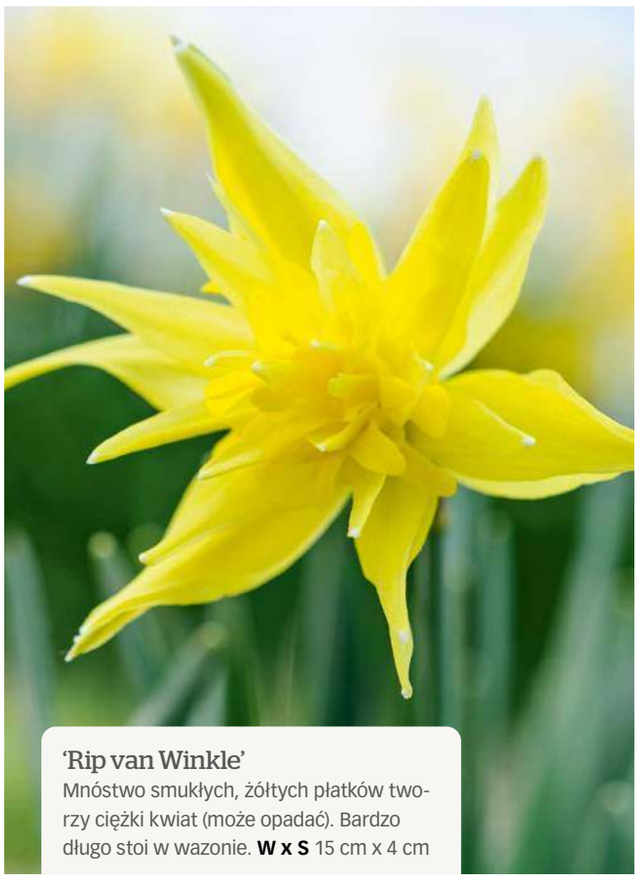
REKLAMA

epra.pl d779ff95e1

‘Replete’
Atrakcyjny zapach. Białe płatki zewnętrzne otaczają masę białych i koralowo-pomarańczowych płatków wewnętrznych. **Wysokość x Szerokość** 45 cm x 15 cm

‘Rip van Winkle’
Mnóstwo smukłych, żółtych płatków tworzy ciężki kwiat (może opadać). Bardzo długo stoi w wazonie. **W x S** 15 cm x 4 cm

‘Tahiti’
Na mocnych pędach kołyszą się duże kwiaty o eleganckich płatkach otaczających żółto-pomarańczowy środek. **W x S** 45 cm x 15 cm

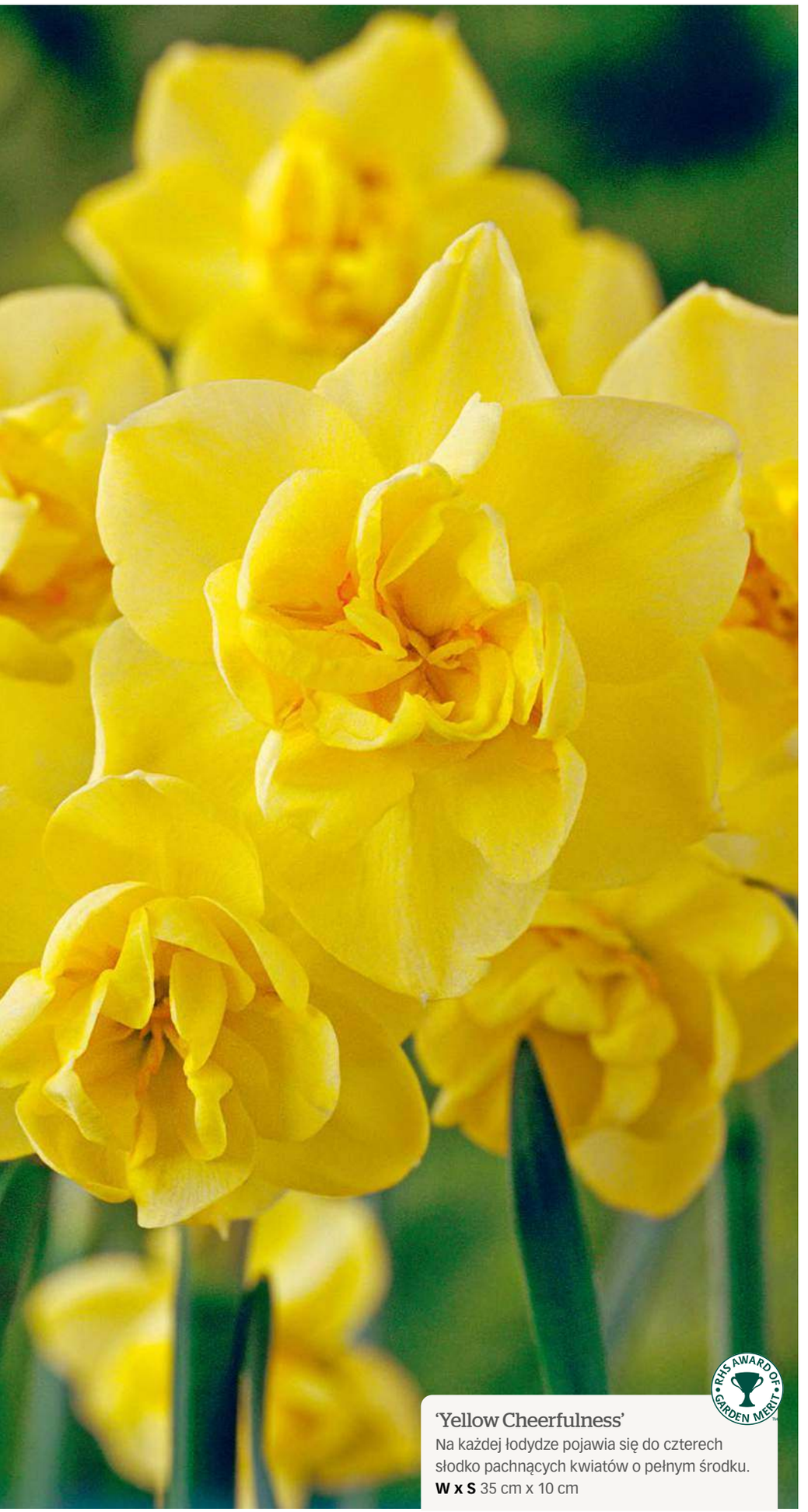
‘White Lion’
Białe płatki zmniejszają się ku środkowi i mieszają ze ślicznymi żółtymi płatkami. **W x S** 40 cm x 15 cm

Pełne narcyzy

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
								Sadzenie cebul			
		Kwiaty									

ZDJĘCIA: GETTY/ CHRIS BURROWS, EY EVE LIVESEY, NAHHAN; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

'Yellow Cheerfulness'
Na każdej łodydze pojawia się do czterech słodko pachnących kwiatów o pełnym środku.
W x S 35 cm x 10 cm

Eksperci polecają

Pełne narcyzy

Ponieważ argumentów „za" jest znacznie więcej niż „przeciw", wątpiący w walory narcyzów pełnych powinni zastanowić się jeszcze raz – twierdzi **Graham Rice**

Ogrodnicy zawsze mieli mieszane uczucia co do pełnych narcyzów. Z jednej strony długo kwitną, robią wrażenie, są dostępne w pięknych barwach (niekiedy kilku naraz), a ich zapach jest intensywniejszy, niż u ich bardziej tradycyjnych krewniaków, ale z drugiej strony niektórzy uważają, że w ogóle nie przypominają narcyzów i że ich wielopłatkowe kwiaty są tak ciężkie, że przy byle mżawce czy lekkim zefirku padają na ziemię.

Po pierwsze: jeśli nie wyglądają jak narcyzy, co z tego?! Czy mam rozumieć, że gdyby nie były narcyzami, byłyby piękne, ale ponieważ mamy w głowach ustalony wygląd narcyzów, są okropne? Proszę… I choć niektóre z nich mają słabe pędy, łodygi wielu wcale takie nie są.

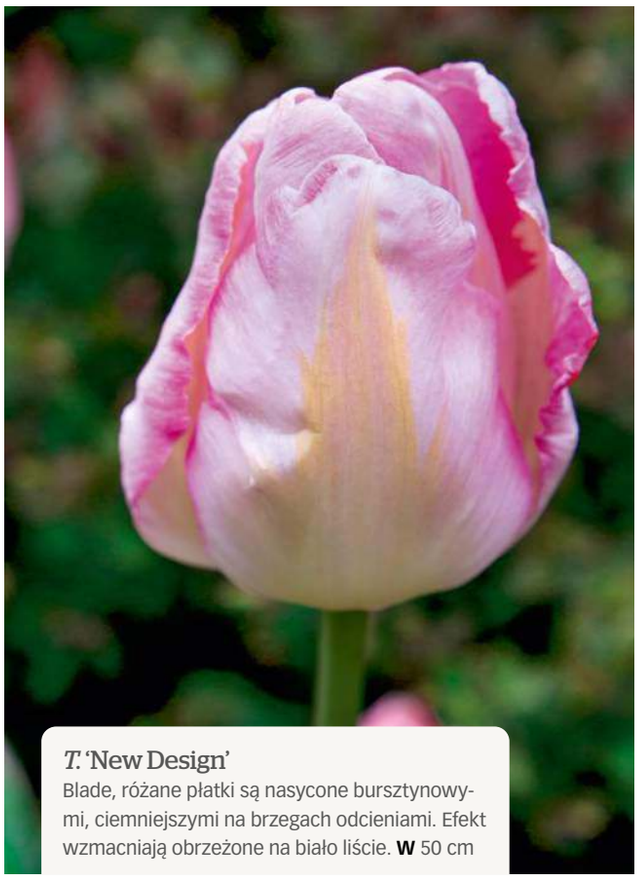
Skoro mamy to już za sobą, popodziwiajmy wielką różnorodność pełnych narcyzów. Niektóre z nich, np. odmiana 'Erlicheer', są jednorodne kolorystycznie, natomiast inne, w tym 'Tahiti', prezentują dwa kolory w ekscytujących połączeniach. Niektóre podwójne narcyzy, np. 'Rip van Winkle', mają płatki o równej długości, zaś inne, np. 'White Lion', produkują kwiaty o płatkach, których wielkość maleje, im bliżej środka. Podsumowując, są kolorowe, długo kwitną, wiele z nich ślicznie pachnie i są równie łatwe w uprawie co zwykłe narcyzy – dlatego porzućmy uprzedzenia i dajmy im szansę.

- **Kup** kwitnące rośliny wiosną w centrum ogrodniczym lub zamów je przez internet jesienią – wybór będzie większy.
- **Lubią** większość gleb i są mrozoodporne.
- **Sadź** je w kępach w pełnym słońcu lub częściowym cieniu, na głębokość podwójnej wysokości cebuli, co 10-15 cm.
- **Zasilaj** nawozem uniwersalnym wiosną lub płynnym nawozem do pomidorów po kwitnieniu.
- **Wyjmij** z ziemi, podziel i zasadź ponownie zbyt zagęszczone kępy, gdy liście zbrązowieją.

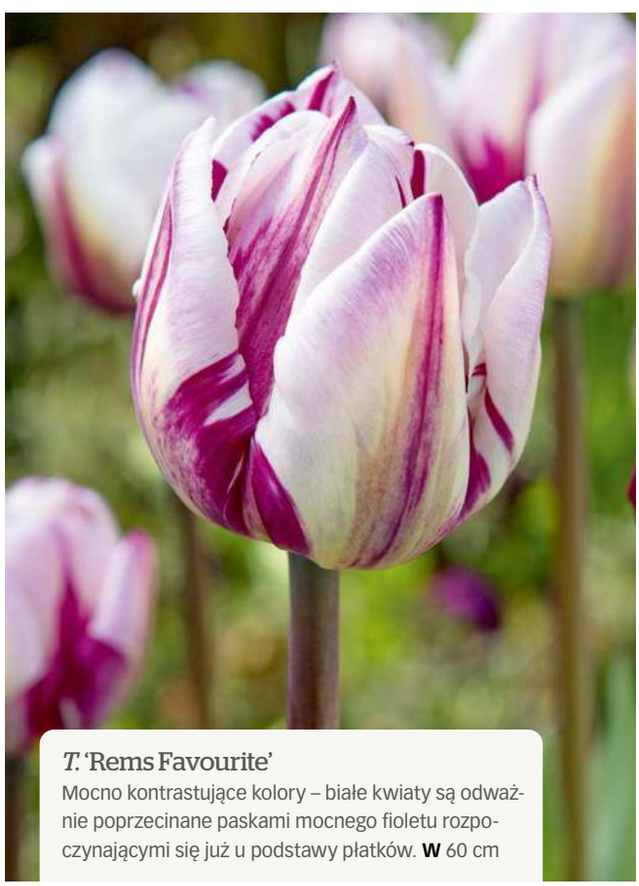
eprasa.pl d779ff95e1

Tulipa 'Barcelona'
Kolor fuksji – nieco ciemniejszy u podstawy. Ciemnawe pędy. Spektakularnie wygląda z żółtymi lakami. **Wysokość** 50 cm

T. 'New Design'
Blade, różane płatki są nasycone bursztynowymi, ciemniejszymi na brzegach odcieniami. Efekt wzmacniają obrzeżone na biało liście. **W** 50 cm

T. 'Rems Favourite'
Mocno kontrastujące kolory – białe kwiaty są odważnie poprzecinane paskami mocnego fioletu rozpoczynającymi się już u podstawy płatków. **W** 60 cm

T. 'Prinses Irene'
Pomarańczowe kwiaty ze smugami stonowanej purpury – jaśniejsze na brzegach. Krótkie, pachnące i niekiedy z kilkoma kwiatami. **W** 35 cm

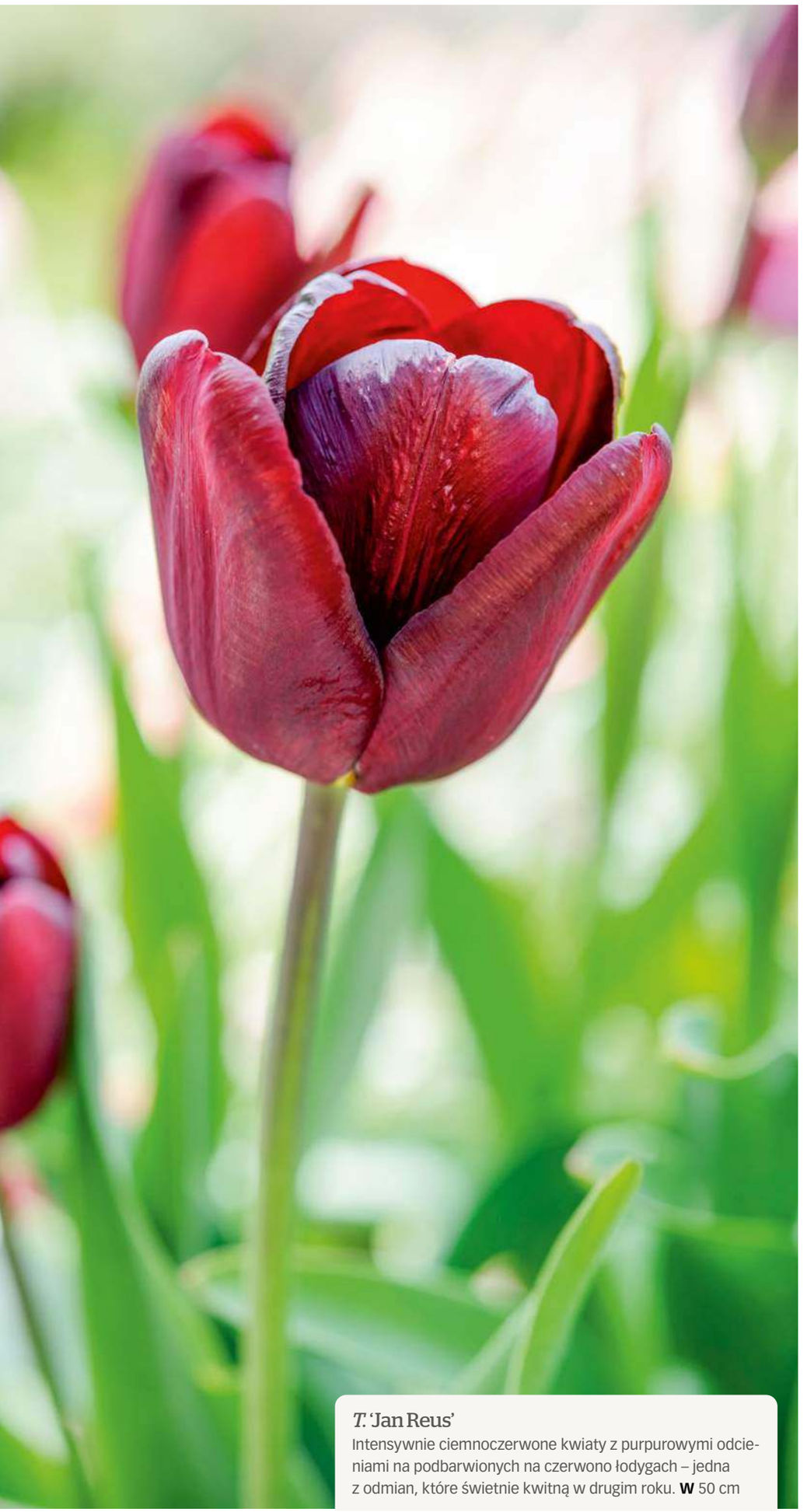

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

Tulipany Triumph

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
									Sadzenie cebul		
			Kwiaty								

eprasa.pl d779ff95e1

T. 'Jan Reus'
Intensywnie ciemnoczerwone kwiaty z purpurowymi odcieniami na podbarwionych na czerwono łodygach – jedna z odmian, które świetnie kwitną w drugim roku. **W** 50 cm

Eksperci polecają

Tulipany Triumph

Te klasyczne tulipany są dostępne w wielu kolorach i znoszą nawet najgorsze kwietniowe ulewy – opowiada **Graham Rice**

Jest tyle różnych tulipanów, że aby się nie pogubić, podzielono je na 15 grup. Niektóre z nich mają odpowiednie nazwy, np. pełne wczesne albo liliokształtne, ale czym charakteryzują się tulipany Triumph?

To tulipany o pojedynczych kwiatach, zakwitające od ok. końca kwietnia – po pojedynczych wczesnych, ale przed pojedynczymi późnymi. Ich pędy mają ok. 40-60 cm długości i dobrze podtrzymują kwiaty, które mają dobrze nam znany, klasyczny, elegancki, jajowaty kształt. Tulipanów z tej grupy jest ponad 600 i występują we wszystkich odcieniach barw jaskrawych, głębokich i pastelowych. Ponieważ są nieco niższe od innych podobnych tulipanów i mają mocne łodygi, tulipany Triumph są bardziej odporne na czynniki atmosferyczne od wielu swoich pobratymców. I choć nie zawsze niezawodnie kwitną rok po roku, żyją dłużej niż większość tulipanów.

Nazwa Triumph została nadana przez holenderskiego szkółkarza w roku 1923 dla charakterystycznych bezimiennych tulipanów, które kupił, natomiast ich wygląd został później powtórzony przez skrzyżowanie pojedynczych wczesnych tulipanów z przedstawicielami innych grup, w tym pojedynczych późnych.

Świetnymi partnerami dla tych tulipanów są wysokie niezapominajki i tradycyjny lak wonny – ich krzaczastość kryje pędy tulipanów, dzięki czemu kwiaty tych ostatnich otwierają się nad plamami barw. Sadzimy je w kępach na słonecznym stanowisku i w dużych doniczkach.

- **Sadź** cebulki na głębokości 15 cm w słonecznym miejscu w październiku i listopadzie – na rabatach co 8-10 cm, a w doniczkach gęściej. Jeśli chcesz, żeby zakwitły jeszcze w kolejnym roku, zasadź je głęboko.
- **Stosuj** żyzne, przepuszczalne podłoże – a jeśli nim nie dysponujesz, dowolne, byle nie nadmiernie wilgotne. Jeśli tulipany Triumph rosną razem z roślinami dwuletnimi, najpierw zasadź te ostatnie, a dopiero potem tulipany między nimi, aby uniknąć ryzyka uszkodzenia tulipanów przy sadzeniu roślin dwuletnich.
- **Zetnij** kwiaty, gdy przez pąk zacznie być widoczny kolor. Codziennie zmieniaj im wodę.

eprasa.pl d779ff95e1

Cały Monty

Historia naszej rodziny często wiele o mówi o nas samych. Idealnym przykładem jest **Monty**, który odkrywa swój rodowód, silnie zakorzeniony w ogrodnictwie

ZDJĘCIE: MARSHA ARNOLD

Leży przede mną mój akt urodzenia. Jest podniszczony i ma nieco pogięte rogi, ale odręcznie wypisany formularz jest nadal bardzo czytelny. Zaświadcza, że urodziłem się 8 lipca 1955 roku, pięć minut po północy, w Iserlohn w Niemczech Zachodnich. Figuruje też na nim moje imię i nazwisko: George Montagu Don. Przez imię George biegnie wykonane innym atramentem pojedyncze przekreślenie i mniejszymi literami, innym charakterem pisma, zastąpiono je wpisem „Montagu Denis".

Zamierzano nadać mi imiona po moich dwóch dziadkach: George'u Donie i Montagu Wyattcie. Ten ostatni zmarł kilka miesięcy przed moimi narodzinami, natomiast kiedy o tym zamyśle usłyszał ojciec mojego ojca – George Don, powiedział, że uważa, że Montagu to absurdalne imię i należy je usunąć. Moi rodzice, w akcie sprzeciwu wobec starego despoty, usunęli jego imię. I to dlatego nazywam się Monty (skrót od Montagu) Don.

Ale George Don to nazwisko, które w mojej rodzinie ma silne powiązania z ogrodnictwem. W XVIII i XIX wieku rodzina Donów była mocno zakorzeniona w szkockim mieście Forfar w obecnym hrabstwie Angus. Byli włókniarzami i kupcami, ale i botanikami, którzy pracowali dla Królewskiego Ogrodu Botanicznego w Edynburgu, ogrodu botanicznego Chelsea Physic Garden i Towarzystwa Linneuszowskiego w Londynie, zaś George Don był jednym z pierwszych łowców roślin zatrudnionych przez Królewskie Towarzystwo Ogrodnicze (RHS).

George Don (syn innego George'a Dona, ówczesnego dyrektora Królewskiego Ogrodu Botanicznego w Edynburgu) był kierownikiem Chelsea Physic Garden i w roku 1821, w wieku 23 lat, popłynął na statku *HMS Iphigenia*, aby zbierać rośliny i nasiona z Sierra Leone, Brazylii, Indii Zachodnich i wschodniego wybrzeża Ameryki. W przeciwieństwie do swojego rodzaju kolonialnej ciekawości, która była motorem napędowym dla łowców roślin w XIX wieku, głównym celem George'a Dona było znalezienie roślin o owocach, które mogłyby mieć zastosowanie komercyjne. Jego zakres obowiązków obejmował „zbieranie, transportowanie lub dowiezienie do ojczyzny do wykorzystania przez Towarzystwo nasion lub roślin, których owoce mogłyby być wykorzystywane z racji swojej przydatności, a także, w następnej kolejności, roślin, których piękno i wyjątkowość mogłyby być docenione w naszych ogrodach".

Na początku tego roku RHS zaprosiło mnie do biblioteki Lindley Library, abym mógł zapoznać się ze wszystkimi znajdującymi się tam dokumentami związanymi z Georgem Donem. Było to fascynujące popołudnie. W zbiorach biblioteki znajdują się wszystkie jego listy, pamiętniki i spisy materiałów – a musiał zabrać ze sobą, co tylko można sobie wyobrazić (włącznie z wkładami do ołówków i bibułkami) i zapakować to do jednej skrzyni stojącej w maleńkiej kabinie na przerażająco małym statku.

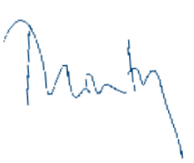
Za każdym razem, gdy statek gdzieś cumował, mój przodek wynajmował łódki i tragarzy i wyruszał na poszukiwanie odpowiedniej flory. Chciałbym móc powiedzieć, że „odkrył" mnóstwo roślin, które są nam teraz dobrze znane, ale to nieprawda. A jednak, powróciwszy do ojczyzny przez Nowy Jork, przywiózł ze sobą 31 rodzajów owoców, w tym owoce 17 gatunków, które nigdy wcześniej nie zostały opisane, miedzy innymi caimito (*Chrysophyllum cainito*) i gujawy.

Na razie wszystko idzie dobrze – ale George paskudnie plami swój honor, pisząc serię artykułów o florze Sierra Leone, które publikuje „Edinburgh Philosophical Journal" wydawany przez the Royal Society of Edinburgh. W ten sposób podróżnik złamał prawo wyłączności, jakim obarczona była jego współpraca z RHS, co nie tylko pozbawiło go pracy, ale również obciążyło zakazem publikowania w Anglii przez resztę życia czegokolwiek, co dotyczyłoby jego podróży.

To dobrze ilustruje sytuację pierwszych łowców roślin. Traktowano ich jak czeladników posiadających wystarczające kwalifikacje, aby wiedzieć, co zbierać, ale będących jedynie młodszymi sługami pracującymi całkowicie na rzecz swoich wykształconych, w większości arystokratycznych mistrzów. Brat George'a, David Don, był profesorem botaniki w King's College w Londynie i bibliotekarzem Towarzystwa Linneuszowskiego, ale ze społecznego punktu widzenia pozostawali z dala od kręgów, które prowadziły RHS i od ogrodniczej socjety.

George napisał później *A General System of Gardening and Botany* w czterech tomach, ale nigdy już nie zbierał roślin i zmarł jako kawaler w roku 1856, przy czym ciążący na nim zakaz nigdy nie został odwołany, w związku z czym zebrane przez niego rośliny i historia jego podróży popadły w zapomnienie. Towarzystwu RHS należą się wielkie podziękowania za to, że wspaniale odnowiło i skatalogowało owoce jego pracy, które wkrótce zostaną wystawione, aby wszyscy mogli je zobaczyć.

Można by powiedzieć – ja to robię – że ogrodnictwo płynie w moich żyłach. Moi dwaj bracia to świetni ogrodnicy. Mam nadzieję, że moje dzieci przejmą pałeczkę. Kiedy to czytacie, właśnie ma urodzić się mój pierwszy wnuk [urodził się 28 maja 2019 r. - red]. Wybrano już dla niego imię – będzie nazywał się George Don.

eprasa.pl d779ff95e1

Spotkajmy się

Jeśli marzysz o pięknym ogrodzie, to nie może Ciebie zabraknąć w lutym 2020 r. w Poznaniu. Na targach GARDENIA znajdziesz mnóstwo inspiracji i wiedzy, które pozwolą z głową pełną pomysłów wkroczyć w nowy sezon ogrodniczy.

Znajdź nas
Pawilon 5
Stoisko 90A

Od 13 do 15 lutego 2020 r. Teren Międzynarodowych Targów Poznańskich już po raz XIV opanują pasjonaci ogrodów. Jak co roku Targi Gardenia będą inspirować do tworzenia ogrodów bez względu na to, czy masz do dyspozycji ogród przydomowy, czy balkon w bloku. Motywem przewodnim tegorocznej edycji są „Innowacje w ogrodzie". Pokazane zostaną przede wszystkim w zakresie nowości, jakie producenci i dystrybutorzy urządzeń i roślin planują na sezon 2020.

Przez dwa dni trwania Targów odbywać się będzie kiermasz ogrodniczy, podczas którego miłośnicy ogrodów będą mogli kupić dodatki do swoich oaz zieleni. W programie wydarzeń targowych planowane są liczne warsztaty, pokazy cięcia i pielęgnacji roślin oraz wiele innych wydarzeń towarzyszących.

Międzynarodowe Targi Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu GARDENIA to wydarzenie nr 1 w branży ogrodniczej, które od kilkunastu lat sprowadza do Poznania prawie 25 000 osób zainteresowanych tematyką kształtowania ogrodów i terenów zieleni, profesjonalistów w zakresie uprawy kwiatów, krzewów ozdobnych oraz drzew owocowych, producentów urządzeń i narzędzi ogrodowych, systemów nawadniania, a także dystrybutorów akcesoriów ogrodniczych typu doniczki, oświetlenie czy innych dodatków. Więcej informacji na www.targigardenia.pl

REKLAMA

Prenumerata roczna jedynie 74,50 zł, czyli 1 numer GRATIS

Prenumerata dwuletnia w cenie 134,10 zł, czyli 3 numery GRATIS

Prenumeratę zamówisz na: **www.avt.pl/prenumerata**
lub poprzez wpłatę na konto:
AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa,
ING Bank Śląski 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

INNE OPCJE:

- e-prenumerata roczna (PDF) – 59,50 zł (1 e-wydanie gratis)
- e-prenumerata dwuletnia (PDF) – 107,10 zł (3 e-wydania gratis)

Szanowny Kliencie, od 25 maja 2018 roku w krajach Unii Europejskiej obowiązuje Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO). Zachęcamy do zapoznania się z poniższą klauzulą informacyjną. Administratorem Twoich danych jest AVT-Korporacja sp. z o.o. z siedzibą ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa, e-mail: prenumerata@avt.pl. Chodzi o dane osobowe, które zbieramy, aby móc wysłać Ci nasze czasopisma w formie drukowanej lub elektronicznej oraz inne towary (np. prezenty), a także w innych prawnie usprawiedliwionych celach, w tym marketingu bezpośredniego naszych produktów i usług (tzw. uzasadniony interes administratora). Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do zrealizowania zamówienia na prenumeratę. Twoje dane osobowe mogą być przekazane Poczcie Polskiej, która będzie dostarczać do Ciebie przesyłki. Bez Twojej zgody nie przekażemy i nie będziemy dokonywać obrotu (nie użyczymy, nie sprzedamy) Twoich danych osobowych innym osobom lub instytucjom. Twoje dane osobowe możemy przekazać jedynie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania na podstawie obowiązującego prawa (np. sądy lub organy ścigania) – ale tylko na ich żądanie w oparciu o stosowną podstawę prawną. Będziemy przetwarzać Twoje dane osobowe przez 5 lat od zakończenia roku obrachunkowego, w którym wystąpiła ostatnia płatność. Dane osobowe do celów marketingowych będziemy przetwarzać do czasu wycofania przez Ciebie zgody na przetwarzanie lub do czasu usunięcia danych. Informujemy, że masz prawo do żądania od administratora dostępu do Twoich danych, ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania Twoich danych lub ich przenoszenia. W każdej chwili możesz odwołać zgodę na przetwarzanie Twoich danych osobowych oraz możesz zażądać, by Twoje wszystkie dane zostały przez nas usunięte.

eprasa.pl d779ff95e1

Nie przegap!

13-14 LUTEGO

Arena Krajobrazu
Prezentacje, prelekcje, pokazy cięcia drzew i krzewów oraz warsztaty prowadzone przez najwybitniejszych na świecie projektantów i architektów krajobrazu z Polski i zagranicy. Gwiazdami wydarzenia będą: Chris Beardshaw, Jo Thompson, Taina Suonio oraz Hexian Jin.

Międzynarodowe Targi Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu GARDENIA 2020 na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich.

www.arenakrajobrazu.pl

27 LUTEGO – 1 MARCA

Wystawa Storczyków „Orchidea 2020"
Hodowcy z różnych stron świata zaprezentują wiele ciekawych gatunków i odmian storczyków. W czasie wydarzenia odbędą się również warsztaty tematyczne i prelekcje dotyczące upraw orchidei. W trakcie wystawy będzie można będzie również wziąć udział w pokazach przesadzania roślin.

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

www.ogrod.uw.edu.pl

14-15 MARCA
Targi LUBLIN

4-5 KWIETNIA
Expo ŁÓDŹ

25-26 KWIETNIA
Netto Arena SZCZECIN

Światowa Wystawa Orchidei, Bonsai i Sukulentów
To okazja, by zobaczyć kilkanaście tysięcy najwspanialszych orchidei, ponad stuletnie drzewka bonsai i zjawiskowe sukulenty z całego świata. Wydarzenie uatrakcyjnią ciekawe prelekcje i pokazy. W czasie trwania wystawy można będzie poszerzyć wiedzę o tych niezwykłych roślinach i podzielić się swoim doświadczeniem w ich uprawie.

www.swiatowawystawa.pl

ATAK Gigantów Festiwal Roślin Owadożernych
To fantastyczna przygoda odkrywania tajemnic i piękna natury. Największa na świecie żywa wystawa, którą tworzą eksponaty z blisko 40 państw. Wyjątkowe pokazy, prelekcje i mnóstwo niezwykłych atrakcji dla dzieci i dorosłych. Festiwalowi i wystawie będzie towarzyszyć kiermasz roślin.

www.festiwalroslin.pl

14-15 MARCA

GARDEN EXPO
III Edycja Podkarpackich Targów Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu to okazja, by poznać najnowsze trendy ogrodnicze, wziąć udział w pokazach florystycznych, konferencjach i szkoleniach. Będzie można zapoznać się z ofertą szkółek, producentów narzędzi, maszyn oraz akcesoriów do pielęgnacji ogrodu.

Centrum Wystawienniczo-Kongresowe w Jasionce k. Rzeszowa

www.g2aarena.pl

20-22 MARCA

GREEN DAYS
Podczas tegorocznego wydarzenia będzie można odwiedzić stoiska w kilku tematycznych salonach: architektury krajobrazu, ogrodniczym, florystycznym, techniki ogrodniczej, mebli ogrodowych i BBQ. To okazja by wziąć udział w Bonsai Show, pokazach arborystów czy przycinania roślin ozdobnych. Wydarzeniu towarzyszy kiermasz roślin.

Ptak Warsaw Expo Nadarzyn k. Warszawy

www.greendaysexpo.com

17-19 KWIETNIA

Ogród i Ty
Podczas targów będzie można poznać ofertę architektów krajobrazu, odwiedzić m.in. stoiska producentów mebli ogrodowych, altan, oświetlenia i systemów nawadniających do ogrodu. Na fanów ogrodnictwa czekać będzie oferta nasion, sadzonek drzew i krzewów oraz wybór doniczek. To doskonała okazja, by skorzystać z porad specjalistów.

Targi Kielce

www.targikielce.pl

19 KWIETNIA

Wrocławski Festiwal Magnolii
To okazja do podziwiania piękna magnolii, wzięcia udziału w warsztatach i prelekcjach na temat uprawy tych roślin, a także skorzystania z oferty na kiermaszu roślin. To czas kwitnienia nie tylko magnolii, ale także wielu innych gatunków roślin, które spotkać można właśnie w Ogrodzie Botanicznym!

Ogród Botaniczny Wrocław

www.ogrodbotaniczny.wroclaw.pl

REKLAMA

eprasa.pl

Umysł, ciało i gleba

Dowiedziono, że praca w ogrodzie jest dobra dla zdrowia fizycznego i psychicznego. **Monty** dzieli się z nami swoim doświadczeniem...

Prawie każde słowo, każdy obraz, każde uczucie, które pojawia się w tym magazynie i w każdej innej publikacji ogrodniczej lub programie o ogrodach skupia się na tym, jak stworzyć piękny ogród i utrzymywać wszystko to, co w nim rośnie, w jak największym zdrowiu i dobrym samopoczuciu. Ale w tym ideale brakuje jednego podstawowego elementu – ogrodnika.

Niekiedy nie doceniamy istotności ogrodnika dla ogrodu. Te słowa mogą brzmieć dziwnie, biorąc pod uwagę, że rośliny nie potrzebują od nas wskazówek. Jesteśmy tymi, którzy miotają się po ogrodzie, w większości tylko pogarszając sprawy. Całe ogrodnictwo polega na okiełznywaniu naturalnych zapędów roślin w taki sposób, aby realizowały nasze zamierzenia. Ogrody to jawny wyraz naszego zewnętrznego ja i naszej podświadomości. My, ogrodnicy, jesteśmy obecni w każdym liściu i każdym źdźble trawy.

Osobiście uważam, że jest to wyjątkowo wzbogacające. Miejsce spotkania elementu ludzkiego i ogrodniczego definiuje ogrodnictwo. Jak powiedział jeden z moich ogrodniczych bohaterów, architekt krajobrazu Juan Grimm: „Porośnięte trawą miejsce w lesie to polana. Ale okrągła polana to ogród". Jeśli zestawimy ze sobą człowieka i naturę, aby powstał ogród, otrzymamy piękno, dobre jedzenie, szczęście i zdrowie.

Ten ostatni czynnik wydaje mi się prawie najważniejszy. Zdrowy ogród musi obejmować zdrowego ogrodnika. Po prostu nie można w żaden sposób oddzielić ogrodnika od jego ogrodu bez wpływu na drugą stronę tego równania. Nie chcę przez to powiedzieć, że niecieszącą się zdrowiem osoba nie może mieć dobrego ogrodu (Bóg jeden wie, że każdy z nas jest w jakiś sposób złamany), ale że zdrowie ogrodnika powinno być równie ważne, jak zdrowie roślin.

Nasuwają się tu pytania, w tym pytanie o to, co rozumiemy przez zdrowie? To bardzo subiektywne, ale ja mam na myśli poczucie fizycznego i psychicznego dobrostanu charakteryzującego się zdolnością

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Związek pomiędzy człowiekiem (i psem!) a naturą jest w ogrodnictwie zasadą o znaczeniu fundamentalnym

REKLAMA

SZKÓŁKI KUROWSCY
rośliny ozdobne
www.kurowski.pl

HYDRANGEA PANICULATA
'POLESTAR'®
Hortenesja bukietowa 'Polestar'®

*Wyjątkowo wcześnie kwitnąca - od VI.
Karłowy pokrój, ok. 60 cm wys.
Urokliwe, obfite kwitnienie.
Dobra do pojemników.*

SZKÓŁKI KUROWSCY, ul. Kurowska 105, 24-130 Końskowola
tel. +48 81 881 62 13, info@kurowski.pl

do wykonywania zamierzonych działań i pełnienia funkcji, i cieszenia się nimi bez myślenia o zdrowiu czy zastanawiania się nad nim. Najlepszy możliwy stan zdrowia jest wtedy, kiedy nie jesteśmy go w ogóle świadomi, kiedy umysł i ciało są częścią procesu bycia, a nie jego produktem finalnym, czy, co znacznie gorsze, ograniczeniem.

Czynnikiem krytycznym jest połączenie zdrowia fizycznego i psychicznego. Każda osoba, której zdarzyło się zapaść na chorobę psychiczną wie, że stosunkowo dobra forma ciała może być drwiną, choć w praktyce te dwa elementy rzadko można rozdzielić. Jesteśmy ich holistyczną unią – jeden zawsze wpływa na drugi, a nawet go wywołuje. Z własnego doświadczenia wiem, że depresji często towarzyszy korowód wycieńczających i upokarzających niedomagań. Z naukowego punktu widzenia udowodniono, że biom [zbiór mikroorganizmów] jelitowy ma bezpośredni i ważki wpływ na mózg. Powiedzenie „*mens sana in corpore sano*" czyli „w zdrowym ciele zdrowy duch", nie jest wyłącznie chłodnym nakazem, aby przestać rozczulać się nad sobą, wziąć zimny prysznic i iść pobiegać, ale celną i wrażliwą analizą dobrego, holistycznie rozumianego stanu zdrowia.

Od aerobiku do estetyki

Jestem przekonany, że nie ma drugiej powszechnie dostępnej aktywności, która wpływa na zdrowie tak dobrze, jak praca w ogrodzie. Żadne inne działanie nie zapewnia tak szerokiego zakresu korzyści, przyjemności i pożytków. Po stronie fizyczności mamy korzystny dla serca i płuc wysiłek aerobowy, który w sposób bezpośredni obniża ciśnienie, zmniejsza ryzyko ataku serca i udaru oraz chroni przed cukrzycą i zmniejsza jej skutki. Dzięki pracy mięśni utrzymujemy siłę, co z wiekiem staje się coraz ważniejsze. Intensywność i zakres ruchu sprzyjają elastyczności i poprawiają ją. Kop, grab, zamiataj, podnoś, zginaj się, noś, klękaj, chwytaj, piłuj, pochylaj się i rozciągaj, łap i chodź – powtarzając to wszystko bez końca. Rób to na świeżym powietrzu, rób to gdy jest gorąco i gdy jest zimno, i rób to, kiedy powietrze jest wilgotne i miękkie wiosną. Rób to.

Parę dni temu jechałem taksówką, a prowadzący ją kierowca (młodszy ode mnie) narzekał, że nie lubi pracy w ogrodzie, bo jest „taka ciężka. Dobra dla młodzików!". Tak, jest ciężka, ale też dobra dla starszych mężczyzn i kobiet, i to właśnie dlatego. Nasze ciała zostały zaprojektowane tak, że mają się ruszać i ciągle się ruszają. Jeśli chcesz zapaść na zdrowiu, najszybszym na to sposobem jest siedzenie na zadku. Nie musisz chodzić do siłowni ani zakładać na siebie absurdalnej lycry, dołączać do żadnego klubu, ani płacić trenerowi. Po prostu zajmuj się ogrodem! Jak najmniej korzystaj z maszyn i urządzeń. Ma ci się zrobić gorąco, masz poczuć się obolały i zmęczony. Masz być podrapany,

Podnoszenie ciężkich rzeczy podczas prac w ogrodzie trenuje różne mięśnie, czyniąc nas gibkimi i silnymi

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Pielęgnacja i uprawa roślin jest inwestycją w przyszłość, niosącą ze sobą udowodniony pożytek dla zdrowia

posiniaczony, zabłocony i zziębnięty. Masz zgłodnieć. Zjedz ciastko. Nie przytyjesz. Zjedz obiad z apetytem. Dobrze śpij. Dobrze żyj.

Jest jeszcze inna korzyść, którą trudno zmierzyć. Praca w ogrodzie sprawia, że czujemy się dobrze. Działa to na szereg sposobów. Jako facet z tendencją do depresji wiem, że już samo wyjście na świeże powietrze dobrze działa. Poruszanie się działa jeszcze lepiej. Dlatego bez względu na porę roku (dla mnie to najważniejsze w listopadzie i grudniu), bez względu na to, jak ponura jest pogoda, zawsze dobrze jest wyjść na spacer. Jeśli możesz to odrobinę posunąć dalej, czyli wyjść z domu, i zrobić coś, co chcesz, żeby było zrobione, bez względu na to, jak banalne czy niekreatywne się wydaje, będzie jeszcze lepiej. Krok po kroku znowu doczołgasz się do światła. Jeśli masz ogród – niekoniecznie własny, chodzi o dostęp do dowolnego ogrodu – pożytki czekają właśnie tam. Ten pierwszy przebiśnieg, kwiaty na róży, którą sam przycinałeś, sałata, którą wyhodowałeś z nasion, rudzik śpiewający tuż obok – to wszystko drobne, ale pozytywne rzeczy, które leczą w sposób, który medycyna próbuje naśladować.

Lecznicza praca w ogrodzie

Kiedy coś sadzisz, inwestujesz w piękną przyszłość w stresującym, chaotycznym, a niekiedy zwyczajnie przerażającym świecie. Nic nie działa, jak należy. Wiele rzeczy kończy się źle. Współczesne życie jest dla większości z nas odcięte od rzeczywistości, od pogody, jedzenia, pór roku, i rozrywki – od prawie wszystkiego. Nasze życie jest produktem czyjejś radosnej twórczości – począwszy od tego, w co się ubieramy, co jemy, czego słuchamy, czym się przemieszczamy, a skończywszy na dowolnej rzeczy, która przyjdzie nam do głowy.

> “Kiedy coś sadzisz, inwestujesz w piękną przyszłość”

A ogrody są prawdziwe. Nie są wersją samych siebie, zaserwowaną za pośrednictwem procesu korporacyjnego. Ogród – twoja mała działka – to natura, która ma „czerwone kły i szpony” [czyli zabija i pożera – cytat z wiersza Lorda Tennysona – przyp. tłum.], a jednocześnie leczy. Ogród jest miarą, za pomocą której można mierzyć resztę życia.

Żyjąc w harmonii z porami wzrostu i odchodzenia, przygotowań i żniw, sprawiamy, że zarówno nasza psychika, jak i ciało są szczęśliwsze i zdrowsze. Kiedy w sposób bezpośredni angażujemy się w proces uprawy roślin, kiedy dotykamy ziemi i zajmujemy się nią delikatnie i z czułością, nasz świat i świat wszystkich innych osób staje się lepszy.

Wiemy, że praca w ogrodzie nam służy. To fantastyczne, wszechstronne ćwiczenia, co łatwo zauważyć i ocenić. Skutkują wysokim poziomem dobrego samopoczucia – nie da się temu zaprzeczyć i nie wymaga to mierzenia. Wiemy, że praca w ogrodzie jest niezwykle skuteczna w poprawie stanu psychiki i zapobieganiu jej chorobom, ale (i to bardzo istotne „ale”) prawie wszystkie dowody na to, że praca w ogrodzie skutecznie leczy i zapobiega chorobom psychicznym są empiryczne. Wiemy jeszcze za mało, w jaki sposób, dlaczego i w jakim stopniu tak się dzieje, ale mam emocjonującą wiadomość: obecnie poważne osoby biorą te empiryczne dowody bardzo serio i w badania naukowe nad nimi angażowane są poważne pieniądze – w taki sam sposób, jak w badania nad leczeniem farmakologicznym czy innymi konwencjonalnymi sposobami leczenia. Badania pochłoną miliony funtów i potrwają wiele lat, ale jeżeli dzięki temu na poziomie krajowym zostaną stworzone możliwości dostępu do ogrodów dla obywateli, zaś lekarze zaczną zalecać pacjentom prace w ogrodzie w taki sam sposób, jak zalecają ćwiczenia fizyczne czy dietę, z całą pewnością warto. Bądź co bądź, praca w ogrodzie odbywa się jedynie kosztem czasu, który przeznaczamy na jego pielęgnację. ■

eprasa.pl d779ff95e1

Czas na zmiany

Dostęp do ogrodniczych e-zakupów i kaprysy pogodowe zrewolucjonizowały w ostatniej dekadzie nasze ogrody. Jednak prawdziwa rewolucja zawsze zaczyna się najpierw w ogrodniku. **Łukasz Skop**, ogrodnik i autor bloga bezogrodek.com, podpowiada, jak otworzyć się na nowe...

Dwieście druga dekada naszej ery dobiegła niedawno końca i muszę przyznać, że przyszło nam „ogródkować" w ciekawych czasach. Wiem, że pewnie każdy ogrodnik o swoich czasach powiedziałby to samo, ale spójrz tylko za okno – zima 2019/20 kończy się właśnie niemal bezproblemowo (kiedy ja piszę te słowa, zima trwa jeszcze w najlepsze, ale tylko ta kalendarzowa, bo za moim oknem wiosna jako żywa).

Śniegi po pachy i siarczyste mrozy lepiej pamiętam z opowieści starszych, niż z autopsji. Nieodległe wspomnienie ostatniego lata – skwar i susza, to wielka gonitwa z konewkami. Ten klimatyczny fikołek ostatnich kilku sezonów to nie tylko tropikalne upały, ale przede wszystkim długotrwałe, powtarzające się susze, powodujące obniżanie się poziomu wód gruntowych i coraz większe kłopoty z nawadnianiem roślin. Zauważyłem to wyraźnie dzięki starej męczennicy i kiści apetycznych pomidorów.

> „Niedługo to, co będziesz *chciał* uprawiać niekoniecznie będzie tym, co będziesz *mógł* uprawiać"

Jestem wyjątkowo przywiązany do mojej męczennicy błękitnej (*Passiflora coerulea*). Wyhodowałem ją własnoręcznie z nasion przed ponad dekadą i od tamtej pory rokrocznie wyprowadzam swoją ulubienicę na letnie wakacje do foliowego tunelu. Tam przenoszę ją do ziemi razem z doniczką, którą jesienią wykopuję i po kilku miesiącach zabieram z powrotem do domu na zimę. Możesz sobie tylko wyobrazić, jak wielkie było moje zdziwienie, kiedy kilka lat temu w kwietniu odrosła od korzenia, który przezimował w ziemi – musiał oderwać się od rośliny podczas jej wykopywania. Pomidory zaś przemówiły do mnie przed pięcioma laty. Nie wiąże się z tym żadna zaskakująca historia; chyba, że usmażenie żywcem na grządkach można potraktować jako anegdotę. Tak było – sierpniowe słońce nie tylko pomogło owocom dojrzeć, ale paliło

TEKST I ZDJĘCIA: ŁUKASZ SKOP

prasa.pl d779ff95e1

BIOPON

Kompleksowy program odżywczo-regeneracyjny do trawnika na cały rok!

- Skład każdego nawozu dostosowany do wymagań murawy w danej porze roku.
- Wysoka wydajność – każde opakowanie wystarcza na 100 m^2 powierzchni.
- Mocna, optymalnie odżywiona darń na każdym etapie wzrostu.
- Efekt gęstego, intensywnie zielonego trawnika.

DOSTĘPNY TAKŻE W ZESTAWIE

www.biopon.pl

eprasa.pl d779ff95e1

> Ogrodnik uczy się na błędach, przede wszystkim swoich własnych

tak mocno, że czerwone pomidory zbielały z gorąca i ugotowały się wisząc na krzaczkach. Piszę o tym nie bez powodu – zestaw roślin, które teraz rosną w naszych ogrodach może niedługo ulec kompletnej metamorfozie. To, co będziesz *chciał* uprawiać niekoniecznie będzie tym, co będziesz *mógł* uprawiać.

Nowe gwiazdy

Zdążyliśmy już przyzwyczaić się, że wszystko czego dusza zapragnie jest w zasięgu kliknięcia myszką. Ta rewolucja nie ominęła artykułów ogrodniczych ani samych roślin. Być może nie pamiętasz już pachnących laków (*Cheiranthus cheiri*) ani staromodnej maciejki (*Matthiola bicornis*), które kiedyś obowiązkowo perfumowały przydomowe ogródki, ale doskonale znasz najnowszą hortensję 'Runaway Bride' (*Hydrangea*) RUNAWAY BRIDE SNOW WHITE lub rozchodnik (*Sedum takesimense*) Atlantis® ('Nonsitnal' PBR), które zostały wybrane Roślinami Roku w latach 2018 i 2019. Skąd o nich wiem? Oczywiście, również śledzę doniesienia ze świata, ale przede wszystkim widziałem je na żywo na RHS Chelsea Flower Show, kiedy przyznano im te zaszczytne tytuły.

Obecność na najbardziej prestiżowym ogrodniczym *show* to okazja do przekonania się na żywo, jak mogą wyglądać ogrody przyszłości (tu materializują się nawet najbardziej futurystyczne wizje) oraz możliwość podpatrzenia rozwiązań, które już teraz możemy zastosować we własnych ogródkach. Wśród wielu nowych propozycji ja zwracam szczególną uwagę na rośliny: te, które jeszcze dadzą sobie radę w obecnych warunkach pogodowych (więc koniecznie trzeba spróbować, dopóki nie jest za późno!) i te, które warto posadzić z czystego rozsądku, zgodnie z zasadą Beth Chatto [znana projektantka ogrodów – red.]: „Właściwa roślina na właściwym miejscu". Ta dobrze znana reguła jest obecnie bardziej aktualna niż kiedykolwiek wcześniej.

A gdyby tak móc mieć rośliny nowoczesne i bardziej odporne jednocześnie? Właśnie taki cel przyświeca hodowcom nowych odmian, które powinny nie tylko różnić się

Gwiazdy z Chelsea

8 roślin, które odmienią Twój ogród

Piwonia delikatna

Kuklik

Kosaciec bródkowy

Farbownik lazurowy

eprasa.pl d779ff95e1

Jarzmianka większa

Mieczyk błotny

Pierwiosnek łyszczak

Pierwiosnek

Piwonia delikatna
(*Paeonia tenuifolia*) 'Flore Plena'
Fantazyjna piwonia o pełnych kwiatach w kolorze makowej czerwieni kontrastujących z pierzastymi, koperkowymi liśćmi. Wymaga pełnego słońca i żyznego stanowiska. Liście pozostają zielone do września.
Kwiaty: maj-czerwiec
Wysokość x Szerokość: 50 cm x 75 cm

Kuklik
(*Geum*) 'Wet Kiss'
Efektowna bylina na skalniaki i do niskich kompozycji w pojemnikach. Kwiaty na esowatych łodygach rumienią się wszystkimi odcieniami jak morele w targowych skrzynkach.
K: kwiecień-maj
W x S: 50 cm x 30 cm

Jarzmianka większa
(*Astrantia major*) 'Star of Treasure'
Koronkowe kwiaty jarzmianek najpiękniej wyglądają podetknięte pod sam nos, nawet jeśli podobieństwo do poduszeczek na szpilki sugeruje, by trzymać się od nich z daleka. Dobrze sprawdzają się w bukietach.
K: maj-czerwiec **W x S:** 60 cm x 30 cm

Mieczyk błotny
(*Gladiolus palustris*)
Jest w Polsce objęty ścisłą ochroną i rośnie dziko na nielicznych stanowiskach. Nie musi rosnąć w błocie, ale najlepiej czuje się nad brzegiem zbiorników wodnych. Dobrze zimuje bez wykopywania bulw.
K: czerwiec-lipiec **W x S:** 60 cm x 15 cm

Kosaciec bródkowy
(*Iris germanica*) 'Black Tie Affair'
Ogromne, aksamitnoczarne pąki rozwijają się z końcem maja w falbaniaste kwiaty z ciemofioletowymi refleksami. Lubi przepuszczalne podłoże. Rozmnaża się przez podział pełzających kłączy.
K: maj-czerwiec **W x S:** 90 cm x 30 cm

Farbownik lazurowy
(*Anchusa azurea*) 'Loddon Royalist'
Uwielbiają go nie tylko ogrodnicy – także pszczoły i motyle. Jego ozdobą są ultramarynowo (z koloru) – niezapominajkowe (z kształtu) kwiaty. Żyje krótko, ale łatwo się rozsiewa.
K: maj-czerwiec **W x S:** 120 cm x 50 cm

Pierwiosnek łyszczak
(*Primula auricula*) 'Trouble'
Dobrze czuje się na skalniakach między kamieniami, w zasadowej ziemi (pH 7,5) którą można uzyskać stosując domieszkę pokruszonego wapienia. 'Trouble' sprawia kłopoty tylko przy próbie nazwania jego niespotykanej beżowej barwy kwiatów.
K: marzec-maj **W x S:** 15 cm x 15 cm

Pierwiosnek
(*Primula*) 'Inverewe'
Ta sterylna odmiana (nie zbieraj z niego nasion, nic z nich nie wyrośnie) pierwiosnka kandelabrowego o rażąco pomarańczowych kwiatach udowadnia, że pierwiosnki to coś znacznie więcej niż żółtookie zwiastuny wiosny. Lubi wilgoć i cień.
K: maj-czerwiec **W x S:** 80 cm x 40 cm

eprasa.pl d779ff95e1

od swoich poprzedniczek, ale też mieć przynajmniej jeden dodatkowy plus w tabeli z zaletami – najlepiej podwyższoną odporność na choroby lub niekorzystne warunki pogodowe.

Ogrodowe trendy

To oczywiste, że nasze ogrody podlegają ciągłym zmianom – przede wszystkim dlatego, że rośliny się starzeją i rozrastają, niektóre marnieją i wymagają wymiany, inne padają ofiarą szkodników lub chorób, a są i takie, które pojawiają się przypadkiem – jako prezent, zachcianka czy okazja z wyprzedaży. Może te ostatnie powinniśmy ograniczyć do minimum, a może właśnie na tym polega też ogrodnictwo, żeby nie być dla siebie zbyt surowym. Ogrodnik uczy się na błędach, przede wszystkim swoich własnych!

Wielkie targi i wystawy ogrodnicze są doskonałą okazją do sprawdzenia własnej odporności na liczne pokusy. Jeśli poniesiesz klęskę i wrócisz do domu objuczony sadzonkami, upewnij się, że wiesz, jak zapewnić im odpowiednie warunki i w jakim otoczeniu je posadzić, żeby zaprezentowały pełnię swoich możliwości. Podpatruj wystawowe ogrody pokazowe, w których wiele nowych odmian zastosowanych jest nieprzypadkowo, w określonym kontekście lub zgodnie z tematem przewodnim ogrodu.

Jeśli mogę coś powiedzieć na temat większej, zauważalnej fali zmian w postrzeganiu roślin ogrodowych to na pewno to, że o wiele bardziej od kolorów czy zapachów w ogrodach zaczynają się liczyć struktury, faktury i sylwetki roślin. Wiele staromodnych kwiatów, takich jak malwy czy osty, zawsze dostarczało ogrodom trójwymiarowej głębi i po dziś dzień są w tym niezawodne. Skoro jednak od zuchwale czerwonych piwonii o koronkowych liściach lub niemal czarnych, falbaniastych irysów dzieli nas tylko kliknięcie myszy, to warto spróbować i dodać ogrodowi nieco fantazyjnej pikanterii. Być może jest to ostatnia chwila, w której masz jeszcze okazję, by się na to odważyć, a osiem niezwykłych kwiatów, które chcę Ci zaproponować całkiem dobrze da sobie radę u progu zmian, które pozwalają męczennicom zimować w gruncie i są zbyt ekstremalne nawet dla pomidorów. Postaw pierwszy krok i odwróć stronę po garść roślinnych inspiracji przywiezionych prosto z Chelsea Flower Show.

Kreatywny upcykling

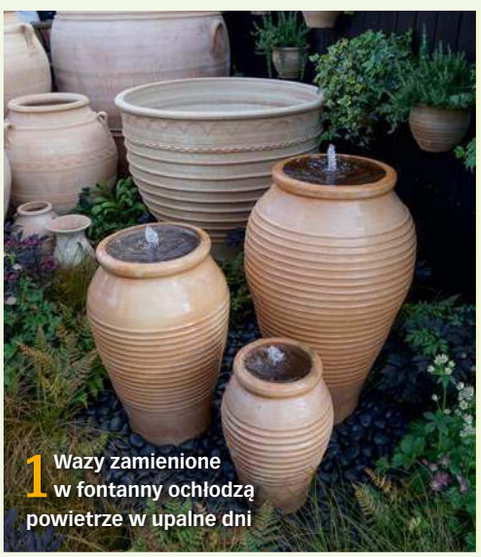
Po dobry pomysł na ogród jak z Chelsea warto sięgnąć do lamusa. Stare przedmioty codziennego użytku szybko, łatwo i zdumiewająco skutecznie odmienią każdą przestrzeń.

1 **Duże gliniane wazy** ustawione obok siebie i zamienione w fontanny to do dobry pomysł do małego ogrodu, w którym brakuje miejsca na większe oczko wodne. W dnie każdej wazy wywiercono otwór, przez który wprowadzono wąż podłączony do niewielkiej pompy. Przelewająca się przez krawędzie naczyń woda ścieka na kamienie, pod którymi znajduje się niewielki zbiornik. Wodą krąży w małym obiegu zamkniętym. Powolny przepływ umożliwia ptakom siadanie na krawędzi wazy i korzystanie z ogrodowego źródełka.

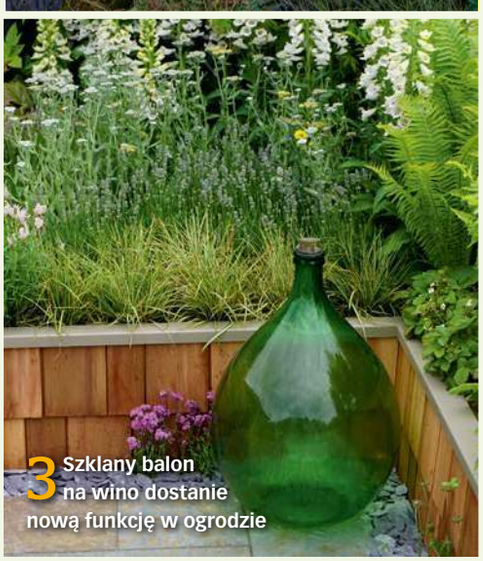
2 **Stary ocynkowany drut** zwinięty w spiralę może posłużyć jako niebanalna podpórka do wysokich roślin. Środek spirali zahacz o bambusową tyczkę i rozwiń drut do samej ziemi, tworząc spiralny stożek, który zapobiegnie wyłamywaniu się większych kwiatów, np. mieczyków lub ostróżek. Spiralę możesz też wbić bezpośrednio do ziemi na wysokości około 20-30 cm nad wysokimi bylinami w maju. Szybko rosnące strzeliste kwiatostany przerosną spiralę i ukryją ją wśród liści, a ich łodygi nie będą się łamać.

3 **Pojemny balon do wyrobu wina** zyska drugą młodość jako ogrodowa ozdoba. Butelkowozielone balony szczególnie korzystnie komponują się z roślinami o soczysto zielonych i seledynowych liściach oraz żółtych lub białych kwiatach. Balon możesz ustawić wśród kwiatów na rabacie lub w pobliżu ścieżki. Dodatkowe oświetlenie niewielką lampką zamieni go w atrakcyjną nocną ozdobę.

4 **Blaszane lub miedziane konewki** to nie tylko cenne pamiątki, ale też wyjątkowe ozdoby do każdej szopy lub domku na działce. Prostym, ale efektownym dodatkiem będą **czarnobiałe grafiki** przedstawiające warzywa uprawiane w ogrodzie. Można je wydrukować samodzielnie lub zlecić druk w drukarni.

1 Wazy zamienione w fontanny ochłodzą powietrze w upalne dni

2 Druciane spirale zapobiegną wyleganiu wysokich kwiatów

3 Szklany balon na wino dostanie nową funkcję w ogrodzie

4 Stara konewka i prosta grafika ozdobią wnętrze domku na działce

eprasa.pl d779ff95e1

BYLINY wiosny

Nareszcie nadchodzi – najpiękniejszy okres roku – wiosna! Rośliny budzą się do życia. Wystarczy kilka słonecznych i ciepłych dni, aby rozwinęły się pierwsze kwiaty. **Grzegorz Falkowski**, ekspert Związku Szkółkarzy Polskich poleca 10 najpiękniejszych wiosennych bylin

SASANKI (*PULSATILLA*)

Najbardziej zniecierpliwione kwitnienia byliny – sasanki – na wypadek przymrozków łodygi, liście i pąki, a nawet płatki kwiatów mają pokryte gęstymi, srebrzystymi włoskami, przypominającymi futro. Okrywa ta chroni je przed nocnymi przymrozkami. **Sasanki zwyczajne (*P. vulgaris*)** spieszą się z kwitnieniem, by jak najszybciej wytworzyć owoce i nasiona, a potem udać się na zasłużony odpoczynek i zrobić miejsce innym roślinom. Latem po sasankach nie ma już śladu, do następnego sezonu przetrwają pod ziemią w postaci grubych korzeni.

ZDJĘCIE: HECKE06 / DEPOSITPHOTOS

Artykuł powstał we współpracy ze Związkiem Szkółkarzy Polskich. Więcej informacji o roślinach i ich producentach uzyskać można na: www.e-katalogroslin.pl lub: www.zszp.pl i pod nr. telefonu: 22 435 47 22.

eprasa.pl d779ff95e1

SERDUSZKA (*DICENTRA*)

Równie zniecierpliwione wiosny są serduszka okazałe – rośliny, których nie może zabraknąć w ogrodach o charakterze rustykalnym. Byliny te już niedługo zaczną wychodzić z ziemi i tworzyć grube zaróżowione łodygi, na których rozwiną się duże, ażurowe liście oraz atrakcyjne kwiaty w kształcie małych serduszek. **Serduszka okazałe (*D. spectabilis*)** rosną bardzo szybko, w ciągu kilkunastu dni dorastają do 50 cm wysokości! Ich pośpiech do wyjścia z ziemi i wczesnego kwitnienia czasami bywa zgubny – gdy przyjdą majowe przymrozki mogą uszkodzić silnie uwodnione, młode pędy i liście. Dosyć szybko po przekwitnięciu, bo już w czerwcu i lipcu, rośliny przechodzą w stan spoczynku, a ich części nadziemne zasychają, co jest zjawiskiem całkowicie naturalnym. Warto więc sadzić je w towarzystwie bylin, które latem zasłonią pozostawione po nich puste miejsce na rabacie. Zadanie to doskonale wykonają bergenie.

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI

BERGENIE (*BERGENIA*)

Pochodzą z Azji, występują na obszarze od Himalajów na południu, po Syberię na północy kontynentu. W naturze rosną w wilgotnych miejscach na terenach skalistych i urwiskach. Są bardzo tolerancyjne, zadowalają się przeciętną glebą ogrodową. W Polsce najczęściej uprawia się dwa gatunki – **bergenię orzęsioną (*B. ciliata*) oraz bergenię sercowatą (*B. cordifolia*)**, a także odmiany pochodzenia mieszańcowego. Pierwsza zakwita już na przełomie marca i kwietnia, druga kwitnie obficie w kwietniu i maju. Grube, czerwonawe pędy kwiatostanowe dorastają do 30-40 cm wysokości, kwiaty są dzwonkowate, w pełni kwitnienia szeroko otwarte, w zależności od odmiany różowe, czerwone, purpurowe, kremowe lub białe. Bergenie są roślinami długowiecznymi, nadają się do sadzenia na rabatach parkowych oraz zadarniania dużych powierzchni. Można je sadzić w ogrodach skalnych, alpinariach oraz nad brzegami zbiorników wodnych, które umacniają i chronią przed erozją. Wspaniale prezentują się przez cały rok na rabatach, ale najbardziej przyciągają uwagę wiosną, gdy kwitną.

eprasa.pl d779ff95e1

BRUNNERA (*BRUNNERA*)
Jedną z najpiękniejszych i ciągle niedocenianych bylin o cudownych, błękitnych kwiatach oraz dekoracyjnych liściach jest **brunnera wielkolistna (*B. macrophylla*) 'Jack Frost'**. Jej drobne kwiaty przypominają kwiaty niezapominajki, pojawiają się w kwietniu i maju. Przez większą część sezonu ozdobą rośliny pozostają jednak liście – duże, sercowate, srebrzyste, z ciemnozielonym unerwieniem i obrzeżeniem.

REKLAMA

do wysiewu
w domu
i
ogrodzie

POLSKA FIRMA

plantiCo®

www.plantico.pl

eprasa.pl d779ff95e1

PIERWIOSNKI (*PRIMULA*)

Zwiastunami wiosny są doskonale znane i lubiane pierwiosnki, a wśród nich **pierwiosnek lekarski (*P. veris*)** – rodzimy gatunek występujący pospolicie na niżu i górach. ‘Cabrillo’ (na zdjęciu) to jedna z ciekawszych odmian tego gatunku. Roślina tworzy charakterystyczną kępę odziomkowych liści, z której od kwietnia do końca maja wyrastają pędy obsypane żółtymi kwiatami. Jeśli przyjrzymy się dokładnie kwiatom, w ich gardzieli dostrzeżemy pięć pomarańczowych plamek.

KACZEŃCE (*CALTHA*)

Właściciele oczek wodnych wczesną wiosną mogą cieszyć się pięknem **knieci błotnej (*C. palustris*)**, zwanej potocznie kaczeńcem. Kwiaty, w zależności od pogody, rozwijają się już od marca i są efektowne do końca maja. U odmiany ‘Plena’ są silnie wypełnione płatkami i niemal kuliste. Knieć dobrze rośnie na bardzo wilgotnych (bagiennych) glebach i słonecznych stanowiskach. Lubi miejsca zalewane wodą.

HYLOMEKON (*HYLOMECON*)

Brunnera świetnie komponuje się z innym ogrodowym rarytasem – **hylomekonem japońskim (*H. japonica*)** – mało jeszcze u nas znaną, azjatycką byliną tworzącą 30 cm wysokości, jasnozielone kępy. Jego żółte, pojedyncze kwiaty mają do 5 cm średnicy, pojawiają się od kwietnia aż do czerwca. Hylomekon, mimo że wygląda bardzo egzotycznie, jest gatunkiem odpornym na mróz, może być uprawiany na terenie całego kraju. Świetnie prezentuje się jako element runa w ogrodach naturalistycznych.

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI

eprasa.pl d779ff95e1

EPIMEDIA (*EPIMEDIUM*)

Pod koronami drzew bardzo dobrze sprawdza się **epimedium alpejskie (*E. alpinum*)**, **czerwone (*E. rubrum*)** – na zdjęciu, lub **epimedium wielkokwiatowe (*E. grandiflorum*)**. Te ozdobne z półzimozielonych liści (młode mogą mieć barwę brązową lub czerwoną) byliny tworzą zwarte okrywy i niezwykle efektowne, drobne kwiaty, przypominające egzotyczne owady!

GORYCZKA (*GENTIANA*)

Właściciele skalniaków docenią niskie byliny okrywowe, obsypane wiosną kwiatami. Do podstawowych gatunków w tej grupie należą płomyk szydlasty, smagliczka pagórkowa i skalnica Arendsa. Jednak prawdziwym rarytasem wśród skalnych bylin jest **goryczka bezłodygowa (*G. acaulis*)**. Ta niska, niepozorna górska bylina o drobnych, zebranych z rozety listkach, tworzy wyjątkowo duże, ciemnoniebieskie kwiaty; u odmian ogrodowych także w kolorach różowym i białym. Kwitnienie goryczki bezłodygowej przypada na przełom maja i czerwca.

NAWŁOĆ (*SOLIDAGO*)

Z kolei na stanowisku słonecznym sprawdzi się bylina przyciągająca uwagę żółtymi liśćmi: to nowa odmiana nawłoci **'Hiddigeigei'**. Jej trudna do wymówienia nazwa to imię kota o żółtych oczach, który pojawia się w epickim poemacie Josepha Viktora von Schaffela, na podstawie którego powstało libretto opery „Der Trompeter von Säkkingen". Roślina ta tworzy wczesną wiosną atrakcyjne kępy intensywnie złocistych liści odziomkowych, z których następnie wyrastają sztywne, ulistnione łodygi. Liście po kilku tygodniach zielenieją. Łodygi dorastają do 1,5 m wysokości. Warto je przyciąć na przełomie maja i czerwca – dzięki temu rośliny dłużej zachowają żółte liście i nie zawiążą kwiatów, które niczym nie różnią się od dziko rosnącej nawłoci kanadyjskiej. Jeśli łodyg nie przytniemy, roślina zakwitnie na przełomie sierpnia i września. Nawłoć 'Hiddigeigei' to cenna bylina do stosowania na rabatach w zieleni miejskiej, osiedlowej, na działkach oraz w ogrodach przydomowych.

Rajska jabłoń ‘Golden Hornet’ zakwita w ogrodzie w Glebe Cottage od trzydziestu lat

Czas na kwitnienie

Pora kwitnienia drzew to szczytowy moment wiosny. **Carol Klein** opowiada, dlaczego należałoby uznać ją za specjalne święto i jak można stworzyć swój własny „festiwal kwitnących drzew" bez względu na wielkość ogrodu

Jednym z najbardziej podnoszących na duchu doświadczeń związanych ze światem przyrody jest widok, a czasami też zapach, kwitnących drzew. Bez względu na to, czy mieszkasz na wsi, czy w środku miasta, na pewno widujesz drzewa, które przez krótki, ale wyjątkowy czas spektakularnie przeobrażają się, gdy na ich gałęziach otwierają się kwiaty.

Widok delikatnych jak piana chmurek kwiatów tarniny i głogu, które podkreślają obrzeża pól, jest magicznym doświadczeniem. Spacer pod wiśniami rosnącymi przy ulicy gdzieś w mieście i spojrzenie na czyste lazurowe niebo prześwitujące pomiędzy ich ślicznymi różowymi kwiatkami jest jak przeniesienie się w inny wymiar. Wydaje się, że wszystko pragnie przyłączyć się do tego festiwalu kwitnących drzew. Drzewa owocowe okrywają się kwiatami po prostu wszędzie, a szczególnie pełne różowo-białych kwiatów są sady jabłoni.

Japońskie święto

Kwitnące drzewa podnoszą nas na duchu na całym świecie, ale w Japonii ich symbolika ma wpływ na całe społeczeństwo na poziomie znacznie wyższym niż na Zachodzie i tu niewyobrażalnym. Święto kwitnącej wiśni, *Hanami*, celebrują wszyscy – bez względu na wyznanie czy region.

Wiele kwitnących wiśni występuje tylko w Japonii – drzewa pokrywają zbocza gór i doliny od południa po północ kraju. Naturalnie drzewa zaczynają kwitnąć na cieplejszym południu, a proces ten stopniowo przesuwa się w górę wysp. Każdego wieczora nadawane są prognozy kwitnienia (są ważniejsze od prognoz pogody), informujące widzów, dokąd zjawisko dotarło w danym momencie. W zimniejszych latach spektakl zaczyna się później, a jego tempo jest wolniejsze, zaś w cieplejsze lata przesuwa się szybko od podzwrotnikowej subtropikalnej Okinawy na północ Hokkaido.

Informacja o zasięgu procesu jest tak ważna, bo wiele zdarzeń (od rodzinnych pikników po przyjęcia korporacyjne) organizuje się tak, aby przypadały na początek kwitnienia wiśni. Jedną z najbardziej zniewalających cech kwitnienia drzew jest efemeryczność. W ciągu zaledwie kilku tygodni pojawiają się pąki, otwierają się kwiaty i opadają płatki. W Japonii docenia się każdą z tych faz – konfetti płatków pokrywające ziemię jest równie ważne, jak drzewo w pełni kwitnienia. Kwitnienie

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

wiśni i śliw – ich kuzynek – symbolizuje znaczenie życia, podkreślając jego ulotną naturę. Przypomina nam o tym, aby maksymalnie wykorzystać dany nam tu czas.

Wszyscy możemy cieszyć się kwitnącymi drzewami w naszych ogrodach. Czy chcemy uczestniczyć w głębszym znaczeniu tego fenomenu, czy po prostu rozkoszować się czystą radością corocznego widoku, znajdziemy mnóstwo drzew i krzewów o najróżniejszych kształtach i wielkościach, których kwiaty wniosą lekkość i wdzięk do wiosennego ogrodu.

Małe i idealnie ukształtowane

Nawet jeśli twój ogród jest maleńki, wcale nie musisz pozbawiać się tak miłej obecności kwitnących drzew. Mamy dwie drobne, kwitnące wiśnie, które całe życie rosną w doniczkach. Są to należące do najpiękniejszych wiśnie wczesne (*Prunus incis*) 'Kojo-no-mai', co znaczy mniej więcej „lot motyli". Mają około 12 lat, ale nie przekroczyły wysokości kilku stóp – to doskonałe miniaturki.

Co roku w marcu i kwietniu nasze wiśnie pokrywają się maleńkimi, bladoróżowymi kwiatami. Zimą wzrok przyciąga sylwetka ich nagich gałązek, zaś jesienią, podobnie jak u wielu wiśni ozdobnych, ich liście mienią się odcieniami kolorów czerwonego, pomarańczowego i rdzawego. Ale to właśnie teraz, gdy okrywają się wyjątkowymi kwiatami, zapierają dech w piersiach. Na tym etapie przenosimy je w miejsce, gdzie możemy je podziwiać

ZDJĘCIA: GETTY/LUCY BARDEN, OGEDAY CELIK, MICHAEL DAVIS, CLAIRE HIGGINS, GEORGIANNA LANE, MANTONATURE, JOSHUA MCCULLOUGH, SGOODWIN4813

Wybór Carol

1 **Dereń jadalny (*Cornus mas*)**
Kwitnie jako jeden z pierwszych kwitnących krzewów. Jego intensywnie żółte kwiaty mają wyraźne pylniki zapewniające pyłek pierwszym owadom. Po upalnym lecie pojawiają się jaskrawoczerwone owoce. **K** I-III **W x S** 4 m x 4 m

2 **Obiela mieszańcowa (*Exochorda x macrantha*) 'The Bride'**
Łukowate gałęzie pokrywają się masą białych kwiatów. Ich pąki są okrągłe, przez co roślina bywa potocznie nazywana krzewem perlistym. **K** IV-V **W x S** 2 m x 3 m

3 **Dereń (*Cornus*) 'Norman Hadden'**
Nasze drzewko w Glebe Cottage ma już 40 lat i tworzy wspaniałe widowisko, gdy okrywa się ogromnymi białymi podsadkami, które przebarwiają się na różowo, kiedy robi się ciepło. **K** V-VI **W x S** 8 m x 8 m

4 **Jabłoń hupeheńska (*Malus hupehensis*)**
Chińska rajska jabłoń o wznoszących się gałęziach pokrytych najpierw pachnącymi kwiatami, a następnie ciemnoczerwonymi owocami. Większość ma białe kwiaty, ale są też odmiany o kwiatach w kolorze fuksji.
K IV-V **W x S** 12 m x 12 m

5 **Pigwowiec (*Chaenomeles*) 'Toyo-Nishiki'**
Niezwykły ozdobny pigwowiec – wyższy od większości odmian, o eleganckich, pojedynczych, białych kwiatach delikatnie rumieniących się na różowo.
K III-IV **W x S** 3 m x 3 m

6 **Magnolia Loebnera (*Magnolia x loebneri*) 'Leonard Messel'**
Wyjątkowe drzewo – jedno z jego rodziców to nietracąca popularności magnolia gwiaździsta. Idealna do mniejszych ogrodów, bujnie kwitnie. **K** IV **W x S** 8 m x 6 m

7 **Judaszowiec południowy (*Cercis siliquastrum*)**
Judaszowiec produkuje masę magentowych kwiatów i zawsze bierze udział w święcie kwitnących drzew. **K** III-IV **W x S** 10 m x 10 m

8 **Głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna*)**
Głóg jest stałym elementem wiejskiego krajobrazu i jednym z najbardziej obficie kwitnących i owocujących drzew. **K** V **W x S** 10 m x 8 m

Carol sadzi magnolię 'Alex', która ma bardzo wąski pokrój, co czyni ją idealną do małych ogrodów

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Jak zasadzić drzewo

Drzewa sadzi się często, aby upamiętnić ważne wydarzenie, natomiast w naszych ogrodach jest to istotna okazja sama z siebie. Sadzimy coś, co może żyć znacznie dłużej od nas. W związku z tym zapewnienie drzewku dobrego początku ma fundamentalne znaczenie.

Zanim kupisz drzewo, sprawdź jego korzenie. Większość drzew (jak widoczną na zdjęciu magnolię) sprzedaje się w pojemnikach. Żaden szanujący się pracownik szkółki nie będzie miał nic przeciwko temu, abyś delikatnie wyjął drzewko z pojemnika, żeby obejrzeć jego bryłę korzeniową. Jeśli trudno będzie to zrobić, prawdopodobnie doniczka jest za mała dla rozrośniętych korzeni – takiego egzemplarza lepiej unikać. Drugie ekstremum to roślina, która została świeżo przesadzona i nie zdążyła się jeszcze dobrze przyjąć w doniczce. Takich roślin również unikajmy. Idealne drzewko czy krzew ma zdrowy układ korzeniowy – rozrośnięty, ale nie tworzący zbitej masy korzeni wokół doniczki.

Przygotowanie miejsca pod drzewko ma kluczowe znaczenie. Za pomocą wideł rozluźnij ziemię na sporej szerokości co najmniej na głębokość bryły korzeniowej. Napowietrzy to podłoże i zapewni mu przepuszczalność. Jeśli masz ciężką albo wręcz przeciwnie, bardzo lekką, piaszczystą glebę, dobrze jest połączyć ją z materią organiczną – idealnie nada się własny kompost lub ziemia liściowa, unikaj natomiast obornika.

Wykop w ziemi otwór o średnicy równej co najmniej trzy- lub czterokrotnej szerokości bryły korzeniowej i głębokości równej wysokości tej bryły. Umieść drzewko pośrodku, rozkładając jego korzenie na boki, jeśli zostało kupione z odkrytym korzeniem, lub delikatnie rozplątując kilka korzeni, jeśli rosło w doniczce.

Uzupełnij otwór ziemią, delikatnie potrząsając drzewkiem lub krzewem, aby podłoże dobrze się rozłożyło i aby uniknąć poduszek powietrznych. W obydwu przypadkach górna część korzeni powinna leżeć równo z powierzchnią ziemi, choć można zasadzić drzewko nieco wyżej, jeżeli teren często bywa mokry. Delikatnie i równomiernie dociśnij podłoże.

Większość drzew nie potrzebuje palikowania i rośnie lepiej, jeśli musi samodzielnie utrzymać się w pionie. Jeśli musisz zapewnić drzewku palik (w miejscach, gdzie intensywnie wieje), pamiętaj, aby słupek nie przekraczał jednej trzeciej wysokości pnia.

Od razu dobrze podlej i kontynuuj podlewanie szczególnie podczas okresów suszy.

> Bez względu na wielkość twojego ogrodu, znajdziesz odpowiednie dla niego kwitnące drzewo lub krzew

w pełni – często na taras przed domem. Rosnąc w gruncie, wiśnie tej odmiany osiągają, bardzo powoli, wysokość i szerokość kilku metrów – ale jeśli nie masz przestrzeni nawet na tyle, mocno przycinaj je latem.

Wiśnie zawsze przycinamy latem, aby uniknąć srebrzystości liści, czyli choroby grzybowej, która może zainfekować drzewo przez rany powstałe w czasie cięcia. Zarodniki grzybów są najaktywniejsze od jesieni do zimy i dlatego cięcie wiśni latem jest najlepszym sposobem na uniknięcie tej choroby. W razie potrzeby ozdobne jabłonie można przycinać w taki sam sposób, jak jabłonie produkujące owoce jadalne, a nawet formować je z uwagi na ograniczoną przestrzeń. Ostatecznie celem przycinania jabłoni jest produkcja większej ilości owoców, a owoce nie powstaną bez kwiatów.

Plan główny

Bez względu na wielkość twojego ogrodu, znajdziesz odpowiednie dla niego kwitnące drzewo lub krzew. Jeśli nie masz miejsca na drzewo o szerokiej koronie, postaw na drzewko o pokroju kolumnowym, np. wiśnię 'Amanogawa', która od dziesięcioleci otrzymuje od RHS nagrodę dla niezawodnych roślin ogrodowych. Pod koniec kwietnia i w maju jej pionowo rosnące gałęzie pokrywają się skierowanymi ku górze jasnoróżowymi kwiatami, które idealnie odcinają się od wiosennego nieba.

W maju pałeczkę w sztafecie kwitnienia przejmują również idealne do małych ogrodów, kolumnowo rosnące rajskie jabłonie, takie jak 'Aidrondack' i 'Laura', które mają dodatkowy atut: przypominające klejnoty owoce. Nie są poza zasięgiem nawet luksusowe kwiaty magnolii, jeśli wybierzemy krzaczastą magnolię gwiaździstą (*Magnolia stellata*) lub którąś z wąskich odmian, np. 'Daybreak'.

Jeśli masz więcej miejsca, może możesz pozwolić sobie na luksus posiadania bardziej rozłożystej wiśni i wybrać wspaniałą białą wiśnię 'Tai-haku'. Ta odmiana uważana jest powszechnie za jedną z najlepszych – za cesarza wśród wiśni – ma duże, pojedyncze kwiaty w kolorze wspaniałej bieli. Tę japońską wiśnię reintrodukował do Japonii z Wielkiej Brytanii Kapitan Collingwood 'Cherry' Ingram, kiedy w kraju jej pochodzenia uznano, że „wyginęła".

Choć może nie obserwujemy spektaklu kwitnienia z tym samym stopniem uwielbienia, co Japończycy, pozbawienie się go oznaczałoby wykluczenie się z uczestnictwa w magicznym wydarzeniu. Nic innego nie podkreśla z taką radością początku ogrodniczego karnawału ani nie przypomina nam, jak ważne jest celebrowanie chwili. ■

eprasa.pl d779ff95e1

Pamiętajcie o ogrodach

Słynny wiersz Jonasza Kofty nigdy wcześniej nie był bardziej aktualny. Obecnie, gdy słowo „ekologia" nie schodzi z czołówek gazet oraz telewizyjnych pasków, staje się on szczególnie wymowny. Nie jest również przypadkiem, że to właśnie teraz uznany producent sprzętu czyszczącego wzbogaca swoją ofertę o liczną rodzinę narzędzi ogrodowych.

Odkurzacz do liści Kärcher BLV 18-200 z akumulatorem 18 V

Dzięki unikatowej platformie bateryjnej Kärcher wszystkie te narzędzia są zasilane kompatybilnymi bateriami litowo-jonowymi. Oznacza to, że posiadając jedną baterię, możemy pracować każdym z urządzeń. Jest to rozwiązanie na miarę lat dwudziestych XXI wieku. W pełni ekologiczne, a także zapewniające niespotykany wcześniej komfort pracy. Pilarki, podkaszarki, nożyce, trymery, kosiarki i inne. Z pomogą tych urządzeń, wyczarujesz ogród jak marzenie. Będzie to Twój zielony azyl, gdzie spędzisz czas z rodziną i przyjaciółmi podczas ciepłych wiosennych i letnich dni.

Dbając o swój ogród zadbajcie także i o środowisko bo jak pisał poeta: ***„W żar epoki nie użyczy Wam chłodu, żaden schron, żaden beton".***

PLATFORMA BATERYJNA KÄRCHER

Platforma obejmuje dwa rodzaje akumulatorów z ciągle rosnącą liczbą maszyn. Z jej pomocą pracują różnorakie urządzenia Kärcher, a lich liczba stale rośnie: od urządzenia wysokociśnieniowego przez dmuchawy do liści aż po wielofunkcyjny odkurzacz.

Cechą wyjątkową tej unikalnej platformy jest jej uniwersalność: akumulatory są kompatybilne ze wszystkimi urządzeniami Kärcher tej samej klasy napięcia, bez względu na to, czy należą do serii Home & Garden, czy Professional. Dzięki temu, posiadając kilka urządzeń akumulatorowych, możemy zamiennie używać baterii, gdyż będą one pasowały do każdej z posiadanych przez nas maszyn. Unikalną zaletą wszystkich akumulatorów Kärcher jest wyświetlacz LCD z technologią czasu rzeczywistego, który oprócz pojemności akumulatora dokładnie wyświetla pozostały czas pracy i czas ładowania w minutach.

ŻADNEJ PRACY SIĘ NIE BOI

Wiosną ruszamy do prac porządkowych w ogrodzie. Niezastąpiona okaże się tu nowa **pilarka CNS 18-30** z akumulatorem 18 V, prędkością łańcucha 10 m/s oraz ostrzem o długości 30 cm. Nadaje się ona do typowych prac wokół domu. Pilarka waży około 3 kg i zapewnia optymalny rozkład masy a do tego jest wyjątkowo łatwa w obsłudze. Jest dostępna także w mocniejszej wersji. **Pilarka CNS 36-35** jest zalecana do poważniejszych, częstszych i cięższych prac. Przy prędkości łańcucha do 21 m/s i ostrzu o długości 35 cm nawet grube pnie drzew nie stanowią już problemu.

ZDMUCHNIJ POZIMOWY BRUD!

Odkurzacz do liści BLV 18-200 z akumulatorem 18 V idealnie sprawdzi się podczas drobniejszych prac w ogrodzie. Za pomocą przełącznika umieszczonego z boku urządzenia użytkownik wygodnie przełącza między dwiema funkcjami „Nadmuch" lub „Ssanie". Moc i prędkość można płynnie regulować w zależności od zadania jakie wykonujemy. Model ten posiada także swego rodzaju „turbodoładowanie", gdy potrzebujemy większej mocy można uruchomić funkcję „Turbo Boost". Urządzenie jest niezwykle ergonomiczne: w funkcji ssania BLV można wygodnie prowadzić, jak odkurzacz, po ziemi za pomocą dwóch rolek prowadzących na przednim końcu oddzielnej rury ssącej. Urządzenie nie tylko zdmuchuje lub zasysa, ale także rozdrabnia materiał organiczny na ściółkę, która posłuży nam jako nawóz pod rośliny. **Dostępne jest także w wersji mocniejszej z baterią 36 V.**

Pilarka łańcuchowa Kärcher CNS 18-30 z akumulatorem 18 V

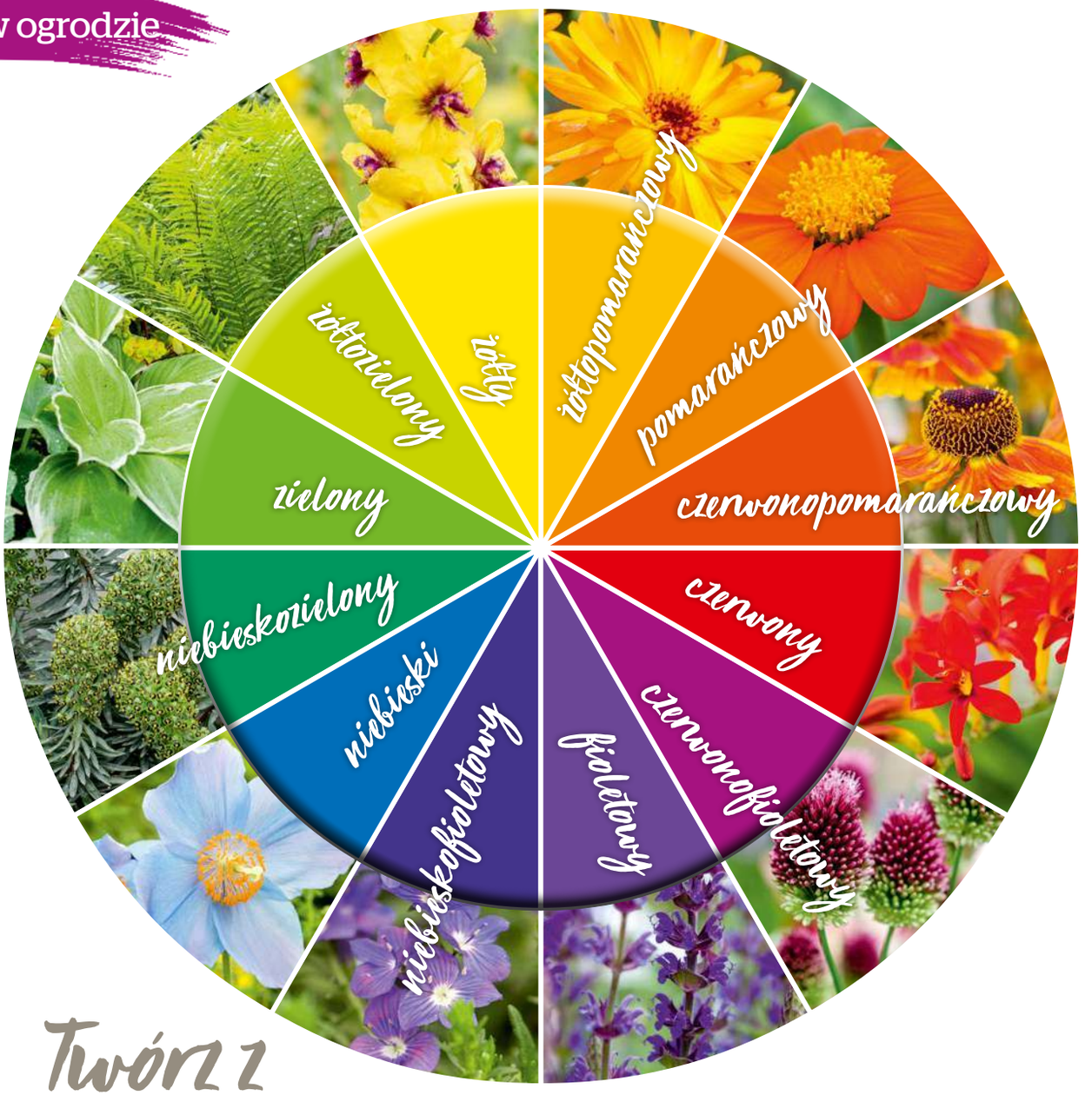
Nożyce ogrodnicze GSH Kärcher 18-20 z akumulatorem 18 V

OBUDŹ W SOBIE ARTYSTĘ

Dlaczego nie zabawić się w rzeźbiarza i nie wyczarować w swym ogrodzie pięknych kształtów? Z nożycami akumulatorowymi Kärcher ogranicza nas tylko nasza wyobraźnia. Zasilane bateryjnie **nożyce GSH 18-20** (18 V) przydadzą się każdemu ogrodniczemu perfekcjoniście, a także wszystkim tym, którzy do tego miana aspirują. Nożyce to sprzęt 2w1 poradzą sobie zarówno z przycinaniem trawy jak i krzewów. Nożyce można szybko i łatwo złożyć, dzięki czemu są natychmiast gotowe do użycia. Tarcze diamentowe z dwustronnymi krawędziami tnącymi zapewniają dokładne i precyzyjne cięcie przy przycinaniu krawędzi trawnika wokół domu, klombu lub patio, a także podczas formowania krzewów. Bardzo wydajna praca jest możliwa dzięki długości koszenia 20 cm (ostrze krzewów) i szerokości koszenia 12 cm (ostrze do trawy).

KÄRCHER

www.karcher.pl

Twórz z kolorem

Kieruj się zasadami koła barw, aby twoje rabaty wyglądały jak zaprojektowane przez specjalistę. Złota medalistka Chelsea, **Kate Gould**, wyjaśnia podstawy

Zrozumienie koloru i miejsca jego umieszczenia, by uzyskać najlepszy efekt, zmieni Twój ogród z bałaganu w uporządkowaną przestrzeń z charakterem. Zieleń to mój ulubiony bezpieczny kolor w ogrodzie, ponieważ naturalnie współgra z projektem, ale to pozostałe kolory koła barw sprawiają, że rabata nabiera wyrazu. Nawet najbardziej ekstrawaganckie projekty wymagają czasami odrobiny poskromienia, by mieć pewność, że plamy kolorów są silne, a nie chaotyczne. Korzystanie z koła barw, aby wybrać te, które się uzupełniają lub ze sobą kontrastują, pomoże Ci w dokonaniu metamorfozy ogrodu. Możesz tworzyć nastrój w różnych obszarach – spokojne kolory nadają się do cichego zakątka, a żywe kolory pobudzają ogrodowe kompozycje.

Kolor nigdy nie jest zły; każdy z nas postrzega go inaczej i wybór tego, co Ci się podoba należy do Ciebie.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Harmonia

Korzystanie z koła barw, aby stworzyć harmonię, wymaga dyscypliny. Harmonijne kolory znajdują się koło siebie na kole i może okazać się, że Twoje ulubione rośliny nie będą znajdować się w tej grupie. Aby stworzyć równowagę, kolory są pogrupowane po trzy (projektanci uwielbiają nieparzyste liczby) i sąsiadują ze sobą w kole. Gdy zostaną wykorzystane razem wiadomo, że jeden z nich będzie dominujący, a pozostałe staną się tłem. Zarówno ciepłe, jak i chłodne kolory mogą tworzyć harmonijny efekt – wystarczy zachować odpowiednie spektrum odcieni, a rezultaty wytrzymają próbę czasu.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Dopełnienie

Dopełnienie

Kolory dopełniające się umieszczone są na przeciwko siebie – lub czasami trzy rozmieszczone równo w kole – i tworzą bardziej dynamiczny efekt niż odcienie harmonijne. Fioletowy i żółty, pomarańczowy i niebieski – to kolory, które poprawią nastrój i świetnie pasują z poprzetykanym jasnym ulistnieniem, które odrobinę uspokaja schemat. Każdy kolor ma mnóstwo odcieni, ale ogólna zasada brzmi – te kolory do siebie pasują. Nie zwracaj uwagi wyłącznie na kwitnące kwiaty – kolorowe liście także można wykorzystać jako część dopełniającego schematu lub nawet zastosować samodzielnie jako schemat dopełniający.

eprasa.pl d779ff95e1

Akcent

Jeśli lubisz harmonijne kolory, ale nadal pragniesz stworzyć wyróżniający się element w swoim projekcie, akcent kolorystyczny jest dla Ciebie. To prosty pomysł, ale naprawdę się sprawdzi – dodanie jednej niebieskiej lub fioletowej rośliny do morza żółci lub pomarańczu robi wrażenie. Niestety kompozycja może nie być trwała, więc wybierz taką roślinę, która będzie długo kwitła lub wybierz taką, która zachwyca liśćmi i można ją wykorzystać, by stworzyć kontrast.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Kontrast

Kontrast

Ze wszystkich możliwych sposobów wykorzystania koła barw, ten jest prawdopodobnie najbardziej odważny. To atak na zmysły, który jest prawie nie do przetworzenia wizualnego, ale efekt jest naprawdę dynamiczny. To podejście w stylu „to, co sprawdza się dla Ciebie" – posadź to, co lubisz, gdzie i kiedy chcesz. Wykorzystaj zieleń jako element łączący. Będzie ona kolorem, który sprawi, że kontrastowe zestawienie nie będzie zbyt absorbujące. Jeśli nie masz pewności, wykorzystaj nie więcej niż pięć kontrastowych kolorów (i tu znów uwielbienie projektantów do nieparzystych liczb) i, jeśli możliwe, umieść je w odważnych pasach.

eprasa.pl d779ff95e1

SPECJALNY NAWÓZ DO SIEWU TRAW

MOŻNA STOSOWAĆ Z SIEWEM NASION

WSPOMAGA WZROST TRAWY

Ogród potrzebuje miłości i SUBSTRALA więcej na: www.substral.pl

Oszałamiające dalie

Nadeszła pora, aby zacząć sadzić bulwy dalii i wysiać nasiona, aby zapewnić sobie spektakularne kwiaty latem i jesienią. **Alan Titchmarsh** pokazuje, jak to zrobić...

Czy pamiętacie, że dalie postrzegano kiedyś jako rośliny nieco staroświeckie? Uważano, że podobnie jak chryzantemy, uprawiają je staruszkowie na działkach. Ale to się skończyło. Wszyscy ogrodnicy, którzy chcą mieć inspirujące rabaty aż do końca jesieni i pierwszych przymrozków, nauczyli się, że dalie są wprost niezastąpione.

Są też inspirujące! Wielkie, rozczochrane dalie dekoracyjne, kolczaste dalie kaktusowe czy malutkie dalie pomponowe rozjaśnią każdy ogród. Cięte dalie długo utrzymują się w wazonie – a kwitną tak bujnie, że z łatwością można sobie na ten luksus pozwolić.

Zapewne odczytacie z mojego entuzjazmu, że je uwielbiam. Kupiłem swoje pierwsze odmiany o konkretnej nazwie, kiedy miałem 16 lat, a ponieważ mieszkałem w hrabstwie Yorkshire, gdzie pod koniec lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku przymrozki regularnie występowały jeszcze pod koniec maja, musiałem trzymać je w domu aż do początku czerwca. Jedynym miejscem, w którym mogłem je przechowywać, był wierzch grzejnika akumulacyjnego tuż przy wyjściu z domu. Chodzenie po schodach wkrótce coraz bardziej przypominało przemierzanie tropikalnej dżungli – tak szybko rosły te młode dalie.

Od lat siedemdziesiątych XX wieku popularność dalii spadała na skutek tak zwanego „gustownego pastelowego ogrodnictwa".

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Dalie, np. widoczne tu odmiany kaktusowe, wypełniają rabaty barwami przez całe lato i jesień

Porządnie podlewaj dalie, aby kwitły cały czas

> “Christopher Lloyd pokazał, jak porywające mogą być dalie”

Potrafiąc docenić dobry kwiat cięty, zdroworozsądkowi ogrodnicy nadal uprawiali je na działkach oraz w warzywnikach i dalie pozostały stałym elementem wiejskiego ogrodu, ale fani Białego Ogrodu w Sissinghurst kręcili nosami na widok wulgarnych szkarłatnych lub jaskrawopomarańczowych kwiatów wielkości talerza albo kolczastych dalii kaktusowych w kolorze gumigutowej żółci lub karmazynu.

To Christopher Lloyd, wspaniały znawca roślin i mieszkaniec Great Dixter, zdjął ten zły czar w charakterystyczny dla siebie cudowny sposób, przypominający skok w sam środek terytorium, trwożącego nieco bardziej bojaźliwych. Pokazał, jak porywające mogą być dalie na rabacie mieszanej lub tropikalnej. Ludzie szli tam, dokąd ich prowadził i obecnie, dzięki Bogu, dalie są uwielbiane za wspaniały wkład w urodę letnich i jesiennych ogrodów.

Dalie wymagają przyzwoitej gleby, która zachowa dla nich choć odrobinę wilgoci (mówią nam o tym ich mięsiste łodygi), ale jeśli zapewnimy im ziemię porządnie zmieszaną z materią organiczną i podlewanie podczas przedłużających się upałów, będą dobrze rosły w każdym nasłonecznionym miejscu. Wyjątkiem jest sucha, piaszczysta gleba – tam będą się dąsać, zaś w cieniu będą mizerne i nieszczęśliwe.

Zachwyć się przypadkowymi kontrastami

Sadzę je we wszystkich lukach na rabatach – zawsze znajdzie się miejsce, w którym coś właśnie obumarło albo skąd zostało przesadzone. Chciałbym móc powiedzieć,

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, GETTY/EA JANES, EVE LIVESEY, GEORGIANNA LANE, L'ALFONSE, NEIL HOLMES, IBULB

eprasa.pl d779ff95e1

Sześć ulubionych dalii

1. **'Biddenham Strawberry'** Dalia dekoracyjna o drobnych kwiatach. Intensywnie różowe płatki są żółte u podstawy. **Wysokość** 1,5 m
2. **'Primrose Diane'** Niewielka dalia dekoracyjna o ślicznych, bladożółtych kwiatach. **W** 100 cm
3. **'Bora'** Jaskrawa dalia kaktusowa całymi miesiącami produkująca duże kwiaty. **W** 100 cm
4. **'Gay Princess'** Dalia dekoracyjna o wyraziście różowych kwiatach. Czubki płatków mają po trzy końcówki, co daje efekt falbanki. **W** 1,2 m
5. **'David Howard'** Miniaturowa dalia dekoracyjna o jasnopomarańczowych kwiatach i ciemnych, fioletowo-brązowych liściach. Nieźle radzi sobie na lżejszej glebie. **W** 100 cm
6. **'Kenora Valentine'** Ogromna dalia dekoracyjna o intensywnie czerwonych kwiatach z ostro zakończonymi płatkami. **W** 1,5 m

eprasa.pl d779f95e1

> Bulwy dalii wykazują na szczęście wielką odporność na działanie poczty brytyjskiej

że starannie planuję te nasadzenia, ale tak nie jest – rozrzucam dalie jak konfetti, jedynie w towarzystwie wątłej myśli, czy ich kolor przypadkiem nie będzie się kłócił z barwą sąsiadujących roślin – coś, co szczególnie upodobał sobie Christopher Lloyd. No cóż, w ogrodzie można być nadmiernie kontrolującym; zderzenia barw sprawiają, że prostujemy się i zwracamy uwagę. O ile nie zapłaczesz, wniesie to do ogrodu mnóstwo życia.

Zacznij wcześnie

Właśnie mamy idealną porę, aby zainwestować w bulwy dalii – te grubaśne organa spichrzowe zapewniające roślinie przetrwanie przez zimę. W internecie znajdziesz liczne specjalistyczne szkółki, a bulwy dalii wykazują na szczęście wielką odporność na działanie poczty brytyjskiej.

Bulwy zostaną dostarczone akurat na czas, aby zasadzić je do donic z podłożem i postawić w delikatnie ogrzewanej szklarni lub na ganku. Pędy, jakie wówczas wyprodukują, można pobrać jako sadzonki. Odcięte od bulwy razem z malutką ilością miąższu ukorzenią się jak chwasty w piaszczystym podłożu, szczególnie, jeśli zapewnimy im nieco ciepła od spodu – patrz: ramka poniżej, z prawej strony.

Jeśli brzmi to zbyt skomplikowanie, poczekaj z sadzeniem bulw dalii do doniczek do końca marca lub początku kwietnia. Kiedy rośliny osiągną 15 cm wysokości, wysadź je do ogrodu, gdy ryzyko przymrozków minie pod koniec maja/na początku czerwca.

Wykop bulwy dalii po pierwszym poważniejszym mrozie, odetnij części zielone i przechowaj bulwy przez zimę pod dachem

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Wczesną wiosną zasadź bulwy dalii do doniczek i przesadź je do ogrodu po ostatnich przymrozkach

Jak sadzić bulwy dalii

Jeśli chodzi o początek uprawy dalii w roku, pamiętaj, aby się nie spieszyć. To tak, jak podpalenie papieru nasączonego saletrą w fajerwerku – kiedy już to zrobisz, nie ma odwrotu.

W przypadku bulw dalii, mamy do wyboru trzy opcje. Po pierwsze, można sadzić je już teraz do doniczek i pobrać sadzonki z ich energicznych nowych przyrostów. Po drugie, można zasadzić je do doniczek na początku kwietnia i przesadzić do ogrodu pod koniec maja/na początku czerwca. Można też odczekać, aż minie ryzyko przymrozków i zasadzić je bezpośrednio w ogrodzie. Bulwy przechowujemy w ciemnym i chłodnym, ale zapewniającym ochronę przed mrozem miejscu, aż będziemy gotowi, aby je zasadzić.

Zachęcam do wypróbowania pierwszej opcji. Jest łatwiejsza, niż myślisz i skutkuje zapewnieniem sobie dodatkowych kilku roślin – no i sadzimy też oczywiście oryginalną bulwę. W sytuacji idealnej używamy podgrzewanej mnożarki do sadzonek i mamy sporo miejsca pod dachem, aby opiekować się tymi energicznymi roślinami przez kilka miesięcy.

Przed posadzeniem bulw do doniczek, moczymy je przez całą noc, aby nasiąkły wodą. Następnie sadzimy je do doniczek z beztorfowym podłożem uniwersalnym i zapewniamy temperaturę 18-21°C. Stara łodyga ma wystawać z podłoża – ma ono być wilgotne, ale nie nadmiernie mokre. Kiedy pędy osiągną wysokość 8 cm, odcinamy je od bulwy macierzystej – najlepiej z jej malutkim kawałkiem. Wtykamy trzy sadzonki w podłoże wokół brzegu doniczki o przekroju 10 cm, podlewamy i ustawiamy w podgrzewanej mnożarce – wieczko zamykamy. Utrzymujemy temperaturę na poziomie 18-21°C i uszczykujemy czubki pędów, kiedy te przekroczą 10 cm wysokości.

Kiedy młode roślinki dobrze się ukorzenią, można je przesadzać do pojedynczych doniczek o średnicy 10 cm, a potem, pod koniec maja lub na początku czerwca, do ogrodu. Nie śpiesz się – jeśli zrobisz to przedwcześnie, narazisz je na zabójczy kontakt z późnymi przymrozkami.

Sadząc dalie w ogrodzie, ustaw je w dołku w taki sposób, aby powierzchnia starego podłoża znajdowała się tuż poniżej powierzchni ziemi na rabacie. Wysokim odmianom zapewnij mocną podpórkę, bo szczytowe części ich pędów mogą stać się zbyt ciężkie. Wraz ze wzrostem pędów, mocuj je do podpórek, a kiedy zaczną kwitnąć, od razu zacznij ciąć kwiaty do wazonów. Oj, już nie mogę się doczekać!

OBEJRZYJ, jak sadzić dalie, w naszym wyjątkowym wideoporadniku pod adresem **www.bit.ly/start-off-dahlias**

eprasa.pl d779ff95e1

Wysiej teraz nasiona dalii wieloletnich, aby zdążyły wytworzyć bulwy na tyle duże, aby nadawały się do przechowania przez zimę

Jak wysiewać dalie

Dalie rabatowe, które uprawiamy tylko przez jeden sezon, łatwo jest pozyskać z nasion posianych w marcu-kwietniu. Dalie wieloletnie, np. 'Bishops' Children', jest również łatwo pozyskać i należy je posiać w lutym lub w marcu, ponieważ potrzebują dłuższego okresu wegetacyjnego, aby wyprodukować bulwy na tyle duże, aby można je było przechować przez zimę. Jeśli z ich siewem poczekasz aż do kwietnia, najprawdopodobniej zakwitną pod koniec sierpnia, ale ich bulwy będą za małe, aby przetrwać przechowywanie zimą.

Do wysiewu obydwu rodzajów dalii można zastosować tę samą prostą technikę. Wsyp beztorfowe podłoże do nasion do kuwetki i dociśnij je. Rozsyp nasiona rzadko na powierzchni i lekko przykryj je warstewką przesianego kompostu. Podlej i pozwól, aby odciekła woda.

Postaw kuwetkę na jasnym parapecie w pomieszczeniu lub w podgrzewanej mnożarce. Idealna temperatura do kiełkowania to 21°C. Podłoże powinno być stale wilgotne, ale nie mokre.

Kiedy tylko siewki urosną na tyle, aby można je było przesadzić, przeprowadź je do indywidualnych doniczek – niech dalej rosną pod przykryciem w miejscu, gdzie nie zagrozi im mróz. Kiedy korzenie wypełnią doniczki, zacznij zasilać rośliny raz w tygodniu nawozem do pomidorów, a przed zasadzeniem pod chmurką pod koniec maja – na rabaty lub do dużych donic – dobrze zahartuj. Pierwsze kwiaty powinny pojawić się mniej więcej w lipcu.

> “Nagrodą za wysiłki będą piękne kwiaty”

Jeżeli w ogóle nie dysponujesz udogodnieniami zewnętrznymi, trzymaj bulwy w chłodnym, ciemnym, chroniącym przed mrozem miejscu i zasadź je bezpośrednio na rabacie w kwietniu. To najlepsza rzecz, jeśli chodzi o bulwy dalii: choć są delikatne, ogrodnicy nie mogący zapewnić im ochrony w postaci szklarni lub zimnego inspektu i tak mogą zasadzić je w ogrodzie i tam uprawiać [w Polsce bulwy dalii sadzimy nie wcześniej niż na początku maja].

Są też dalie, które można wyhodować z nasion – należy do nich np. kolorowa odmiana 'Bishop's Children' i wiele dalii rabatowych, w tym stara odmiana 'Coltness Hybrids', która zyskała popularność jako jedna z pierwszych. Jest mnóstwo odmian do wyboru, a ich koszt wynosi od 10-15 zł za opakowanie 50 nasion. To świetna cena!

Zapewnij im komfort

Wszystkie trzy metody uprawy: przez bulwy, sadzonki i nasiona – dadzą nam wieloletnie rośliny, które będzie można ściąć i wykopać w listopadzie, aby osuszyć i przechować ich bulwy. Ogrodnicy w tych częściach kraju, w których panują łagodniejsze warunki atmosferyczne i rzadko zdarzają się poważne mrozy przenikające w głąb gleby, mogą zostawić dalie w gruncie. Trzeba je wtedy przyciąć do wysokości 5 cm i ściółkować dziesięciocentymetrową warstwą dobrze przefermentowanego obornika lub kompostu ogrodowego, co uchroni je przed mrozem. Dobrze jest jednak wyjąć je ziemi i podzielić wiosną po dwóch-trzech latach, kiedy zaczną słabiej rosnąć.

Przechowywanie bulw dalii po dachem jest proste. Kiedy ich liście zwarzy mróz, przytnij rośliny na wysokość 10 cm nad podłożem. Wykop bulwy, strząśnij z nich ziemię i postaw je do góry nogami, aby obeschły, w szopie lub garażu, gdzie nie dopadnie ich mróz. Jeśli masz ciężką, gliniastą glebę, może zajść potrzeba zmycia jej z bulw. Po dwóch-trzech tygodniach przewróć je na właściwą stronę i przechowuj w podobnym środowisku (jeśli zamarzną, podczas odwilży zamienią się w purée), ale w skrzynkach lub donicach z suchym podłożem, które dodatkowo ochroni je przed mrozem. Nie podlewaj, nie wystawiaj na światło, nie ogrzewaj aż do chwili, gdy wiosną będziesz chciał pobudzić bulwy do wzrostu.

Wszystko to może brzmieć skomplikowanie, ale jest proste jak drut i warte przeprowadzenia. Nagrodą za wysiłki będą piękne kwiaty od lata do pierwszych przymrozków.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d779ff95e1

Wielcy „OKRYWCY”

Sadząc rośliny okrywowe wybrane przez **Carol Klein**, zapomnisz o nagiej ziemi, dasz chwastom przytyczka w nos i sprawisz, że twój ogród będzie wyglądał obłędnie

Gleba jest cudowna. To podłoże, które wspiera nasze rośliny i umożliwia egzystencję naszym ogrodom. Musimy ją pielęgnować, karmić i kochać – ale to nie znaczy, że chcemy na nią patrzeć. Ostatecznie zwykle ciągle jest mniej więcej taka sama – czy to ciemna, czy jasna, piaszczysta, czy gliniasta. Nie bywa elementem ogrodu, który ekscytuje wzrok – a szczególnie w ciemne, zimne dni zimy i początku wiosny. Choć czekamy, aż nasze ogrody zabiorą się poważnie do dzieła, duże połacie nagiej ziemi zwykle wyglądają nieinspirująco, a nawet zupełnie depresyjnie. Ale jest coś, co może temu zaradzić – uratują nas rośliny okrywowe. Nie, to nie tytuł mojego ostatniego programu telewizyjnego, ale możliwe rozwiązanie problemu nadmiernej ilości nagiej ziemi.

Kiedy rośliny okrywowe zaczęły być modne w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku (w tamtych czasach trendy w ogrodnictwie rozwijały się bardzo powoli), ich wykorzystanie okrzyknięto rewolucyjną koncepcją pozwalającą zmniejszyć ilość pracy na rzecz delektowania się tak uzyskanym wolnym czasem. Nie miało specjalnego znaczenia, jakie rośliny zostaną wybrane, o ile realizowały swoje zadanie – wrzosy i barwinki były prawdziwym hitem!

Były od tego wyjątki: opublikowana w roku 1964 książka Margaret Fish *Ground Cover Plants* była i nadal jest inspirująca, pełna pomysłów i znakomitych porad opartych na doświadczeniu z pierwszej ręki. Na ten sam temat pisali również szczegółowo Alan Bloom i, nieco później, jeden z jego synów – Adrian.

Praca z zamiłowaniem

Przez ostatnie 50 lat zmienił się nasz stosunek do ogrodów. Dla nas, ogrodników, działki stały się miejscem ukojenia, zaś

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Rośliny okrywowe, jak widoczne na zdjęciu różowy bodziszek i jasnota wielkokwiatowa (w doniczce), świetnie zagłuszają chwasty. Wprowadź dodatkowe plamy barw, sadząc rośliny cebulowe, np. tulipany Klusjusza

praca w ogrodzie przywilejem, a nie ciężkim obowiązkiem. Ludzie szukają możliwości większego zaangażowania się w pracę z roślinami i ziemią. Rośliny okrywowe znowu wróciły do łask – tym razem jednak z innych powodów. Zrównoważony rozwój w ogrodzie jest dziś kluczową kwestią, a zakrycie podłoża roślinami doskonałą praktyką. Rośliny okrywowe tworzą ściółkę, zatrzymują wodę w glebie, zagłuszają chwasty oraz zapewniają schronienie i pokarm pożytecznym owadom. Zamiast wymagać, aby oszczędzały nasz czas i wysiłek, możemy spojrzeć na nie świeżym okiem jak na sposób poszerzenia i intensyfikowania naszego doświadczenia w ogrodzie.

Wiadomość dla tych z nas, którzy kochają rozmnażać rośliny: wiele roślin okrywowych można z łatwością pozyskać samemu. Po zasadzeniu nowego barwinka (pospolitego lub większego – *Vinca minor* lub *V. major*), rozplącz go, i porozkładaj wszystkie rozchodzące się pędy, wtykając ich czubki do ziemi. Dzięki temu wyprodukują własne korzenie, a każda w ten sposób utworzona roślina wypuści własne pędy. Zawsze jest jakaś przestrzeń, którą trzeba czymś wypełnić, dlatego można te gwałtownie rosnące barwinki zostawić na miejscu, przesadzić lub wykorzystać do wymiany. Pobierz nasiona z telimy i rozsyp je na powierzchni wypełnionej podłożem kuwetki albo poczekaj, aż roślina rozsieje się sama. Młode roślinki zasadź w nowych miejscach.

Potomstwo obficie produkuje też tiarella sercolistna (*Tiarella cordifolia*). Zostaw je tam, gdzie wyrośnie lub stwórz nową kolonię w innym miejscu. Sadząc, pamiętaj, że możesz stworzyć dodatkowe piętro. Zaszalej, rozmieszczając wokół nowo pozyskanych roślin okrywowych odpowiednie rośliny cebulowe.

Pobudzanie kreatywności

Kiedy zastanawiasz się, które rośliny będą odpowiednie dla twojej gleby i na różne stanowiska, w których chcesz coś zasadzić, otwiera się przed tobą wielki katalog możliwości. Rośliny okrywowe rosną często wokół innych roślin. Kiedy zaczniesz o tym myśleć, stworzysz połączenia roślin w oparciu o formę ich liści i kolor, stawiając na kontrasty lub, wręcz przeciwnie, na harmonię zbliżonych tonów – jest cała masa możliwości.

Jedynym wspólnym mianownikiem łączącym wszystkie rośliny, jakie wybierzesz, powinna być ich kompatybilność z danym miejscem i glebą. Nie musisz ograniczać się tylko do roślin leśnych czy niezmiennie stosowanych gatunków takich jak dąbrówka, barwinek i temu podobne. Jeśli dysponujesz słonecznym, otwartym miejscem z cienką, przepuszczalną glebą, postaw na aceny (*Acaena*). Aceny pochodzą przede wszystkim z antypodów i Ameryki Południowej, tworzą gęste kobierce pełne niebieskawozielonych, brązowych lub zielonych liści

Wybór Carol

↑ Tiarella sercolistna (*Tiarella cordifolia*)
Ta północnoamerykańska roślina zakwita na wysokich, cienkich pędach wyrastających nad sercowatymi liśćmi. Tiarella rozrasta się przez kłącza i kocha wilgotny cień oraz przepuszczalną ziemię.
Kwitnie V-VI
Wysokość x Szerokość 30 cm x 30 cm

← Barwinek odmienny sardynijski (*Vinca difformis sardoa*)
Ten arystokrata z rodziny barwinków tworzy pionowo rosnące przyrosty, które bez ustanku produkuje ze środka rośliny. Pozostaje wyprostowany do momentu, gdy osiągnie wysokość ok. 30 cm – wówczas delikatnie wygina się, wypuszczając korzenie na szczytach pędów.
K XI-II **W x S** 30 cm x 1,5 m

↓ Przytulia wonna (*Galium odoratum*)
Zwana też marzanką wonną – jej zgniecione liście pachną świeżo skoszonym sianem. Wykorzystałam ją już nieskończenie wiele razy. Świetnie się przystosowuje i uwielbia półcień pod drzewami, gdzie może swobodnie się rozrastać.
K V-VI **W x S** 20 cm x 35 m

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/CHRIS BURROWS, FLPA BOB GIBBONS, JACQUES 84250, JOSHUA MCCULLOUGH PHYTOPHOTO, MARK TURNER, MARK WINWOOD; JASON INGRAM

↑ Podrzeń (*Blechnum chilense*)
Jeśli masz sporą działkę, ta piękna, zimozielona paproć zakryje ją w pięknym stylu. Doskonale pasuje jako wypełnienie pomiędzy wyrazistymi, egzotycznymi roślinami. **W x S** 1,5 m x 1,5 m

← Bodziszek kolankowy (*Geranium nodosum*)
Bardzo przydatny bodziszek na cieniste stanowiska – kwitnie non-stop od wiosny do jesieni, gdy jego zielone liście przebarwiają się na czerwono i pomarańczowo. **K** V-IX **W x S** 50 cm x 50 cm

→ Czyściec wełnisty (*Stachys byzantina*)
Wełniste liście tej gęsto rosnącej, tworzącej kobierce rośliny zmiękczają brzegi ścieżek. Ma krótkie, puchate kwiatostany pełne srebrzysto-fioletowych kwiatów. **K** VI-IX **W x S** 45 cm x 60 cm

← Zawilec mieszańcowy (*Anemone x hybrida*) 'Honorine Jobert'
Nie tylko zagłusza chwasty, ale i produkuje eleganckie kwiaty zapewniające owadom mnóstwo nektaru. **K** VIII-X **W x S** 1,2 m x 1,2 m

↓ Wilczomlecz migdałolistny (*Euphorbia amygdaloides robbiae*)
Świetna roślina na trudne miejsca, np. brzegi strumyków czy pod drzewami. Wiosną produkuje limonkowe podsadki. Może być inwazyjna, więc sadź z rozwagą. **K** IV-VI **W x S** 70 cm x 100 cm

Sadząc rośliny na zboczu, zacznij na szczycie i przesuwaj się ku dołowi, tworząc łany

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Jak najlepiej wykorzystać rośliny okrywowe

Rośliny okrywowe są szczególnie przydają się w tych miejscach, w których trudno jest rosnąć innym roślinom: w cienistych ogrodowych zakątkach, przestrzeni pod drzewami, dużymi krzewami i na zboczach. Jest kilka prostych sposobów, które pomogą im świetnie rozwijać się nawet w tych trudnych miejscach.

- **Sadząc je wokół drzew,** delikatnie sprawdź widełkami ręcznymi, gdzie znajdują się wypełnione ziemią miejsca między korzeniami, aby nie uszkodzić tych ostatnich.
- **Wykop dołek** ręczną łopatką, najlepiej jak najwęższą.
- **Wokół korzeni nowych roślin** rozłóż jak najwięcej materiału bogatego w próchnicę. Zawsze warto zapewnić roślinie dobry początek.
- **Dobieraj rośliny** odpowiadające danej glebie i stanowisku. Na suchych, wyeksponowanych miejscach na zboczach najbardziej odpowiednie mogą okazać się rośliny alpejskie.

Obsadzając zbocze, zacznij na jego szczycie i przesuwaj się szerokimi łanami biegnącymi z góry ku dołowi, a nie poziomo.

- **Aby uzyskać maksymalny efekt,** sadź jak najwięcej roślin. W razie potrzeby pozyskaj więcej roślin, dzieląc je lub pobierając sadzonki, zanim je zasadzisz.
- **Zasadź raczej 10 małych roślin** niż jednego giganta. Mniejsze rośliny ukorzeniają się szybciej, a duża roślina dłużej się przyjmuje i trudniej się ją sadzi.
- **Dobierz gatunki i odmiany,** które w warunkach naturalnych radzą sobie, rosnąc na zboczach. Na brzegach i zboczach świetnie rozrasta się na przykład pióropusznik strusi (*Matteuccia struthiopteris*).
- **Po posadzeniu roślin,** podlej tylko ziemię wokół nich, korzystając z konewki bez sitka. Kiedy rośliny przyjmą się, używaj konewki z sitkiem. Regularne delikatne podlewanie zapobiegnie wymywaniu podłoża.

przypominających liście róży, a ich ładne okrągłe kwiaty przekształcają się w atrakcyjne rzepy. Wszystkie rodzaje tymianku będą świetnie rozwijać się w słonecznym miejscu w ubogim podłożu, bo właśnie w takich warunkach rosną w naturze. Ich kobierce mogą być tak gęste, a zapach tak intensywny, że jeżeli podsadzimy je z krokusami, przepłoszą lubiące zjadać rośliny cebulowe myszy. Delikatne kwiatki szafranu tureckiego (*Crocus ancyrensis*) 'Golden Bunch' wyglądają szczególnie wdzięcznie, gdy wyglądają właśnie spośród kobierca tymianku.

> Niektóre rośliny stają się bandytami w ogrodzie, więc zanim je kupisz, sprawdź, czy są odpowiednie

Na ciężkiej glebie w cieniu cudowną zimową rośliną okrywową są obrazki włoskie (*Arum italicum*) 'Marmoratum', a jeśli ziemia jest sucha, warto wypróbować niezniszczalne i piękne zimozielone epimedia. Niektóre z nich tworzą kępy i rozrastają się stosunkowo gwałtownie i zawsze można je podzielić, uzyskując jeszcze więcej roślin. W zasadzie nie potrzebują pielęgnacji – to zresztą cecha większości roślin okrywowych. Okazjonalnie mogą wymagać podzielenia, co pomaga im utrzymać energię.

Niektóre rośliny są tak dobre w zakrywaniu podłoża, że ostatecznie zaczynają zakrywać same siebie. Od czasu do czasu może zajść potrzeba wykopania całego zagonka, pozbycia się starych, zmęczonych środków roślin i ponownego zasadzenia młodych, świeżych egzemplarzy. Roślinom dobrze też zrobi okazjonalne nawiezienie. Długo rosną w jednym miejscu i tak jak większość roślin potrzebują odżywienia. Wprowadzenie własnego kompostu między kępy wiosną pozwoli im lepiej rosnąć, zaś stary, dobrze rozłożony obornik pomoże roślinom, które lubią bogatą dietę, np. miodunkom i żywokostom. Żywokosty lekarski i kaukaski o jaskrawoniebieskich kwiatach są piękne, ale inwazyjne – sadź je wyłącznie wtedy, jeżeli dysponujesz miejscem, na którym będą mogły się rozprzestrzeniać i nie zapewniaj im za wiele składników odżywczych.

Niektóre rośliny okrywowe stają się bandytami w ogrodzie, więc zanim je kupisz, sprawdź, czy są odpowiednie (w tym jak szybko się rozprzestrzeniają), nie tylko podczytując artykuły w sieci i prasie, ale też odwiedzając prawdziwe ogrody – prywatne i publiczne, zwłaszcza, jeśli rośliny rosną tam w warunkach zbliżonych do tych, które panują w Twoim ogrodzie. Kiedy tam będziesz, zerknij, z jakimi roślinami je wykorzystano – i jak te gatunki wzajemnie się podkreślają. ■

eprasa.pl d779ff95e1

STIHL

GOTOWA NA KAŻDE WYZWANIE

WIĘCEJ INFORMACJI UZYSKACIE PAŃSTWO
U AUTORYZOWANYCH DEALERÓW STIHL
ORAZ NA **WWW.STIHL.PL**

PRZYCINARKA DO DREWNA STIHL GTA 26
LEKKA I BARDZO PORĘCZNA.
DO WSZECHSTRONNYCH ZASTOSOWAŃ.

Nowa akumulatorowa przycinarka do drewna STIHL GTA 26 sprosta każdemu wyzwaniu. Świetnie nada się do przycinania drzew i krzewów, rozdrabniania odpadów zielonych, a także różnorodnych prac stolarskich. Komfortowy antypoślizgowy uchwyt, ruchoma osłona ochronna i wskaźnik naładowania zapewniają wygodne użytkowanie i bezpieczną pracę.

DŁUGOŚĆ PROWADNICY **10 cm**
10,8 V

APLIKACJA
STIHL.
POBIERZ!

Download on the App Store
GET IT ON Google Play

/ STIHLPOLSKA

/ STIHL_POLSKA

eprasa.pl d779ff95e1

Reportaż z ogrodu

„Uwielbiamy dzielić się ogrodem z przyjaciółmi”

Tę marną, cienistą działkę przeobrażono w relaksującą i bardzo ciekawą przestrzeń

Działka ma wystawę północną, wymiary 24 x 10 m, jest na niej zbocze i mnóstwo cienia – zatem jej przeobrażenie wiązało się z wyzwaniami. Kiedy Charlotte i Matthew Vaight przeprowadzili się do swojego domu w południowym Londynie w roku 2005, ogród składał się głównie z trawnika i przerośniętego żywopłotu z ognika po jednej stronie działki. Z domu do ogrodu prowadziła stroma skarpa, a jedna strona działki była też delikatnie nachylona w kierunku drugiej.

W roku 2007 para rozpoczęła poważną renowację działki. Jak mówi Charlotte, w zasadzie rzeźbili ogród. Woleliby tego nie robić, ale było to praktyczne podejście związane z tym, jak niewiele warto było z niego zachować.

Parze udało się wykorzystać problematyczne aspekty ogrodu podczas opracowywania projektu i nasadzeń – postawiono na rośliny cieniolubne i stanowcze rozwiązania problemu różnic poziomów: obsadzone tarasy i dwa okrągłe trawniki. Jak dodaje Charlotte, ogród jest teraz pełen harmonii i wydaje się proporcjonalny.

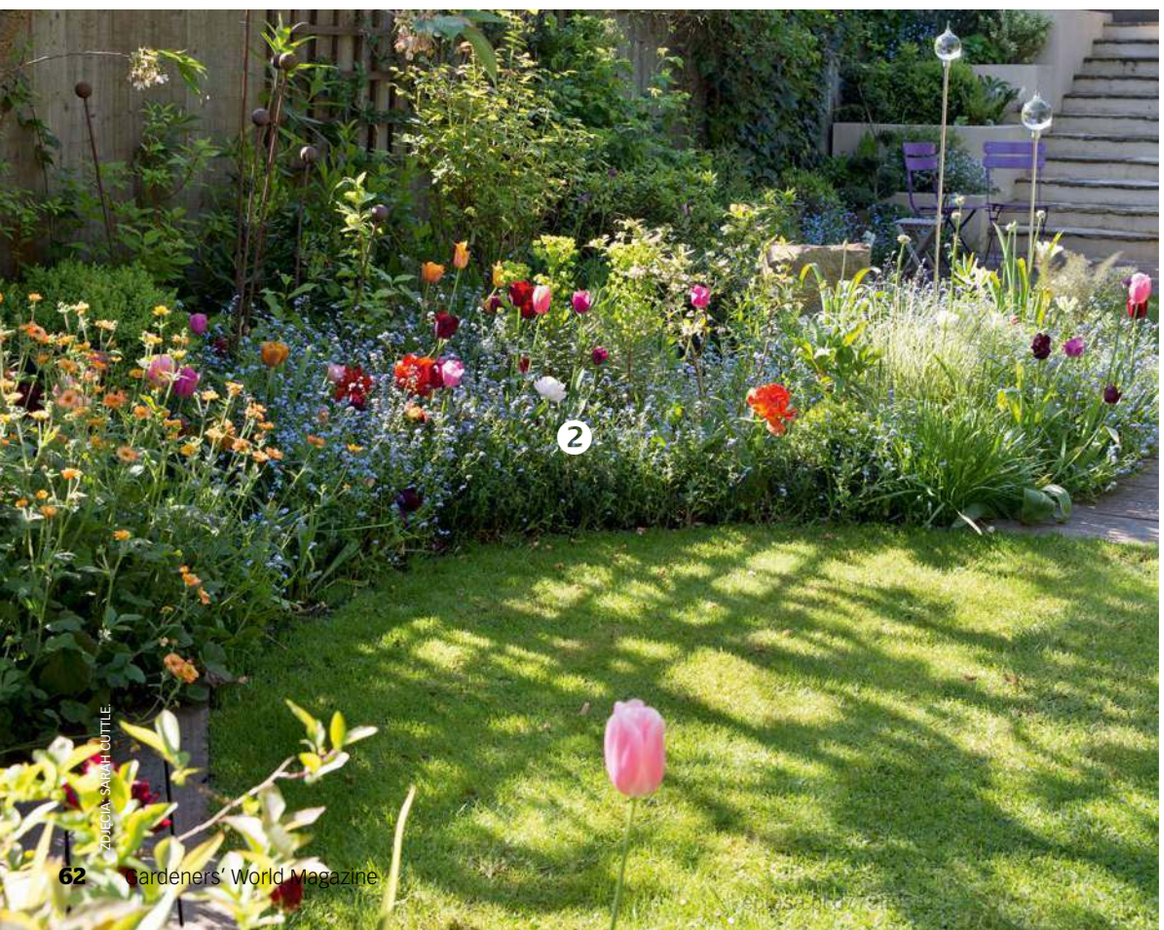
1. **Charlotte i Matthew rozwiązali problem ponaddwumetrowego spadku terenu między domem a ogrodem, tworząc obsadzone roślinami tarasy.**
2. **Latem rośliny tworzą „parawan” pomiędzy dwoma trawnikami**
3. **Małe oczko wodne przyciąga żaby, traszki i ważki**
4. **Charlotte chciała mieć na drugim trawniku porośnięty trawą pagórek, aby wprowadzić dodatkowy ciekawy element – miejsce, w którym można usiąść i zrelaksować się**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

3
4

> Uznaliśmy, że duży trawnik będzie nudny, ale nie chcieliśmy poszatkować ogrodu na „pokoje". Dwa trawniki obrzeżone roślinami miękko dzielą ogród

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Jaki typ ogrodu chcieliście stworzyć?

Chcieliśmy stworzyć ciekawe przez cały rok rabaty z roślin, które świetnie czują się w cieniu w ogrodzie z wystawą północną. Chcieliśmy też zapewnić sobie miejsce, w którym moglibyśmy usiąść w różnych porach dnia, dlatego na końcu ogrodu, czyli tam, gdzie jest najwięcej słońca, stworzyliśmy wyłożoną płytkami przestrzeń jadalną. Możemy też sobie posiedzieć na tarasie, który łapie trochę słońca w środku dnia – właśnie tam lubimy jeść lunch.

Na jakie problemy natrafiliście?

Po pierwsze na ponaddwumetrową różnicę poziomów pomiędzy domem a ogrodem, a po drugie ogród wznosi się na końcu i opada od lewej do prawej – ogród sąsiadów jest położony prawie o metr wyżej od naszego.

1 Tarasy są zacienione i dlatego mamy tu rośliny architektoniczne, takie jak bukszpan, hebe 'Silver Queen' i cisy, zmiękczone samorozsiewającymi się niezapominajkami i wilczomleczem błękitnawym (*Euphorbia charcias*) 'Silver Swan'

2 Zaokrąglony trawnik obrzeżony jest mieszanką tulipanów – są tu m.in. odmiany 'Irene Parrot', 'Jan Reus' i 'Attila'

Jak poradziliście sobie z różnicą poziomów w ogrodzie?
Aby zapewnić sobie przejście do ogrodu, zastosowaliśmy tarasy. Nie tylko rozwiązało to problem spadku terenu, ale też stworzyło więcej miejsca dla roślin. Tarasy zrobiliśmy z otynkowanych pustaków – są na tyle szerokie, aby można było po nich chodzić: sadzić rośliny, pielić, podlewać itp. Aby zamaskować nachylenie gruntu na rabatach, wykorzystaliśmy centralny trawnik.

Czy Wasze małe miejskie oczko wodne przyciąga dzikie stworzenia?
Często myślimy o tym, aby przerobić oczko, ale przyciąga ono tak dużo stworzeń, że nie chcemy zakłócać im życia. Wiosną zasiedla je mnóstwo żab. Mamy różne gatunki ważek, pluskolce i kilka traszek. Nie zakładaliśmy ogrodu z myślą o dzikiej faunie, ale różnorodność nasadzeń i materiałów zapewnia najróżniejszy pokarm i schronienia.

Dlaczego macie dwa trawniki?
Pomyśleliśmy, że duży trawnik będzie nieco nudny, ale nie chcieliśmy dzielić ogrodu na „pokoje". Dzięki zastosowaniu dwóch przestrzeni obrzeżonych roślinami, które latem są dość wysokie, uzyskaliśmy miękki podział ogrodu.

❶ Brzoza pożyteczna odm. Jacquemonta (*Betula utilis var. jacquemontii*) idealnie nadaje się do małych ogrodów – wnosi wysokość, nie rzucając mocnego cienia
❷ Poidełko dla ptaków ze zrealizowanego przez Cleve'a Westa na wystawę kwiatów w Chelsea w roku 2016 ogrodu dla M&G stanowi niezwykły punkt centralny

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE.

eprasa.pl d779ff95e1

> Podoba mi się, że choć ogród jest dość otwarty i ze wszystkich stron widzą nas sąsiedzi; pod koniec sezonu, gdy rośliny dają z siebie wszystko, powstają tu zaciszne zakamarki

Wasz ogród ma wystawę północną. Czy trudno wam było wybrać odpowiednie rośliny?

Słońce oświetla tarasy tylko przez kilka godzin dziennie przez kilka miesięcy w roku, dlatego posadziliśmy tu rośliny cieniolubne, takie jak żurawki, naparstnice, cisy, wilczomlecz migdałolistny, runianka japońska i kosmatka śnieżna (*Luzula nivea*). Rabata po lewej stronie też jest ocieniona, dlatego mamy tam drzewa podsadzone ciemiernikami, paprociami i epimedium, a także zimozielone krzewy zapewniające piętro środkowe.

Co najbardziej lubicie w swoim ogrodzie?

Ogród zmienia się przez cały rok w zależności od zestawień roślin, ale podoba mi się, że choć jest dość otwarty i ze wszystkich stron widzą nas sąsiedzi, pod koniec sezonu, gdy rośliny dają z siebie wszystko, powstają tu zaciszne zakamarki. Uwielbiamy dzielić ogrodem z przyjaciółmi – którzy zaglądają do nas na szybką kawkę, która przekształca się w lunch, który z kolei przechodzi w leniwe popołudnie.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE.

❶ **Poszczególne miejsca, w których można sobie posiedzieć, słońce doświetla o różnych porach dnia**
❷ **Porozwieszane tu i ówdzie lustra łapią światło, aby rozjaśniać ciemne zakątki**

eprasa.pl d779ff95e1

ZAPRASZA
mtp
GRUPA

GARDENIA

MIĘDZYNARODOWE TARGI OGRODNICTWA I ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

13-15 LUTEGO 2020

www.TargiGardenia.pl

Międzynarodowe Targi Poznańskie

INNOWACJE W OGRODZIE

- niezwykłe strefy inspiracji
- pokazy cięcia i pielęgnacji roślin
- strefy edukacyjne
- interesująca oferta dotycząca rekreacji i sportu
- trendy: dziecko w ogrodzie
- kiermasz ogrodniczy

TargiGardenia

KUP BILET NA

TO BILET.PL

eprasa.pl d779ff95e1

Reportaż z ogrodu

„Chcieliśmy stworzyć ogród marzeń”

Od pustego pola po ogród pełen różnorodności i bujnych rabat w cztery lata. Su i John pokazują, jak im się to udało

W zaledwie cztery lata opuszczona działka o powierzchni 2700 m kwadratowych została przemieniona w gęsto obsadzony całoroczny ogród. Su i John Mills przeprowadzili się do Stoneleigh Down w Bristolu w 2014 roku: „Było to zapuszczone puste pole”, mówi Su, „podzielone 2,5-metrowym żywopłotem, smutnymi drzewami i warzywnym poletkiem pełnym chwastów”. Teraz kręta ścieżka prowadzi przez tematyczne wnętrza, w tym wiosenny spacer i motyli zakątek, z klonowym lasem pełnym jesiennego koloru i mnóstwem główek nasiennych zimą.

„Kupiliśmy tę nieruchomość, aby stworzyć ogród naszych marzeń. Wcześniej mieliśmy tylko mały ogródek”, mówi Su. Efekt robi wrażenie; ogród brał udział w programie *Gardeners’ World* i *ITV Love Your Garden* i znalazł się na liście 11 finalistów z 500 zgłoszeń w naszym konkursie Ogrody roku 2018.

❶ Żwirowe ścieżki wiją się wśród tematycznych ogrodów – jeden z nich ma tropikalne nasadzenia ożywione pełnymi energii czerwonymi paciorecznikami

❷ Szpaler drzew – sumak, jarzębina i wiśnia ‘Tai -haku’ są atrakcyjne przez cały rok i mają niezwykłą jesienną barwę

❸ Miejsca, takie jak ta drewniana altana, to przestrzeń do relaksu dla Su i Johna Millsów, w której mogą podziwiać swój ogród

ZOBACZ WIĘCEJ finalistów konkursu Ogrody roku na **www.gardenersworld.com/garden-competition**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM, WORDS: TAMSIN HOPE THOMSON

Jak wyglądał ogród, kiedy się tu przeprowadziliście?
Główna część ogrodu była podzielona przez coś, co nazwaliśmy „Wielkim dzielącym żywopłotem", z zarośniętym i ciemnym kwadratowym ogrodem obok domu i małym przejściem prowadzącym do większego sadu i ogródka warzywnego. Brakowało spójnej koncepcji i płynności oraz wrażenia „podróży" przez ogród.

Co zrobiliście, aby go stworzyć??
Mieliśmy sześć miesięcy między przeprowadzką a ukończeniem remontu domu, więc John miał czas na planowanie. Przygotował album z pomysłami na małą architekturę z wykorzystaniem materiałów i kompozycje roślinne, zatapiając się w książki o projektowaniu ogrodów. Odrzuciliśmy kilka szkiców, zanim zdecydowaliśmy się na trawnik w kształcie litery „S" jak Su, który połączył dwie połówki ogrodu.

Jak zaplanowaliście nasadzenia?
John zrobił kartonowy plan 3D, pokazując wysokość drzew w ciągu pięciu lat. Następnie zaznaczyliśmy cały ogród tyczkami i odwróconymi doniczkami, aby nadać kształt głównemu trawnikowi oraz zaprojektować i obsadzić różne obszary. Zabraliśmy sporo sadzonek i roślin doniczkowych z naszego starego ogrodu, które musieliśmy wcześnie posadzić, aby się przyjęły.

Czy korzystaliście z pomocy?
Otrzymaliśmy sporo porad od przyjaciół ogrodników oraz sąsiada, który jest specjalistą od przycinania piłą mechaniczną. Korzystaliśmy także z pomocy chirurgów drzew, gdy było to konieczne.

Jakie były największe wyzwania, które Was spotkały?
Musieliśmy sporo przycinać. Za pomocą siły naszych mięśni usunęliśmy „Wielki dzielący żywopłot", który przecinał teren na dwie części. Posadziliśmy też ponad 100 różnych drzew w pierwszych miesiącach. Na szczęście ziemia była dość sypka, więc kopanie, spulchnianie i późniejsze sadzenie nie było tak ciężkie.

❶ **Trawy, paprocie i donice pełne funkii są atrakcyjnym elementem wokół spokojnej altany, a złocień krzewiasty i czosnek daje mnóstwo koloru**
❷ **Trawnik został ułożony w falujący kształt litery „S" jak Su, otoczony gęstymi rabatami**
❸ **Donice z pelargoniami, petuniami i fiołkami wypełniają „śródziemnomorski zakątek" kolorem**

„Ten ogród ma wiele uroczych zakątków, a rabaty są pełne cudownych roślin. Wysiłek, który został włożony, aby uzyskać taki efekt, naprawdę robi wrażenie” **Lucy Hall, jurorka konkursu**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Z których elementów ogrodu jesteście najbardziej dumni?
Ogród ma ujednolicony plan z dużą liczbą zakamarków, co zachęca do odkrywania i przygody. Żwirowe ścieżki, które wiją się wokół ogrodu, łączą ze sobą wiele różnych wnętrz w spójną całość.

Którą część ogrodu lubicie najbardziej?
Wraz ze zmianą pór roku lubimy różne części ogrodu – od jednego tematycznego obszaru do drugiego – wiosenny spacer, dzika sadzawka, letni deptak, śródziemnomorski zakątek, dzika autostrada, tropiki, klonowy las. Byliśmy naprawdę dumni z otwarcia ogrodu na cele charytatywne rok temu i czuliśmy się zaszczyceni komplementami od odwiedzających nas gości.

❶ Ogród ma wiele ustronnych miejsc, ulokowanych poza głównymi ścieżkami, aby móc cieszyć się spokojem przestrzeni. To ciche miejsce do siedzenia jest otoczone brzozami brodawkowatymi
❷ John i Su skonstruowali drewniane łuki nad ścieżkami; obsadzili je powojnikami i otoczyli różami – pnącą się 'Aloha' oraz krzewiastą 'Skylark'

eprasa.pl d779ff95e1

Gwiazdy przedwiośnia

Frances Tophill komponuje donicę, która odzwierciedla łagodne i jasne barwy przedwiośnia

Powiem coś kontrowersyjnego – lubię przedwiośnie. Wiem, że jestem w mniejszości, ale jeśli rozejrzysz się wokół, zauważysz oznaki nadchodzącej wiosny dosłownie wszędzie, od rozwijających się pąków po wschodzące cebulki. Ogrodnicy są sfrustrowani, ponieważ nie mają zbyt wielu zajęć w ogrodzie. Gleba jest nadal zbyt zimna, by można było cokolwiek posadzić. A co powiesz na donicę?

Gwiazdami kompozycji są ciemierniki i *Correa*. Wszystkie rośliny w tej donicy to byliny, a większość z nich lubi cień, więc można je przesadzić do gruntu, jeśli zacznie im brakować miejsca w pojemniku. Pochodząca Australii i Nowej Zelandii *Correa*, zwana inaczej australijską fuksją, przeżyje w temperaturze do 1°C, więc jeśli nadejdą mrozy, należy ją ochronić stawiając w zacisznym miejscu, na werandzie lub w oranżerii.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d770f95e1

Projekt Frances

- **Ciemiernik biały (*Helleborus* x *hybridus*) z odcieniami różu x 2**
- **Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*) x 2**
- **Paprotnik japoński (*Polystichum polyblepharum*) x 1**
- **Fuksja australijska (*Correa*) 'Marian's Marvel' x 1 (Jeśli mieszkasz w bardzo zimnym miejscu, zastąp tę roślinę wawrzynkiem)**
- **Biała, szkliwiona, ceramiczna, mrozoodporna donica, średnicy ok. 30 cm**

1 **Wypełnij** donicę do połowy beztorfowym podłożem uniwersalnym. Upewnij się, że donica jest mrozoodporna i ma otwór w dnie.

2 **Włóż** do donicy fuksję australijską. Ja umieściłam swoją z tyłu w rogu, aby kompozycja nabrała odrobinę asymetrii. Następnie włóż ciemierniki, które dodadzą barwy całej kompozycji.

3 **Dodaj** paprocie, by pojemnik zachwycał soczystą zielenią. Gdy donica będzie już obsadzona, luki między roślinami wypełnij ziemią i uklep ją, aby pozbyć się kieszonek powietrza.

4 **Wytrzyj** krawędź donicy z ziemi i solidnie podlej rośliny. Umieść donicę w osłoniętym miejscu. Podlej ponownie, gdy podłoże wyschnie.

eprasa.pl d779ff95e1

Frances radzi:
To nie czas na krzykliwe kolory lata, ale łagodne róże, biele i zielenie. Są one odzwierciedleniem delikatnego lutowego światła i mglistych poranków spowitych mrozem, celebrując to, co piękne o tej porze roku

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Prasa.pl

REKLAMA

Trawa samozagęszczająca to innowacyjna życica rozłogowa RPR (łac. *Lolium perenne stoloniferum*, ang. *Regenerating Perennial Ryegrass*). Od lat wysiewana na polach golfowych i największych boiskach piłkarskich świata, teraz dostępna także dla właścicieli ogrodów, bo przecież przydomowe murawy także muszą być piękne i mocne!

WYBIERZ JAKOŚĆ!

Życica rozłogowa RPR łączy w sobie najlepsze cechy traw gazonowych: tworzy mocną i gęstą sieć rozłogów, szybko zadarnia wolne powierzchnie i posiada wyjątkową zdolność do samoregeneracji po uszkodzeniach! Nie wymaga napraw, zapewnia długą żywotność oraz wysoką odporność trawnika na intensywne deptanie i rozrywanie. Im bardziej jest użytkowana, tym szybciej się regeneruje, bo uszkodzone rozłogi stymulują ją do intensywniejszego wzrostu! To pierwsza i jak dotąd jedyna trawa, która wykazuje tę wyjątkową cechę! Oryginalna trawa samozagęszczająca SUBSTRAL to jedyny produkt na rynku zawierający życicę rozłogową RPR. Wybierz jakość, uważaj na podróbki!

EFEKT SAMOZAGĘSZCZANIA

Zastosowanie oryginalnej trawy samozagęszczającej SUBSTRAL to jednorazowy wydatek i gwarancja gęstego trawnika na lata! To doskonały wybór nie tylko do zakładania trawników od zera; sprawdza się także w przypadku dosiewek w trakcie sezonu i podczas wiosennej regeneracji. Szybko rozrasta się we wszystkich kierunkach. Podziemne rozłogi krzyżują się ze sobą, a z każdego międzywęźla wyrastają nowe, mocne korzenie i kolejne rośliny rozrastające się na boki. Szybko powstaje gęsta sieć, tworząca zwartą i praktycznie niezniszczalną darń!

Trawa samozagęszczająca SUBSTRAL jest polecana przez tysiące zadowolonych klientów. Została przetestowana i zyskała pozytywną rekomendację ekspertów:

Zielony Ogródek · Sklep dla Ogrodu · PoradnikOgrodniczy.pl Twój Ogród Piękny i Zdrowy

SUBSTRAL

Więcej informacji o produkcie znajdziesz na:
www.substral.pl/trawa-samozageszczajaca

eprasa.pl d779ff95e1

GĘSTY TRAWNIK NA LATA!

SAMOZAGĘSZCZAJĄCA

4.8/5
Polecana przez tysiące użytkowników*

*Średnia ocena na podstawie opinii i ocen na dzień 17.12.2019 na zielonepogotowie.pl (trawa renowacyjna 1kg, 4.8 - ponad 1815 ocen), sklepdlaogrodu.pl (trawa renowacyjna 3kg, 4.8 - ponad 2457 ocen).

Ogród potrzebuje miłości i SUBSTRALA więcej na: www.substral.pl

Carol sypie żwirek na powierzchnię doniczki z wiśnią wczesną 'Kojo-No-Mai' podsadzoną cyklamenami

DONICZKI pełne barw

Nic nie wniesie teraz do ogrodu więcej życia niż pięknie obsadzona donica. **Carol Klein** wymienia swoich ulubieńców, których barwy najskuteczniej rozpędzają ponure mroki sezonu

O **tej porze roku** nawet najbardziej towarzyscy z nas mają tendencję do trzymania się blisko domu. I nie jest tak, że porzucamy swoje ogrody; w obecnej dobie większość z nas zdaje sobie sprawę, jak cudownym zasobem jest ogród przez cały rok. Ale obsadzane teraz donice mają szczególny walor: zapewniają możliwość skupienia się na podziwianiu doskonałości roślin bez względu na pogodę i bez konieczności znacznego oddalania się od drzwi domu – to idealne antidotum na zimowe spadki nastroju i zapowiedź wiosny, która jest tuż-tuż.

Pomyśl, jakie rośliny przeżywają teraz swój najlepszy czas: maleńkie klejnoty takie jak przebiśniegi, narcyzy, irysy i inne wczesne rośliny cebulowe cudownie wyglądają w pojemnikach w pobliżu domu, gdzie można cieszyć się ich delikatną urodą. Ale to zdecydowanie nie jedyni kandydaci. Kolorowe pędy derenia i wierzby zapewniają materiał na dowolną aranżację w dużej donicy.

> Obsadzane teraz donice mają szczególny walor: zapewniają możliwość skupienia się na podziwianiu doskonałości roślin

Pokryte ślicznymi zimowymi baziami gałązki nawet jednej leszczyny to oryginalny przydomowy akcent, który przyciągnie wzrok, gdy dni są zbyt ponure, aby chciało się nam realizować żmudne zimowe prace, takie jak przycinanie, porządkowanie czy ściółkowanie. Wiele z tych roślin całymi latami dobrze rośnie w dużych donicach.

Istnieją krzewy, które w drodze ewolucji wypracowały sobie strategię kwitnienia właśnie o tej porze roku. Ich kwiaty zapyla wiatr lub te nieliczne owady, które są aktywne w zimne dni. Wśród takich krzewów jest oczar wirginijski (*Hamamelis*) – jego niezwykły zapach przyciąga do krzewu wszystkie bez wyjątku, choć rzadkie o tej porze roku, owady. Jak się zorientujecie, większość tych krzewów jest szczepiona i często już w młodości kwitnie bez pamięci. Przy dobrym prowadzeniu oczar będzie wyjątkowym przystojniakiem – świetnie wygląda z każdej strony, co jest szczególnie ważne, gdy sadzimy go w donicy, która będzie podziwiana ze wszystkich stron. Krzewy kwitnące zimą nie są tanie, ale często całymi latami dobrze rosną w pojemniku; można je też w którymś momencie zasadzić do gruntu.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Wybór Carol do zimowych doniczek

1. **Cyklamen dyskowaty (*Cyclamen coum*)**
Wdzięczne, okrągłe liście tego cyklamena będą ozdobą każdej doniczki, ale w styczniu i lutym jego kwiaty prezentują się najlepiej [w Polsce III-IV]. Wybierz egzemplarze o szczególnie wyrazistych wzorkach lub srebrnych liściach. **Wysokość x Szerokość** 10 cm x 10 cm

2. **Golteria chilijska (*Gaultheria mucronata*)**
Południowoamerykańska krzewinka podobna do czarnej jagody i borówki brusznicy – tak jak one, wymaga kwaśnej gleby. Prosta w uprawie i niezawodna [w Polsce nie przetrwa ostrych zim]. Podczas zakupu będzie pewnie mieć na sobie mnóstwo jagód, ale w przyszłości będzie potrzebować osobnika męskiego. **W x S** 1 m x 1 m

3. **Kosaciec (*Iris*) 'Katharine Hodgkin'**
Centra ogrodnicze są teraz pełne drobnych irysów (żyłkowanych i typu *histrioides*) w doniczkach. Irysy zapewniają radosne barwy przez tydzień lub dwa i można nimi dodawać blasku kompozycjom w pojemnikach (sadząc je razem z doniczką), ale jeśli mają zakwitnąć za rok, trzeba im poświęcić trochę uwagi – natomiast ta odmiana kwitnie niezmiennie rok po roku. **W x S** 10 cm x 10 cm

4. **Żurawka (*Heuchera*)**
Żurawki od dawna uważane są za idealne rośliny do pojemników, ale o tej porze roku przechodzą same siebie. Nie podobają mi się nowe rodzaje żurawek o liściach w kolorze ochry i brązu, bo wyglądają nieco ponuro, szczególnie, gdy jest mało światła. Lepiej jest wybrać odmiany o liściach szerokich i wzorzystych lub np. karmazynowych, albo po prostu dużych i zielonych jak u *H.* 'Guacamole'.
W x S 50 cm x 60 cm

5. **Fiołek wonny (*Viola odorata*)**
Fiołki to drobne, skromne roślinki, które latem odgrywałyby drugie skrzypce w obecności bardziej towarzyskich kwiatów, natomiast w lutym i marcu trzymają wszystkich w szachu [w Polsce w III-IV]. Ich zapach jest tak słodki, że oparto na nim aromat cukierków „Parma violets". **W x S** 15 cm x 15 cm

6. **Konwalnik płaskopędowy (*Ophiopogon planiscapus*) 'Nigrescens'**
Prawie stereotyp w tegorocznych doniczkach, ale tylko dlatego, że jest tak niezawodny i atrakcyjny [w Polsce może przemarzać]. Jego podłużne liście, kontrastujące z najczęściej okrągłymi liśćmi w donicach tego sezonu, są bardzo przydatne.
W x S 50 cm x 50 cm

7. **Dereń biały (*Cornus alba*) 'Sibirica'**
Jest kilka dereni o wyraziście czerwonych pędach, które są najbardziej zauważalne właśnie teraz – najlepsze kolory ma młode drewno. Jako tania alternatywa, jeśli masz już w ogrodzie ten krzew lub możesz wyprosić sadzonki u przyjaciół lub sąsiadów, możesz wetknąć sadzonki bezpośrednio w podłoże wokół innych roślin i ukorzenić je później.
W x S 1,5 m x 1,5 m

8. **Ciemiernik ogrodowy (*Helleborus x hybridus*)**
Cudownie jest, gdy te ekscytujące rośliny kwitną nam w ogrodzie o tej prze roku – nadają się też do uprawy w doniczkach. Ich wybór jest ogromny: od wymyślnych pełnych odmian po eleganckie odmiany pojedyncze w szerokiej palecie barw. Można je potem wyjąć z donicy i zasadzić w ogrodzie.
W x S 50 cm x 50 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/VICKI GARDNER, GARDEN PHOTO WORLD, ELLEN ROONEY, SEVEN75, TYTYEU; JASON INGRAM

> "Widok na stojącą na tarasie donicę pełną życia i obietnic jest w szare dni niczym balsam"

eprasa.pl d7...95e1

Są też kamelie, które kwitną właśnie teraz [w Polsce tylko w pomieszczeniach]. Zwykle rozrastają się, tworząc spore krzewy i choć można je przycinać, w przypadku uprawy w pojemniku najlepiej jest postawić na jedną z mniejszych odmian – szczególnie drobna jest odmiana 'Cupido'. Kamelie są acydofitami, czyli źle rosną w podłożu zasadowym – zastosowanie w doniczce podłoża do roślin wrzosowatych pozwoli je nam uprawiać bez względu na pH gleby w ogrodzie. Takie podłoże lubią też golterie i inni członkowie rodziny wrzosowatych, a także dereń lekarski (*Cornus officinalis*).

Na przedwiośniu zarówno dereń lekarski, jak i dereń jadalny (*C. mas*) pokrywają się żółtymi kwiatami, niekiedy pachnącymi, które owijają się wokół ich nagich pędów. Mam na tarasie w dużym pojemniku dereń jadalny o smukłym pokroju – ta niezwykle tolerancyjna roślina rozwija się w każdym podłożu i nie przejmuje się ani chłodem, ani bezlitosnym wiatrem. Łatwiej jest cieszyć się jego zapachem (co dotyczy i innych krzewów o pachnących kwiatach), gdy rośnie w donicy blisko domu. Takie rośliny wprowadzają do ogrodu zupełnie nowy wymiar: czy będzie to konwaliowo pachnąca mahonia, zwykłe przebiśniegi (szczególnie miodowy zapach ma odmiana *Galanthus* 'S. Arnott') czy *Sarcococca hookeriana* o maleńkich, ale wonnych kwiatkach.

Prostota o niezachwianym statusie

O tej porze roku na moim tarasie są też dwie donice z wiśnią wczesną 'Kojo-no-mai'. Te filigranowe rośliny wyglądają, jakby wyszły wprost z bajki, gdy ich nagie, powyginane gałązki okrywają się w lutym i marcu bladoróżowymi kwiatami. Dwie nasze wiśnie od zawsze rosną w pojemnikach – są tak niewielkie, że na rabacie zostałyby zagłuszone. Jedną z nich można zobaczyć na pierwszej stronie mojego artykułu, w bardzo prostej aranżacji – krzew rośnie w centralnej części donicy w towarzystwie cyklamenów dyskowatych (*Cyclamen coum*).

Tu, w Glebe Cottage, mamy dużo przestrzeni i jest co podziwiać w ogrodzie, ale

eprasa.pl d779ff95e1

Carol wykłada kosz starym workiem po ziemi, w którym zrobiła otwory umożliwiające odpływ wody – obsadzi go roślinami kwitnącymi zimą

Pielęgnacja roślin w pojemnikach obsadzanych zimą

- Nigdy nie sadź roślin w czasie mrozu – są bardziej podatne na przemarznięcie, kiedy są w donicach, bo nie mają wokół siebie ziemi będącej naturalną izolacją.
- Jeżeli używasz dużych pojemników, ustaw je w docelowym miejscu, bo po wypełnieniu podłożem będą ciężkie.
- Rośliny, które będą w doniczkach niezbyt długo – np. rośliny cebulowe tuż przed kwitnieniem, można zasadzić w dużym pojemniku razem z plastikową doniczką. Przez kilka nadchodzących tygodni nie urosną zbytnio, a łatwo je będzie wyjąć i przesadzić do gruntu, aby kwitły całymi latami, bądź wyrzucić na kompost, jeśli to gatunki jednoroczne.
- Rośliny, które będą rosły w donicy latami, np. krzewy, potrzebują czegoś, co będzie je podtrzymywać przy życiu dłużej, niż podłoże uniwersalne – podłoża piaszczysto-gliniaste bardziej przypominają glebę w ogrodzie, a właśnie tego roślinom potrzeba.
- Nie zasilaj roślin w środku zimy, zwłaszcza nawozem zawierającym azot, bo wypuszczą miękkie, liściaste przyrosty wrażliwe na mróz – zaczerpną odpowiednie składniki mineralne z podłoża.
- Dodatek żwirku do podłoża zapewni odpływ wody – rośliny w pojemnikach nie mogą stać w wodzie! Grubsza warstwa żwirku na powierzchni donicy dobrze wygląda, a co ważniejsze, pozwala wodzie spływać wokół podstawy rośliny i zapobiega gniciu.
- Po pierwszym porządnym podlewaniu rośliny w zasadzie nie powinny wymagać dalszego nawadniania. W rzadkim przypadku suchej brytyjskiej zimy, możesz delikatnie podlewać, ale tylko wówczas, gdy roślina pokaże, że tego potrzebuje – np. gdy kwiaty zaczną opadać. W zimnie pod chmurką rośliny potrzebują niewiele wody, by dojść do siebie. [W Polsce okazy w doniczkach trzeba podlewać w czasie odwilży, jeśli ziemia przeschnie]
- Podłóż coś pod doniczki, aby nie stały bezpośrednio na ziemi i nie podmakały. Możesz je ustawić na specjalnej podkładce, ale dobrze sprawdzi się nawet coś tak prostego, jak płytki czy stare cegły, a łatwo ukryć je przed wzrokiem. Trzeba tylko sprawdzić, by otwory odpływowe pozostały drożne.
- Spod doniczek usuń podstawki, na których stały latem, aby woda swobodnie z nich odpływała.

> „Prostą, ale widowiskową kompozycją jest rząd donic z bluszczem tej samej odmiany”

widok z okna kuchni na pełną życia i obietnic donicę na tarasie w szare dni jest niczym balsam. Moje wiśnie są tak niewielkie, że można je z łatwością przenosić w różne miejsca ogrodu.

Tylko osobiste preferencje i praktyczne czynniki związane z dostępnością miejsca decydują o tym, czy późnozimowe donice zostawić na resztę roku w tym samym miejscu. Jeżeli brakuje nam miejsca, rośliny z donic można po przekwitnięciu przesadzić do ogrodu. Jeśli chodzi o mnie, wyjmuję kwitnące zimą rośliny cebulowe z glinianych donic i dorzucam je do donic z plastiku z recyklingu, w których na swój czas czekają na boku tulipany, które zasadziłam pod koniec ubiegłego roku.

Prostą, ale widowiskową kompozycją jest rząd donic z bluszczem tej samej odmiany, uzyskanym bezkosztowo z sadzonek lub z prezentującymi niezwykłe liście obrazkami włoskimi (*Arum italicum*) 'Marmoratum'. Zestawienie razem kilku takich doniczek daje wrażenie spójności i spokoju. Obsadzenie wielu różnych pojemników mieszanką roślin to jest jakiś pomysł, ale jego efektem może być niepokojący nieład. Prostota oznacza też, że mamy mniej problemów z zestawianiem roślin o różnych potrzebach. Łączenie roślin o podobnych wymogach jest niezbędne, gdy uprawiamy je w jednej doniczce.

Praktyczne i radujące oko

Rośliny są zawsze sobą, ale to od nas zależy, jakie zapewnimy im pojemniki. Uwielbiam dobrej jakości ceramikę: wykonane z niej ręcznie doniczki – czy to bardzo stare, czy relatywnie nowe, dają sobie radę z zimnem i mrozem, ale niektóre współczesne gliniane pojemniki nie są tak odporne. Jeśli chcesz je wykorzystać zimą, przed zakupem sprawdź, czy na etykiecie widnieje słowo „mrozoodporne”. Gliniane doniczki to jeden z najlepszych przykładów recyklingu – ale wykorzystać ponownie można też mnóstwo innych rzeczy, na przykład stare wiadra i kosze, o ile tylko mają otwory zapewniające wodzie odpływ.

Jeżeli zapowiadane są naprawdę poważne mrozy, opatul donice folią bąbelkową, gazetami lub tekturą, aby choć trochę zabezpieczyć rośliny i ich korzenie przed zimnem. Śnieg zapewnia izolację – doniczki pękają, gdy podłoże jest mokre.

Bez względu na rodzaj doniczek – nowoczesne, tradycyjne czy dziwaczne – i bez względu na rośliny, jakimi je obsadzisz, dają one szansę na odrobinę praktyki ogrodniczej. A poza tym w mało radosnym okresie roku dadzą przyjemność oraz radość i tobie, i wszystkim, którzy je zobaczą. ■

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Kompozycja do półcienia

Arit Anderson podkreśla delikatność wiosny roślinami, które wnoszą radość rok po roku

Wiosna tuż-tuż, a przebijające się przez ziemię kwiaty sprawiają, że jesteśmy szczęśliwi. To ten moment, kiedy leśne kwiaty zakwitają zanim drzewa się zazielenią i zatrzymają światło próbujące przedostać się do roślin pod spodem. Te kochające półcień rośliny zwykle mają delikatne sylwetki, ale połyskują świeżymi, bladymi odcieniami żółci, błękitu, fioletu i zieleni, co właśnie celebruję swoją donicą.

A blady wcale nie oznacza nudy. Wykorzystałam kolory leżące po przeciwnej stronie na kole barw, co po połączeniu daje promienny efekt. Kompozycja składająca się ze smagliczki i fiołka rozjaśnia donicę, podkreślając żółty środek pierwiosnka.

Kompozycja idealnie nada się do półcienia, gdzie nie będzie za zimno i będzie kwitła od czterech do sześciu tygodni. Rośliny są wieloletnie, więc można je przesadzić na rabatę po przekwitnięciu, aby zachwycały sobą ponownie w przyszłym roku.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa

Projekt Arit

- **Pierwiosnek japoński (*Primula japonica*) ‘Postford White’ x 2**
- **Smagliczka pagórkowa (*Alyssum montanum*) ‘Luna’x 1**
- **Brunnera wielkolistna (*Brunnera macrophylla*) ‘Jack Frost’ x 2**
- **Fiołek (*Viola*) ‘Columbine’ x 3**
- **Szara, nieszkliwiona, gliniana donica, 33 x 36 cm**

1 Upewnij się, że twoja donica ma otwór drenażowy na dnie, aby nadmiar wody miał gdzie odpływać. Następnie wypełnij ją do połowy beztorfowym podłożem uniwersalnym.

2 Delikatnie rozluźnij zewnętrzne korzenie roślin w doniczkach, aby mogły swobodnie rozrastać się wzdłuż i wszerz w nowym pojemniku. Pomoże to roślinie przyjąć się w nowym miejscu.

3 Puść wodze fantazji przy aranżacji roślin. Zrób krok w tył i spójrz z każdej strony. Ja umieściłam pierwiosnki na samym środku, układając smagliczkę przy krawędzi donicy, aby złagodziła kompozycję.

4 Gdy cieszy Cię już Twoja aranżacja, uzupełnij ją podłożem. Użyj swoich palców do uklepania ziemi wokół roślin, aby mieć pewność, że nie utworzyły się kieszonki powietrza, a następnie obficie podlej.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl d779ff95e1

Arit radzi: Duże liście pierwiosnka i brunnery są idealnym kontrastem dla drobnych kwiatów w tej kompozycji. Prosta biała, żółta i fioletowa paleta sprawia, że donica ta jest naprawdę przyjemna dla oka.

eprasa.pl d779ff95e1

WEEKENDOWE PRACE Joego

Wielkanocny weekend tuż-tuż i nie ma lepszego miejsca, niż ogród, by go spędzić. Jeśli w tym roku nie było Cię jeszcze w ogrodzie, nie jest na to za późno. I nie czuj winy z tego powodu – nie jesteś jedyny!

Może jesteś podobny do mnie – wolisz szybkie efekty zamiast długiego wyczekiwania? Kilka prostych prac wykonanych właśnie teraz przyniesie natychmiastowe rezultaty i zmieni Twój ogród na nadchodzący sezon. Wybierz ładny dzień lub weekend, aby wyjść na zewnątrz, a odświeżysz swój ogród i zregenerujesz własne siły.

To prace, które zwrócą się z nawiązką. Większość z nich jest prosta do wykonania i żadna z nich nie wymaga specjalnych narzędzi, a jedynie użycia własnej energii i wykorzystania tego, co masz w ogrodzie. Wybierz te, które najbardziej odpowiadają Tobie i zawartości Twojego ogrodu i wykonaj jedno po drugim, zostawiając sprzątanie na koniec. Przyjemnej pracy!

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/ISTOCKPHOTO

eprasa.pl d779ff95e1

Odśwież rabaty

Przejdź przez swoje rabaty, używając ostrego sekatora lub nożyc, przycinając zapuszczone lub martwe liście zeszłorocznych bylin. Uważaj, aby nie uciąć nowych pędów. Wypatruj cebulek, które skończyły już kwitnienie, ogławiając te, które już zwiędły i przycinając lub urywając liście tych, które już całkowicie przekwitły. Dzięki temu Twoje oczy zauważą nowe świeże przyrosty, a nie stare zmęczone gałązki.

Pokoloruj ogród

Ostatnio wyczyściłem swój płot myjką ciśnieniową i wygląda świetnie, szczególnie ten skierowany na północ, na którym nagromadził się zielony nalot. Gdy drewno już wyschnie (na płocie lub trejażu), pomaluj je impregnatem – umożliwi to także zmianę ogrodu za pomocą koloru. Postaw na ciemne barwy, by zrobić odpowiednie tło dla roślin i jasne odcienie, aby stworzyć punkt centralny. Najpierw przetestuj kolor na niewielkim skrawku i sprawdź, czy nie przedostaje się na stronę sąsiada! Unikaj zwykłej farby, ponieważ może się łuszczyć.

Uatrakcyjnij swój płot za pomocą koloru

Podkreśl swój trawnik, poprawiając brzegi

Wyrównaj trawnik

Odrobina pielęgnacji trawnika może wpłynąć na zbliżający się sezon. Upewnij się, że ostrza kosiarki są ostre i skoś trawę, ustawiając je na wysoki poziom (obniż ostrza pod koniec koszenia). Następnie wyrównaj brzegi trawnika, gdy ziemia jest miękka. Dzięki temu Twój ogród nabierze ładnego, świeżego wyglądu. Najlepiej w tym celu użyć ostrego narzędzia w kształcie półksiężyca (szpadel jest zawsze zakrzywiony, co utrudnia zadanie). Aby uzyskać proste krawędzie, stań na desce i wyrównuj wzdłuż niej. Jeśli chcesz uzyskać łuki, rozłóż na ziemi wąż ogrodowy, aby nakreślić linię zanim zaczniesz. *Więcej porad dotyczących pielęgnacji trawnika na str. 104*

eprasa.pl d779ff95e1

Wprowadź szybko kolor za pomocą wilczomleczu, skalnicy, dąbrówki lub innych roślin górskich

Wiosna w mgnieniu oka

Być może masz w ogrodzie doniczki, które można już opróżnić, wyczyścić i wykorzystać ponownie. Jest jeszcze zbyt wcześnie na rośliny rabatowe, więc rozejrzyj się za takimi, które przetrwają późne mrozy. Rośliny górskie, takie jak widoczna wyżej skalnica, zawsze dobrze wyglądają w donicach. Zestaw je z wiosennymi krzewami kwitnącymi lub bylinami, takimi jak wilczomlecz, które można przesadzić do ogrodu, gdy już przekwitną. Do jednorazowych kompozycji wykorzystaj wiosenne rośliny rabatowe, takie jak pierwiosnki, fiołki i niezapominajki. Zawsze używaj świeżego podłoża.

Odśwież elementy wodne

To idealna pora na oczyszczenie i odświeżenie elementów wodnych lub naczyń z wodą, jeśli masz je w ogrodzie. Wylej starą wodę i szczątki roślin, które mogły zebrać się na dnie. Jeśli masz podłączoną pompę, zdejmij filtr i oczyść ciepłą wodą z mydłem, a następnie spłucz. Wykonaj także porządne szorowanie, używając odrobiny płynu do naczyń, ale nie innych środków chemicznych. Napełnij zbiorniki czystą wodą i w razie potrzeby przetestuj pompę.

Wnieś spokój do swojej przestrzeni dzięki naczyniu z wodą

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl d779ff95e1

Zobacz jakie cuda można zdziałać za pomocą zwykłej miotły!

Odnów patio

Nadaj swojemu patio i ścieżkom świeżości, zamiatając stare liście i zimowe resztki – to proste i szybkie zadanie przemieni Twoją przestrzeń. Liście możesz dodać do kompostu lub wystawić w workach jako odpady zielone. Polewanie ich wodą i wymiatanie twardą szczotką pomoże pozbyć się brudu ze szczelin lub rowków w deskach, co może sprawiać, że ich powierzchnia jest śliska. Wynajmij lub kup myjkę ciśnieniową, która potrafi zdziałać cuda i przywraca powierzchnie praktycznie do stanu nowości.

Zwalczaj chwasty

Wiosna to najlepszy czas, aby zaatakować chwasty i pozbyć się ich jak największej liczby zanim zakwitną i zaczną rozsiewać nasiona. Wykop wieloletnie chwasty (podagrycznik pospolity, perz właściwy, mniszek i jaskier rozłogowy) za pomocą wideł lub chwastownika, upewniając się, że wykopiesz wszystkie lub jak najwięcej korzeni. Jednoroczne chwasty (przetacznik, starzec, gwiazdnica pospolita, mlecz zwyczajny) są łatwiejsze do usunięcia poprzez regularne pielenie.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS; TIM SANDALL

Przyspiesz kwitnienie nawozem

Odrobina nawozu o tej porze przyspieszy wzrost Twoich roślin. Płynny nawóz jest łatwy w użyciu i korzenie szybko go wchłaniają. Moim ulubionym jest płynny nawóz z alg morskich, ponieważ jest organiczny i pasuje większości roślinom, zazieleniając liście i zachęcając kwiaty do wzrostu. Rośliny w donicach reagują szczególnie dobrze na regularne nawożenie – co dwa tygodnie w sezonie. Wymieszaj dawkę wskazaną na opakowaniu i podlej ziemię, gdy jest sucha, aby składniki odżywcze lepiej się wchłaniały.

Poświęć kilka minut, aby dostarczyć roślinom płynnego nawozu

eprasa.pl d779ff95e1

Postaw na kreatywne wykończenie

Gdy rabaty są już posprzątane i wypielone, nadaj im profesjonalnego wyglądu, rozrzucając warstwę ściółki. To szybkie zadanie natychmiast powstrzyma chwasty, zatrzyma wilgoć i da ładne wykończenie. Rozłóż na ziemi około 5 cm materii organicznej – kompostu ogrodowego, obornika, kompostu grzybnego lub tego, co możesz zdobyć lokalnie/tanio. Nie kładź grubej warstwy wokół zdrewniałych łodyg ani nie duś bylin, które będą wschodziły. Dżdżownice zrobią resztę.

Ściółkuj rabaty, aby nadać im ładny, profesjonalny wygląd

Po ciężkiej pracy podziwiaj swój ogród – warto było poświęcić czas!

Rozsiądź się, zrelaksuj i podziwiaj!

Ciesz się efektami swojej pracy i stwórz miejsce do siedzenia, z którego będziesz korzystać. Wkomponuj w ogród stare meble, czyszcząc je i myjąc, a jeśli są drewniane, zastosuj specjalny olej, aby przywrócić im naturalny kolor i jednocześnie ochronić. Za pomocą myjki ciśnieniowej można uzyskać najlepsze efekty, ale sprawdź, z jakiej odległości jej używać zanim wszystko ochlapiesz. Wyczyść także poduszki, aby je odświeżyć (sprawdź instrukcje) lub zainwestuj w nowe i wprowadź do swojego ogrodu nowy styl do letniego leniuchowania!

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

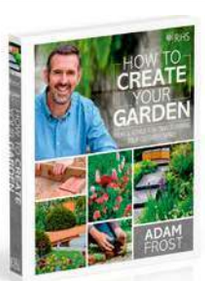
eprasa.pl d779ff95e1

PROJEKTY ADAMA

Zbuduj podwyższoną grządkę lub zbiornik wodny, podążając krok po kroku za łatwymi i inspirującymi pomysłami **Adama Frosta**

Założenie ogrodu jest jedną z najbardziej satysfakcjonujących rzeczy, jakie sam możesz zrobić. To wcale nie jest takie trudne – wystarczy, że spróbujesz zmienić swoją przestrzeń dodając elementy, z których będziesz korzystać i cieszyć się nimi przez wiele lat. Samodzielne zakładanie własnego ogrodu jest nie tylko niezwykle satysfakcjonujące, ale też pomaga obniżyć koszty. Cokolwiek wybierzesz, przed rozpoczęciem pracy zawsze upewnij się dwukrotnie, że jesteś zadowolony ze swojego projektu.

O wiele łatwiej jest zmienić coś na papierze niż wtedy, gdy już kupiłeś materiały lub zacząłeś budować. Oczywiście to nie znaczy, że nie możesz jeszcze czegoś dopracować, jeśli potrzebujesz.

Projekty pochodzą z nowej książki Adama Frosta *How to Create Your Garden* (DK/RHS).

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Stwórz odpowiedni projekt na papierze, zanim zaczniesz jego realizację

eprasa.pl

JAK ZBUDOWAĆ

PODWYŻSZONĄ GRZĄDKĘ

Przedstawiam sposób budowy prostej podwyższonej grządki, której wymiary i styl możesz dopasować do własnych potrzeb. Możesz, na przykład, zbudować nieco wyższą grządkę lub potrzebować okryć wrażliwe warzywa siatką lub włókniną, a wtedy polecam montaż wyższych słupków narożnych.

LISTA MATERIAŁÓW

(Ilości zależą od wielkości grządki)

- O impregnowane ciśnieniowo drewniane słupki o średnicy 10 cm x 10 cm, pocięte na odcinki 1,05 m
- O impregnowane ciśnieniowo podkłady o długości 1,2 m i 1,83 m – każdy o średnicy 20 cm x 5 cm
- O beton (8 części żwiru na 1 część cementu) lub gotowa mieszanka Postcrete

Narzędzia

- O taśma miernicza
- O sznurek i pinezki lub spray do znakowania
- O trójkąt montażowy
- O poziomica
- O ołówek i kątownik stolarski
- O piła ręczna
- O szpadel
- O łopata i kastra budowlana lub betoniarka (do wyboru)
- O młotek kamieniarski
- O wiertło, 20 mm wiertło łopatkowe do drewna, 8 mm pogłębiacz stożkowy (do otworów pod śruby)
- O 150 mm śruby i 100 mm wkręty
- O zestaw nasadek do wkrętarki (do dokręcania śrub)
- O lina, bambusowe tyczki lub drewniane żerdzie do podtrzymania siatki

Przygotuj miejsce na podniesioną grządkę: oczyszczone z wieloletnich chwastów, z przepuszczalną ziemią i wyrównanym podłożu. Styl grządki zależy od Ciebie: ja użyłem wyższych słupków do podparcia siatki, ale jeśli nie chcesz tego robić, możesz użyć słupków o średnicy 5 cm x 5 cm, wbetonowanych w ten sam sposób, ale poniżej podkładów. Jeśli chcesz pomalować lub zabejcować drewno, zrób to przed złożeniem ramy grządki.

WYBIERZ ROZMIAR

Zawsze upewnij się, czy grządka jest wystarczająco krótka na szerokość, byś mógł łatwo do niej sięgnąć podczas sadzenia i pielenia. Polecam grządkę o szerokości około 1,2 m. Dłuższy bok tej podwyższonej grządki ma 1,5 m, ale jeśli zbudujesz dłuższą niż 2,4 m, możesz potrzebować dodatkowych podpór wzdłuż jej długości.

eprasa.pl d779ff95e1

1 Zmierz, zanim zaczniesz, zaznacz i przytnij podkłady na wymaganą długość. Następnie za pomocą sznurka i pinezek zaznacz powierzchnię i wysokość swojej nowej grządki.

2 Ułóż krótszy podkład na zaznaczonej linii i zabezpiecz go ziemią przed przesunięciem. Wykop dołek na słupek o głębokości około 15 cm i średnicy 25 cm. Następnie ułóż kolejno trzy pozostałe podkłady, zabezpieczając je ziemią i wykopując dla nich takie same dołki.

3 Użyj poziomicy, aby upewnić się, że podkłady leżą równo na ziemi, a ich górne krawędzie znajdują się na wysokości sznurka. Wywierć dwa otwory na śruby (jeden u góry i jeden u dołu) przez boki dłuższych podkładów, aby przymocować je do końców krótszych podkładów. Następnie skręć je razem śrubami.

4 Wywierć 20 mm otwór w górnej części każdego słupka. Włóż słupki do dołków. Sprawdź, czy wierzchołki wszystkich czterech słupków znajdują się na tej samej wysokości, a następnie przymocuj je do ramy za pomocą 100 mm wkrętów.

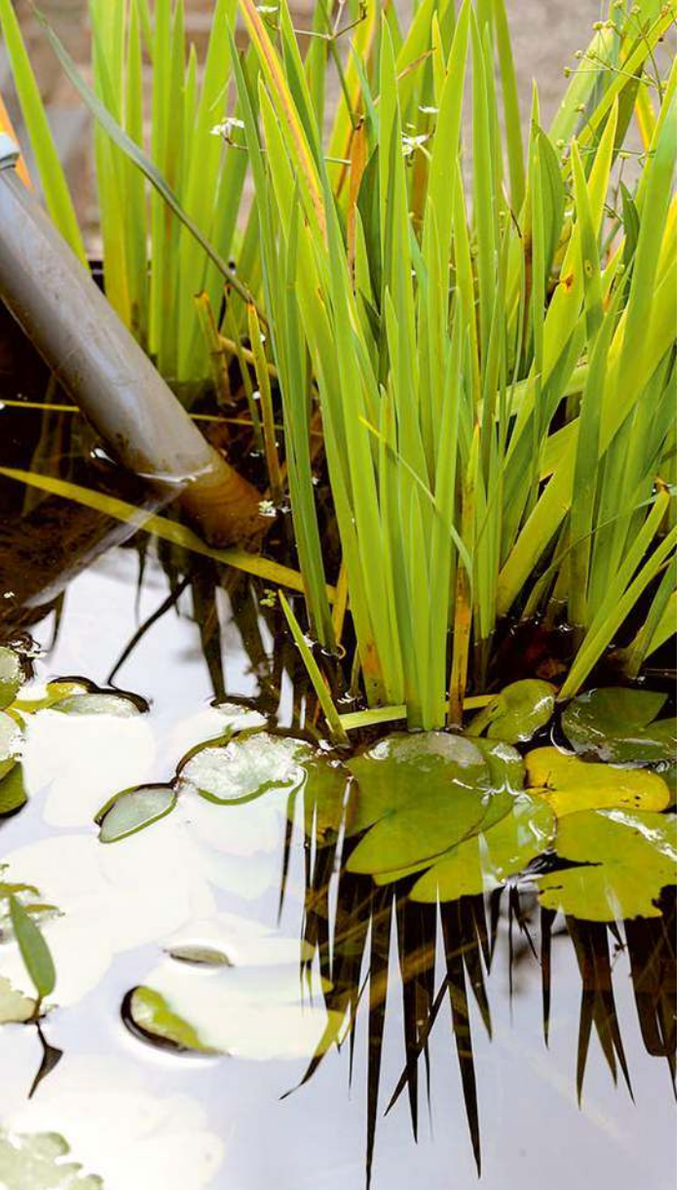
5 Sprawdź ponownie poziom, a następnie zalej dołki słupków betonem, aby utrzymać je w miejscu. Kiedy beton zwiąże, wszystko będzie solidnie umocowane (na tym etapie, jeśli budujesz wyższą grządkę, dołóż dodatkowe deski).

6 Wypełnij grządkę mieszanką ziemi i kompostu, wyrównaj i ugnieć. Włóż sznurek, żerdzie lub drewniane tyczki do otworów w słupkach i zabezpiecz je w razie potrzeby. Takie poprzeczki podtrzymają siatkę lub włókninę ochraniające warzywa.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

JAK ZBUDOWAĆ

ZBIORNIK WODNY

Utworzenie punktu centralnego przy wykorzystaniu wody wprowadzi do ogrodu interesujący element i specyficzny nastrój; to także fantastyczny sposób na przyciągnięcie dzikich zwierząt. Taki prosty zbiornik wodny wypełniony wodnymi roślinami jest świetnym pomysłem na początek, ponieważ nie wymaga ani hydrauliki, ani kopania.

LISTA MATERIAŁÓW

- wodoszczelny pojemnik, np. ocynkowane korytko
- poziomica
- doniczki oddychające lub koszyczki do roślin wodnych
- opaski na przewody (niekoniecznie)
- cegły (niekoniecznie)
- ziemia do roślin wodnych
- wiadro lub duży kosz
- rośliny wodne, w tym pływające, natleniające i przybrzeżne
- małe kamyki lub żwir
- otoczaki (niekoniecznie)

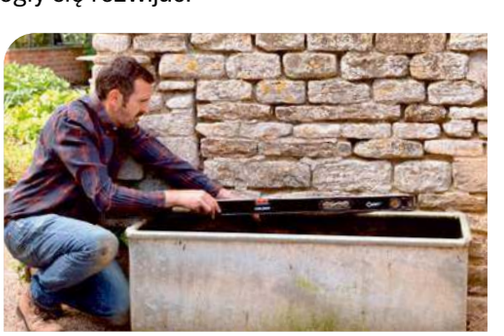
> “Upewnij się, że zbiornik stoi we właściwym miejscu przed posadzeniem roślin. Po wlaniu wody jego przesunięcie będzie bardzo trudne”

Wykorzystam stare koryto z ocynkowanej blachy, ale do tego projektu można użyć różnego rodzaju pojemników, o ile są szczelne. Odwiedź lokalne centrum ogrodnicze, a jeśli szukasz bardziej wyszukanego pojemnika, odwiedzić sklep ze starociami lub wyszukaj czegoś w stylu vintage w serwisie eBay.

ROŚLINY WODNE

Kupując rośliny upewnij się, że będą odpowiednie do wielkości Twojego zbiornika. Wybierz gatunki o różnych kształtach i fakturach liści, które dobrze do siebie pasują. Rośliny natleniające są konieczne dla utrzymania świeżości wody i równowagi wodnego ekosystemu. To równowaga pomiędzy roślinami a wodą pomoże utrzymać czystość wody. Znalezienie i utrzymanie właściwej równowagi może zająć trochę czasu. Użyj cegieł, aby podnieść rośliny w doniczkach do odpowiedniego poziomu wody, aby mogły się rozwijać.

1 **Wybierz równe,** ubite miejsce, w którym ustawisz swój zbiornik. Nie spiesz się; obejrzyj go ze wszystkich stron i ustaw pojemnik w różnych miejscach. Gdy będziesz mieć pewność, że znalazłeś już odpowiednie miejsce, przyłóż poziomicę do górnej krawędzi pojemnika, aby sprawdzić, czy stoi równo.

eprasa.pl d779ff95e1

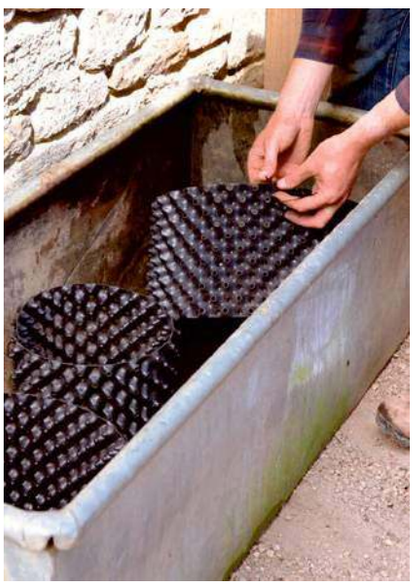
2 **Kupuję często** drzewa w oddychających doniczkach (wykonanych z perforowanego plastiku), które wykorzystuję ponownie do roślin wodnych. Wystarczy przyciąć perforowane tworzywo sztuczne na wymiar i złączyć krawędzie opaskami do przewodów. Zamiast tego możesz kupić gotowe koszyczki do roślin wodnych.

5 **Zakryj powierzchnię ziemi** warstwą żwiru lub kamyków o frakcji 5 mm, aby ziemia nie wypłukała się.

3 **Ułóż doniczki** lub koszyczki na dnie korytka. Weź pod uwagę ostateczną wysokość i rozmiar każdej rośliny, aby ustawić je jak najlepiej. Możesz podnieść niektóre z nich, umieszczając pod nimi w razie potrzeby cegły.

6 **Podlej rośliny,** a następnie stopniowo wypełniaj korytko wodą, pozwalając jej przelać się przez krawędzie, aby zmyć resztki ziemi unoszące się na powierzchni. Jeśli masz już funkcjonujący zbiornik wodny lub zbiornik na deszczówkę, dolej wiadro takiej ustabilizowanej wody do swojego nowego zbiornika, aby szybciej zasiedlić go mikroorganizmami

4 **Napełnij doniczki do połowy** ziemią do roślin wodnych, a następnie posadź rośliny i uzupełnij doniczki ziemią do wysokości 4 cm od krawędzi doniczki.

7 **Możesz także** ułożyć warstwę otoczaków na dnie. Są dostępne w różnych kolorach i frakcjach, a ich gładka powierzchnia znacząco poprawi wygląd twojego zbiornika.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Felieton

Rozmowy przy płocie

Czy zmiany klimatu są dobre czy złe dla ogrodników?

Cieszą Cię kaprysy pogody, czy to zwiastun ogrodniczej katastrofy?

Nick Macer jest właścicielem/dyrektorem Pan Global Plants z Severn Valley oraz specjalistą od roślin sucholubnych

Nigel Dunnett jest profesorem Planting Design and Urban Horticulture (Projektowania Zieleni i Ogrodnictwa Miejskiego) na University of Sheffield

My, Brytyjczycy, nie potrzebujemy do tego wymówki, ale zeszłoroczna pogoda [2018 r.] była stałym tematem rozmów, często z niewłaściwych powodów. Od pewnego czasu ostrzegano nas, że możemy spodziewać się bardziej ekstremalnych warunków pogodowych związanych ze zmianami klimatu, a od późnej zimy do wczesnej jesieni byliśmy zmuszeni przetrwać wyjątkową pogodę.

Mówiono nam, że możemy spodziewać się cieplejszych zim i gorących, suchszych lat, tylko jakie są tego zalety i wady? To złożona kwestia, ale wiele roślin skorzystało na śródziemnomorskiej dawce słońca w 2018 roku. Kwitnienie i owocowanie częściowo odpornych na zimno gatunków, takich jak lagerstremia indyjska i *Diospyros kaki* (hurma wschodnia, kaki), było wyjątkowo obfite. Enigmatyczne, a zarazem piękne chińskie drzewo *Emmenopterys henryi* kwitło jak nigdy wcześniej w swojej 100-letniej historii uprawy w Wielkiej Brytanii. Winorośle miały dobry rok, a późno kwitnące *Hedychium* (wianecznik) z powodu utrzymującej się ciepłej pogody zakwitło wcześniej niż zwykle. Zmiany nie ograniczą się do ubiegłego roku; tej wiosny wiele roślin będzie kwitło obficiej, a ja już zauważyłem powiększone pąki na magnoliach.

> “Gorące i suche lata niekoniecznie będą złe dla ogrodników”

Jednak w wielu naszych ogrodach lato 2018 r. było po prostu zbyt suche. Płytko korzeniące się rośliny zielne zdawały się cierpieć najbardziej: nawet na dobrze nawodnionych roślinach zauważyłem przypalone liście. Dla tych z nas, którzy mają lekkie, przepuszczalne gleby, podlewanie stało się obowiązkiem, aby utrzymać rośliny przy życiu, a co dopiero w dobrej kondycji. I odwrotnie, rośliny naturalnie przystosowane do długiego, suchego lata były wyjątkowo szczęśliwe. Przyszłe gorące, suche, słoneczne lata niekoniecznie będą złe dla ogrodników; musimy tylko dostosować i skoncentrować się na tych roślinach, które pochodzą z bardziej suchych regionów naszej planety – a mamy ich sporo do wyboru!

W Wielkiej Brytanii zawsze mieliśmy do czynienia ze zmiennym i nieprzewidywalnym klimatem. W przeciwieństwie do wielu części świata, nigdy tak naprawdę nie wiemy, co przyniosą nam kolejne sezony. Dlatego właśnie pogoda jest stałym tematem naszych rozmów, a także powodem, dla którego ogrodnictwo sprawia nam taką satysfakcję: doświadczamy wszystkich warunków pogodowych i dlatego możemy uprawiać bardzo szeroką gamę roślin. Jednak do tej pory klimat był wystarczająco łagodny, żeby nawet to, co zmarniało mogło wrócić do zdrowia. Ekstremalne warunki pogodowe występowały miejscowo, a pomiędzy nimi cieszyliśmy się okresami normalności.

Ponieważ takie ekstremalne zdarzenia stają się nie tylko coraz częstsze, ale także bardziej intensywne, być może będziemy musieli przyjąć inny punkt widzenia. Nie chodzi tylko o różne rośliny, które moglibyśmy lub których nie moglibyśmy uprawiać w przyszłości, ale przede wszystkim o sposób, w jaki zajmujemy się ogrodnictwem. Dla mnie otwiera to wiele ekscytujących nowych możliwości i oczywiście niesie wiele wyzwań.

Jednym z tych wyzwań jest przejście z tradycyjnie ogrodniczego sposobu myślenia na bardziej ekologiczny. Jest to niemal przeciwieństwo standardowej praktyki ogrodniczej – wybór w pierwszej kolejności odpowiedniego rodzaju sucholubnych bądź odpornych na wilgoć roślin, dopasowanych do warunków ogrodowych, a następnie traktowanie ich w podły i brutalny sposób dla rozwinięcia większej wytrzymałości i odporności – żadnych nawozów czy podlewania! Istnieje mnóstwo możliwości „dostosowanych do klimatu”, takich jak ogrody deszczowe, aby poradzić sobie z ulewnymi deszczami, lepsze wykorzystanie cienia i leśnych nasadzeń dających wytchnienie oraz całkiem nowy zakres gatunków do ogrodów żwirowych i alpejskich. Style ogrodowe ciągle się rozwijają i ewoluują, a zmieniający się klimat jest kolejnym czynnikiem, który ma na to wpływ.

> “Istnieje mnóstwo możliwości dostosowanych do klimatu”

Wypowiedz się

Czy zacząłeś dostosowywać swój ogród do zmian klimatu? Jeśli tak, napisz do nas.

eprasa.pl d779ff95e1

UNIKALNE NAWOZY MINIGRANULAT

PRZYJAZNY DLA DZIECI I ZWIERZĄT

SUPER WYDAJNY

Ogród potrzebuje miłości i SUBSTRALA więcej na: www.substral.pl

Czas dla dzikiej fauny...

Jeśli masz hotel dla pszczół na południowej ścianie, teraz nadchodzi pora murarki ogrodowej – wyklutej z jaj złożonych zeszłej wiosny w hotelu – na rozród i złożenie własnych jaj. Murarki będą ciężko pracować, by przebić swoje gniazda zatkane błotem, więc nasłuchuj dźwięku drapania, jaki wydają.

Sezon na budowanie ptasich gniazd także już w pełni, a niektóre gatunki, takie jak wróble zwyczajne, zdążyły już złożyć jaja. Wypełnij karmniki namoczonymi larwami mącznika, a wróble wykorzystają je, by zrekompensować sobie brak gąsienic.

Ropuchy także już zaczynają się krzątać. W przeciwieństwie do żab wracają do tej samej sadzawki każdego roku, więc mało prawdopodobna jest kolonizacja nowych sadzawek ogrodowych. Ale może dopisze Ci szczęście. *Tekst Kate Bradbury*

Sprawdź kwiaty szafirka, miodunki, pierwiosnka, ośmiału lub małych narcyzów (np. 'Minnow'), czy nie ukrywają się w nich porobnice włochatki, które jako jedne w pierwszych wyłaniają się wiosną. Ta wspaniała pszczoła przypomina z wyglądu trzmiela, ale lata szybko i niespokojnie jak bzygi. Imbirowe samce mają jasne włoski na twarzy, zupełnie jak wąsy. Możesz zaobserwować, jak jeden z nich goni swojego rywala lub próbuje wspiąć się na samicę.

Samice, w przeciwieństwie do samców, są całe czarne – z wyjątkiem dużych, włochatych, pomarańczowych „stóp", których używają do zbierania pyłku. Samice budują gniazda w różnych miejscach – np. w ziemi, ale także wysoko w miękkich glinianych murach i w luźnych kamieniach. Kominy także są popularnym wyborem. Czasami nowo wyklute pszczoły wpadają przez komin do domów – wtedy trzeba je wypuścić. I nie martw się, nie kąsają!

Obserwuj również...

- Trzmiela kamiennika. Jest duży, aksamitnie czarny z ogonkiem w kolorze krwistej pomarańczy, pojawia się nieco później niż inne trzmiele ogrodowe i lubi zakładać gniazda w kamiennych murach i na lekko wilgotnych terenach.
- Karlika malutkiego. To pierwszy z nietoperzy, który wybudza się z zimowego snu. Zwykle pojawia się około pół godziny po zachodzie słońca i często lata blisko drzew, by złapać owady.
- Jeże również zaczną się wybudzać. Upewnij się, że mogą wejść i wyjść z Twojego ogrodu i zostaw im miseczkę z kocią karmą o smaku kurczaka oraz wodę, aby pomóc im przygotować się do rozrodu w maju.

ZDJĘCIA: IANREDDING / DEPOSITPHOTOS, TOMASZ PROSZEK / PIXABAY

eprasa.pl d779ff95e1

Tylne odnóża samicy porobnicy włochatki (*Anthophora plumipes*) są silnie owłosione. Te gęste szczoteczki służą im do zbierania i przenoszenia pyłku.

eprasa.pl d779ff95e1

DOBRA RADA

Zrób w plastiku otwory w kształcie trójkąta zamiast okrągłych – to znacznie łatwiejsze!

ZRÓB TO Z DZIEĆMI

Karmnik dla ptaków

To świetny pomysł, by zainteresować najmłodszych dzikimi zwierzętami, które odwiedzają Twój ogród. Jest łatwy do wykonania dla dzieci w każdym wieku; chociaż pomoc dorosłego jest konieczna przy wycinaniu otworów, jeśli robisz karmnik z małymi dziećmi.

Karmnik jest tani i wykorzystuje ponownie plastik, który w przeciwnym wypadku wylądowałby w koszu. Ważne jest, aby dokarmiać ptaki wiosną, ponieważ wiele z nich będzie miało młode do wykarmienia, a inne będą starały się przytyć przed rozpoczęciem sezonu lęgowego.

POTRZEBNE BĘDĄ

- Czysta, pusta butelka z plastiku
- Sznurek
- Bambusowa tyczka lub patyk
- Nożyk do tapet
- Naklejki i farby
- Nasiona dla ptaków

TEKST: LEE CONNELLY. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE.

1 **Wytnij** dwa otwory po każdej stronie butelki, aby przełożyć przez nie tyczkę. Wytnij dwa małe otwory w kształcie litery V nad tyczką, aby umożliwić wypadanie nasion.

2 **Przywiąż sznurek** mocno u góry butelki, tuż pod zakrętką, aby zawiesić karmnik w ogrodzie.

3 **Zachęć dzieci** do udekorowania karmnika naklejkami i wodoodpornymi farbami, aby wyróżniał się w ogrodzie.

4 **Wypełnij** nowy karmnik nasionami, otwierając zakrętkę i powieś go w miejscu trudno dostępnym dla drapieżnych kotów!

eprasa.pl d779ff95e1

Pełna gama
produktów do ogrodu!

Mieszanki traw, nawozy, **cebule kwiatowe,** podłoża, **agrotekstylia,**
kamienie ogrodowe, **nasiona,** akcesoria ogrodnicze

Planta Sp. z o. o., ul. Wyszyńskiego 16a, 33-100 Tarnów, biuro@planta.pl

www.planta.pl

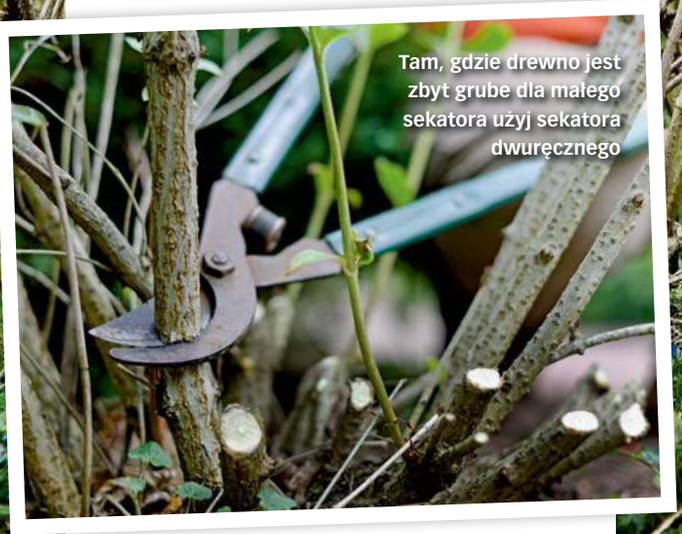
eprasa.pl d779ff95e1

Czas na PRZYCINANIE

Trzeba teraz wiele zrobić, by przygotować ogród na nadchodzący sezon

Wraz z wydłużaniem się dni, godziny wypełnione światłem zrównają się, a następnie przed drugą połową marca prześcigną godziny ciemności i to właśnie powoduje, że wiele roślin zaczyna rosnąć. Przycinanie jest teraz kluczowe dla pobudzenia maksymalnego kwitnienia roślin ozdobnych i owocowania roślin owocowych. Przycięcie wieloletnich bylin i traw jest również niezbędne, aby zrobić miejsce dla nowych przyrostów.

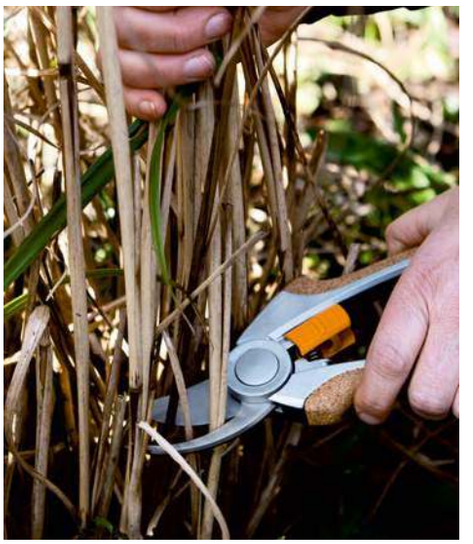
Przeprowadź teraz cięcie róż. Ich pąki będą się rozwijać, więc, o ile nie będzie prognozowanych przymrozków, przytnij je, aby całą energię wykorzystały na zdrowe przyrosty. To samo dotyczy krzewów takich jak budleja, bez czarny i hortensja bukietowa, a także lawenda, szałwia i rozmaryn.

Tam, gdzie drewno jest zbyt grube dla małego sekatora użyj sekatora dwuręcznego

Przytnij teraz

Wczesnowiosenne przycinanie jest niezbędne dla zdrowia i wigoru niektórych roślin. Przycinanie i usuwanie starych pędów sprawia, że będą wyglądać dobrze w nadchodzącym sezonie.

TRAWY OZDOBNE – przytnij zeszłoroczne łodygi i liście tak blisko ziemi, jak to możliwe, bez uszkadzania nowych pędów.

DRZEWA OWOCOWE – skróć wiodące pędy głównych konarów o połowę ich długości i długie boczne pędy z ubiegłego sezonu do 2-3 pąków od miejsca wyrastania.

POWOJNIKI – odmiany kwitnące latem przytnij nisko, ale nie przycinaj odmian kwitnących wiosną, dopóki nie przekwitną.

LAWENDA – przycięcie lawendy pobudzi teraz nowe pąki do rozwoju u podstawy i zapobiegnie pokładaniu się roślin. Nie skracaj zdrewniałych pędów.

Teraz nie przycinaj

Przytnij krzewuszkę dopiero po kwitnieniu, aby zakwitła także za rok

- **Krzewuszka** właśnie zaczyna się budzić i może wyglądać, jakby wymagała przycinania, ale możesz to zrobić dopiero po kwitnieniu w kwietniu i maju
- **Jaśminowiec** zakwitnie w maju lub na początku czerwca, więc jeśli przytniesz go teraz, stracisz kwitnące gałązki
- **Kloniki** są częściowo odporne na mróz i chociaż kwitną latem, mogą zostać uszkodzone przez przymrozki, jeśli zostaną teraz przycięte. Poczekaj więc do następnego miesiąca.
- **Brzozy**, jeśli zostaną teraz przycięte, będą wydzielać wodnisty sok, co może osłabić lub nawet zabić rośliny.

Przytnij bez czarny

STARE PĘDY bzu czarnego należy teraz wyciąć, aby tegoroczne nowe pędy mogły wiosną odbić od ziemi, dając okazałe nowe liście i kwiaty, a następnie owoce. Przytnij silnie krzew sekatorem lub nożycami prawie przy samej ziemi lub nieco nad ziemią, aby nowe pędy wybiły z wyżej położonych pąków.

TEKST: DAVID HURRION. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl d779ff95e1

Budleja Dawida (*Buddleja davidii*)

Ten letni ulubieniec, zwany też motylim krzewem, kwitnie na końcach pędów wyrosłych w bieżącym sezonie wegetacyjnym. Jeśli więc nie zostanie przycięty, wyrośnie z niego wysoki krzew z kwiatami rosnącymi zbyt wysoko, aby je docenić. Dobrze reaguje na silne cięcie i bujnie odrasta, wydając kwiaty na niższej wysokości. Zlokalizuj pąki, a nawet pędy u podstawy krzewu i wytnij wszystko, co znajduje się ponad nimi.

Krok po kroku

1 **OBEJRZYJ** krzew i zrób plan cięcia. Poszukaj pąków, ponad którymi będziesz ciąć.

2 **ZMNIEJSZ** wysokość całego krzewu o połowę, aby łatwiej wykonać niższe cięcia.

3 **SEKATOREM** lub piłą do cięcia skróć łodygi do wysokości jednego pąka blisko ziemi.

4 **ZOSTAW** około 4-6 równomiernie rozmieszczonych gałęzi, aby uniknąć słabych i nadmiernych przyrostów.

Dobra rada

Zrób notatkę w swoim kalendarzu, aby pamiętać o regularnym usuwaniu przekwitniętych kwiatostanów z budlei latem. Sekatorem wytnij każdy z głównych pędów kwiatowych, kiedy tylko zaczną brązowieć, co będzie sprzyjać rozwojowi bocznych kwiatostanów z nowymi kwiatami. Wówczas kwitnienie nie ustanie aż do samej jesieni.

Dobra rada

Usuń stare kwiaty dla pobudzenia rozwoju nowych

W ten sposób przytnij także:

- **Ślazówki (*Lavatera* x *clementii*) 'Rosea' i 'Barnsley'** dobrze jest mocno przyciąć, aby rośliny nie wyrosły na wysokie i kruche. Usuń wszystkie cienkie łodygi, a wszystkie grube łodygi skróć do około 30 cm nad ziemią
- **Perukowiec podolski (*Cotinus coggygria*)** i wszystkie inne krzewy, które chcesz zagęścić. Przytnij tuż nad pąkiem (jeśli jest widoczny), około 20-25 cm nad ziemią.
- **Derenie i wierzby** wytwarzają najbardziej kolorowe pędy po silnym przycięciu wczesną wiosną. Usuń najcieńsze łodygi i skróć wszystkie pozostałe pędy do wysokości 20 cm.

Budleja Dawida

Kalendarz	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CIĘCIE												
KWITNIENIE												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Hortensja ogrodowa *(Hydrangea macrophylla)*

Te popularne krzewy od lipca otwierają najpiękniejsze kwiaty na końcach silnych pędów. Nieprzycięte okazy mogą zajmować dużo miejsca, ale mieć mało kwiatów w gęstwinie zdrewniałych, bezużytecznych łodyg. W tym miesiącu duże pąki hortensji zaczynają się rozwijać. Aby zapewnić sobie obfite kwitnienie w kolejnym sezonie, wytnij teraz najcieńsze i najstarsze kwitnące łodygi; pobudzi to roślinę do wytworzenia nowych, mocnych pędów z podstawy krzewu. [nie wycinaj wszystkich pędów, bo hortensja w tym sezonie nie zakwitnie!]

Krok po kroku

1 **OBEJRZYJ** krzew szukając połamanych lub pękniętych gałęzi, które wytniesz w pierwszej kolejności, przycinając je tuż nad zdrową parą pąków.

2 **SEKATOREM** wytnij jeden lub dwa najstarsze, najgrubsze pędy, tnąc tuż nad poziomem ziemi oraz wszystkie pędy cieńsze niż ołówek.

3 **USUŃ** stare kwiatostany, które chroniły roślinę przez zimę, wycinając je na wysokości drugiej lub trzeciej pary pąków poniżej kwiatostanu.

Dobra rada

Na hortensje i inne krzewy korzystnie wpłynie coroczne wiosenne nawożenie, które pobudzi rośliny do wydania silnych, zdrowych przyrostów i zawiązywania pąków kwiatowych. Najprostsze w użyciu są nawozy granulowane, ale należy unikać tych o wysokiej zawartości azotu, który pobudza do tworzenia liści podatnych na szkodniki i choroby. Zamiast tego użyj nawozu z wysoką zawartością potasu, aby pobudzić kwitnienie i wzrost silnych łodyg.

Użyj miarki do rozsypania nawozu wokół rośliny

W ten sposób przytnij także:

- **Złotlin japoński (*Kerria japonica*)** Wytnij najstarsze łodygi zaraz po przekwitnięciu roślin. Zostaw kilka młodszych, zielonych pędów, które wydadzą kwiaty w następnym roku. Przerzedź gęstwinę gałęzi, aby rozluźnić krzew. Pozostaw najtwardsze pędy w odstępach około 10 cm.
- **Ketmia bagienna (*Hibiscus moscheutos*)** W zacisznych miejscach jej łodygi mogą przetrwać mrozy i można je przyciąć w taki sam sposób, jak hortensje ogrodowe. Przemrożone łodygi przytnij tuż nad powierzchnią ziemi; roślina powinna wytworzyć nowe pędy.

Hortensja ogrodowa

Kalendarz	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CIĘCIE												
KWITNIENIE												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; GETTY/BROZOVA

eprasa.pl d779ff95e1

Wiosenna pielęgnacja

Podobnie jak inne rośliny w ogrodzie, trawa ochoczo skorzysta z wiosennej pielęgnacji. Wykonaj pierwsze koszenie z ostrzem kosiarki ustawionym wysoko, aby zagęścić murawę. Następnie skup się na odchwaszczaniu, aby zmniejszyć konkurencję o składniki odżywcze i wilgoć. Na koniec użyj nawozu, aby wzmocnić trawę przed letnim intensywnym użytkowaniem.

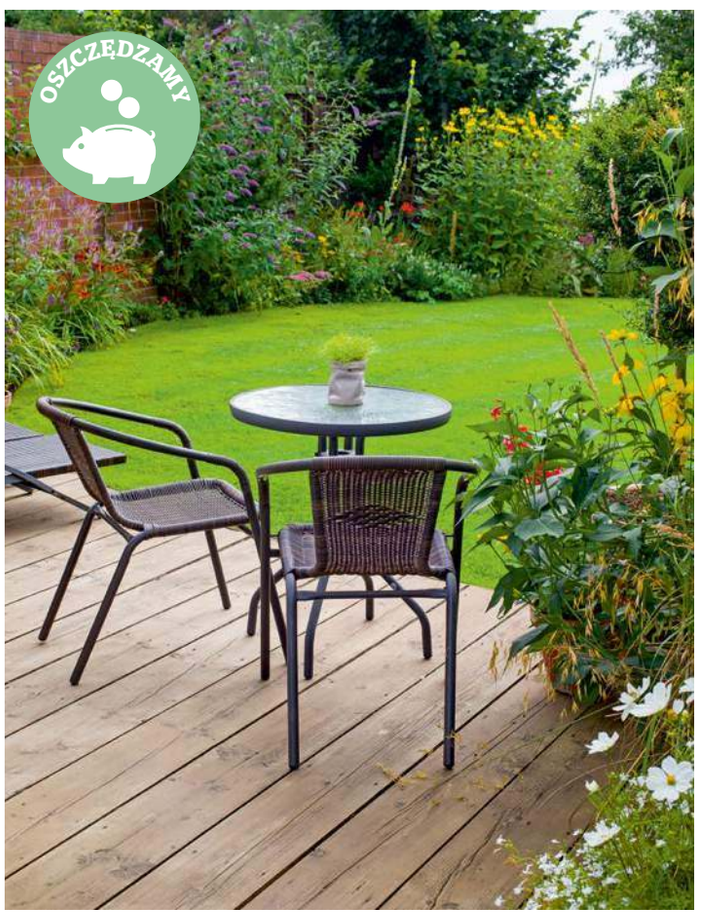
UWAŻAJ NA MECH

Zgrab mech z trawnika, aby pobudzić trawę do intensywniejszego wzrostu. Preparaty na bazie bakterii lub siarczan żelaza zabiją mech, który można następnie wygrabić i przeznaczyć do kompostowania.

KROK PO KROKU
Wysiew nasion traw

Nasiona trawy kiełkują wolno w zimnej ziemi, ale teraz, gdy temperatura zaczyna rosnąć, możesz zaplanować zakładanie nowego trawnika z siewu. Tą techniką możesz także uzupełnić wszystkie puste przestrzenie w trawniku, tak jak zrobiliśmy to po prawej stronie. Najpierw przygotuj cały teren, usuń wszystkie chwasty, a następnie wyrównaj poziom. Upewnij się, że powierzchnia jest równomiernie utwardzona, aby uniknąć osiadania i tworzenia się zagłębień. Na koniec ponownie zagrab ziemię, aby wyrównać wierzchnią warstwę. Na większym terenie stań na desce, aby uniknąć chodzenia po zagrabionej ziemi.

1 **WYMIESZAJ** mieszankę przed wysiewem, aby równomiernie rozłożyć nasiona różnych gatunków traw. Obsiej testowo niewielki obszar stosując dawkę zalecaną na opakowaniu.

2 **ZAGRAB** delikatnie ziemię, aby ziarna wpadły między grudki ziemi, a następnie dociśnij je grzbietem grabi, aby ziemia i nasiona miały ścisły kontakt. Okryj teren siatką.

3 **PODLEJ** cały obszar. Jeśli prognozy nie przewidują opadów deszczu, podlej trawnik konewką lub wężem z rozpylaczem. Powtarzaj podlewanie co kilka dni, jeśli utrzyma się sucha pogoda.

TEKST: EMMA CRAWFORTH; ROSIE YEOMANS.
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Rozłóż darń z rolki

Jeśli chcesz mieć nowy trawnik w kilka chwil, teraz jest najlepsza pora na to, by przygotować ziemię na położenie darni. Trawnik z nasion jest tańszy, ale trzeba czekać, aby temperatura podłoża wzrosła wystarczająco i umożliwiła kiełkowanie. Następnie znowu trzeba czekać kilka tygodni, aż będzie można chodzić po trawie.

Upewnij się, że powierzchnia ziemi jest zgrabiona, a pod spodem ubita. Teren może być nachylony, ale powierzchnia powinna być wypoziomowana, aby uniknąć przyszłych problemów z koszeniem nierównej murawy. Użyj desek, aby powierzchnia była idealna, a po położeniu darni podlewaj do momentu, gdy się przyjmie. Po darni można chodzić po dwóch, trzech tygodniach.

Przygotuj ziemię przed położeniem darni, aby korzenie mogły się rozwinąć i szybko przyjąć

ZAJRZYJ NA www.gardenersworld.com/ lawncare
po porady dotyczące zakładania i pielęgnacji trawnika

REKLAMA

eprasa.pl d779ff95e1

20 MINUT WOLNEGO?

Chwasty negatywnie wpływają na schludny wygląd trawnika, chociaż wielu ogrodników je toleruje, ciesząc się różnorodnością biologiczną i okazjonalnymi kwiatami pojawiającymi się w murawie. Niektóre chwasty przejmą jednak kontrolę nad trawnikiem. Gatunki o mięsistych korzeniach, takie jak mniszki, są szczególnie uporczywe, więc wykop ich korzenie używając starego noża.

KOMARNICE

Larwy komarnic żywią się korzeniami traw, powodując ich uszkodzenia. Potwierdzeniem obecności larw są ptaki dziobiące trawnik. W razie konieczności zastosuj odpowiednie pestycydy.

Koszenie

Koszenie wygląda na rutynową pracę, która wymaga niewielkich umiejętności, ale sposób koszenia jest ważny dla utrzymania dobrego stanu trawnika. Do trawnika wysokiej jakości wykorzystaj kosiarkę, która zbiera ścinki. Kosiarka bębnowa wykonuje najdelikatniejsze cięcie, ale nie można jej używać na nierównym terenie. W przypadku większości trawników ogrodowych, szczególnie tych niewypoziomowanych, dobrą pracę wykona kosiarka rotacyjna.

Rozpocznij sezon kilkoma wysokimi koszeniami, a następnie opuść ostrze do wykonywania cotygodniowego cięcia, gdy trawa zacznie szybciej rosnąć. Zmieniaj kierunek, w którym kosisz, aby uniknąć tworzenia się wytartych ścieżek. Koś na niewielką zakładkę dla uzyskania równej wysokości trawy. Podnieś ostrze wyżej, jeśli trawa jest zmęczona suchą, gorącą pogodą.

KROK PO KROKU Wzmocnij trawnik

Wykonanie zaledwie kilku czynności znacząco poprawi wygląd Twojego trawnika. Przycięcie krawędzi zrobi ogromną różnicę i powstrzyma trawę przed inwazją na rabaty. Zasil trawę specjalnym nawozem wieloskładnikowym, aby uzyskać idealną równowagę składników odżywczych, które będą się powoli uwalniały przez resztę sezonu, dzięki czemu trawa będzie bardziej zielona i odpowiednio wytrzymała, aby przetrwać letnie użytkowanie.

1 **UTRZYMUJ** nienaganny wygląd krawędzi, tnąc je pod kątem prostym za pomocą ostrej łopaty lub szpadla półksiężycowego.

2 **ZMIERZ** trawnik i odważ odpowiednią ilość nawozu, zanim rozsypiesz go równomiernie po całym obszarze.

3 **PODLEJ** dokładnie murawę, aby zmyć nawóz do podłoża. Dzięki temu unikniesz przypalenia liści, a korzenie będą mogły pobrać nawóz.

ZDJĘCIA: BARBARA BROOKS, CHIDDINGFOLD, SURREY; SARAH CUTTLE

eprasa.pl d779ff95e1

KROK PO KROKU

Przesadź storczyki Cymbidium

Uprawiaj *Cymbidium* ze względu na ekstrawaganckie kwiaty olśniewające zimą. Podlewaj i nawoź w okresie wegetacyjnym, a latem trzymaj na zewnątrz w zacienionym miejscu. Niższe temperatury podczas wrześniowych nocy pomagają zawiązać kwiaty. Przed mrozami wnieś rośliny z powrotem do pomieszczenia.

1 **CYMBIDIUM** to największe z domowych storczyków. Tworzą łukowate łodygi pełne dużych kwiatów w różnych kolorach. U podstawy podłużnych liści tworzą zgrubiałe pseudobulwy (organy spichrzowe).

2 **PRZYTNIJ** łodygę z kwiatem zaraz po przekwitnięciu. Jeśli roślina wypełnia całą doniczkę, wyjmij ją i przygotuj do przesadzenia lub podziel na kępy.

3 **OBSYP** ziemię i przytnij martwe korzenie. Skróć zdrowe białe korzenie do 15-20 cm, aby zachęcić roślinę do wzrostu.

4 **NIE POTRZEBUJESZ** przezroczystej doniczki, ponieważ korzenie świetnie sobie radzą w ciemnościach. Nowa doniczka powinna być 10 cm szersza od bryły korzeniowej. Użyj specjalnego podłoża do storczyków.

OGLĄDAJ filmy i szukaj wskazówek na **www.gardenersworld.com/pots-containers**

1

2

3

4

UWAŻAJ NA

WEŁNOWCE

Po puszystym, białym i klejącym nalotem kryją się szkodniki. Usuń je mokrą ściereczką nasączoną preparatem olejowym.

Odstaw amarylis po przekwitnięciu

Gdy ostatnie kwiaty twojego amarylisa zwiędną, czas skupić się na przyszłorocznym kwitnieniu. Zacznij od przycięcia łodygi kwiatowej. Nowe liście należy zachować, ponieważ wytwarzają energię dla cebulki.

Przesadź roślinę do odrobinę większej doniczki z ilastym podłożem. Podlewaj regularnie zasilając równocześnie płynnym nawozem. Zaprzestań podlewania w sierpniu i odłóż cebulkę w chłodne i ciemne miejsce, aby liście mogły zwiędnąć. Daj roślinie sześć tygodni zanim umieścisz ją z powrotem w jasnym miejscu i zaczniesz ponownie nawadniać.

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/seeds-bulbs, aby znaleźć więcej wskazówek i porad na temat roślin cebulowych

Przesadź amarylis do doniczki odrobinę większej od poprzedniej

NIE ZAPOMNIJ

- Usunąć zwiędłych liści i przetrzeć roślin wilgotną szmatką
- Podlewać roślin coraz więcej, gdy dni stają się cieplejsze
- Podlewać kaktusów i sukulentów; nie zostawiaj ich jednak w stojącej wodzie
- Zastosować nawozu w płynie, aby odświeżyć swoje rośliny. Postępuj zgodnie z instrukcjami, dokładnie odmierzając
- Rozpocząć rozmnażanie z sadzonek i rozłogów

TEKST: EMMA CRAWFORTH; ROSIE YEOMANS.
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Zbieraj buraki, gdy są młode, kruche i osiągną wielkość piłki golfowej

Rozpocznij uprawę buraka

Burak jest jak Marmite [brytyjskie smarowidło do chleba, na bazie drożdży – red.] – albo go kochasz, albo nienawidzisz. Ale uprzedzenia z dzieciństwa powinny pójść w zapomnienie i jeśli zawsze wstrząsało Tobą na myśl o burakach, musisz dać im kolejną szansę – szczególnie, że są bardzo zdrowe! Są także łatwe w uprawie (o ile zagwarantujesz im mało wymagające warunki, które lubią) i teraz, gdy ziemia staje się coraz cieplejsza, możesz wysiać je bezpośrednio do gruntu. Zacznij wysiewy wtedy, gdy pozwoli na to pogoda, nie trzymaj się sztywno terminów podanych na opakowaniu. Nasiona wysiane w wilgotnej i chłodnej ziemi spleśnieją, a te wysiane tydzień lub dwa tygodnie później przy sprzyjającej pogodzie, zawsze nadgonią stracony czas. Wybierz odmiany odporne na pośpiechowatość (przedwczesne kwitnienie) i te, które można wcześnie wysiać. A jeśli naprawdę uwielbiasz buraki, obsiewaj 1-metrową grządkę co kilka tygodni od teraz do początku czerwca, aby cieszyć się długimi zbiorami kruchych korzeni.

5 NAJLEPSZYCH BURAKÓW WEDŁUG ALANA

'Boltardy' Odporne na pośpiechowatość, dobre do wczesnego wysiewu

'Burpee's Golden' Złocisty burak o pysznym smaku

'Chioggia' Przetnij, aby zobaczyć czerwono-białe pierścienie

'Kestrel' Szkarłatna kula, która jest smaczna i odporna na kwitnienie

'Red Ace' Ma dobry smak i jest odporna na choroby

KROK PO KROKU Wysiew nasion buraka

1 **WYKOP** wąski rowek bokiem motyki (lub końcem tyczki ogrodowej) wzdłuż naprężonego sznura. Podlej rowek przed wysianiem.

2 **ROZMIEŚĆ** nasiona (każdy kulisty kłębek ma w sobie kilka nasion) w odstępach co 8 cm na dnie rowka, a następnie użyj grabi, aby ostrożnie zakryć je ziemią.

3 **OZNACZ** grządkę i wyczekuj łagodnej pogody. Jeśli spodziewasz się spadku temperatury, przykryj nasiona agrowłókniną.

4 **POSADŹ** rozsadę, która była wcześniej wysiana na tacach, w odległości 8-10 cm od siebie w grządce. Gdy wykształcą się sadzonki, przerwij je i zostaw najsilniejsze.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d779ff95e1

Zrób podwyższoną grządkę dla warzyw

Podwyższone grządki sprawiają, że uprawa warzyw jest wygodna. Możesz kupić gotowe skrzynie lub zrobić je własnoręcznie z betonowych bloków, cegieł lub drewna – zobacz nasz przewodnik na str. 89.

Grządki muszą być wystarczająco głębokie, aby korzenie mogły się rozwinąć, a gdy zostaną postawione bezpośrednio na gruncie, będą miały wystarczająco dużo miejsca na penetrację. Skrzynia powinna być głęboka na co najmniej 45 cm i szeroka na 120 cm, aby łatwo można było do niej sięgać. Wypełnij ją dobrej jakości podłożem lub ziemią ilastą i dodaj niewielką ilość materii organicznej.

Na niewielkiej przestrzeni możesz pomieścić naprawdę dużo – wypróbuj mieszankę warzyw, takich jak fasola, cukinia, warzywa liściowe i pomidory. Pamiętaj, by że podwyższone grządki trzeba regularnie podlewać i nawozić.

Podwyższone grządki zapewniają lepszy drenaż, więc temperatura podłoża podnosi się szybciej

Wybierz ściółkę, taką jak obornik, ziemia liściowa lub kompost

Rozłóż ściółkę

Najwyższa pora na wiosenne ściółkowanie gleby. Warstwa ściółki zapobiega rozwojowi chwastów, zachowuje wilgoć i poprawia strukturę podłoża.

Usuń chwasty, następnie podlej ziemię dużą ilością wody. Rozłóż grubą warstwę obornika, a jeśli zastosowałeś kompost lub ziemię liściową, rozsyp dodatkowo na powierzchni nawóz uniwersalny, który wzbogaci ściółkę w składniki odżywcze.

DOBRA RADA

Przed ściółkowaniem roślin w donicach odgarnij i wyrzuć wierzchnią warstwę ziemi. Zastąp ją nowym podłożem wymieszanym z nawozem, następnie podlej, aby korzenie mogły wchłonąć substancje odżywcze.

KROK PO KROKU Wysiej nasiona sałaty

Wysiewaj sałatę kilka razy w roku, aby cieszyć się ciągłymi zbiorami. Wysiej kilka odmian jednocześnie i przesadź je lub wysiej na grządce, a następnie przerwij i zbierz je, zostawiając resztę, by się rozwinęła. Chroń sadzonki przed ślimakami.

1 **ROZCIĄGNIJ** sznurek wzdłuż ziemi jako przewodnik, aby z łatwością wykopać płytki rowek bokiem motyki.
2 **PODLEJ** rowek, następnie wysiej nasiona, delikatnie zgrabiając ziemię, by przykryć nasiona.
3 **OZNACZ** na przyszłość grządkę datą i nazwą rośliny.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Pyszne **pomidory**

W tym roku posadź najsmaczniejsze pomidory i wypróbuj nowe odmiany polecane przez naszego doświadczonego hodowcę, który dzieli się wynikami swoich testów smakowych

Łatwo ulec rutynie i wciąż uprawiać te same, stare odmiany pomidorów. Ale co roku dostępne są nowe, które charakteryzują się lepszą odpornością na choroby, wyższą zawartością cukru i większym wigorem. Są też plenniejsze, a ich owoce bardziej aromatyczne, dlatego warto wypróbować nowe odmiany i porównać je z tymi dotychczas lubianymi. Pora już wysiać nasiona pomidorów, aby uzyskać jak najlepsze wyniki; tylko od czego zacząć przy tylu odmianach do wyboru?

Poprosiliśmy doświadczonego plantatora pomidorów Matta Simpsona z Simpson's Seeds o ujawnienie wyników jego testów smaku. Każdego roku w swojej szklarni Matt testuje 50 odmian wysoko rosnących pomidorów koktajlowych, daktylowych, sałatkowych i befsztykowych. W przeciwieństwie do pomidorów samokończących, wysoko rosnące pomidory, inaczej nazywane pomidorami o niekończącym wzroście, są wysokimi odmianami, które należy podpierać palikami i usuwać ich pędy boczne. Matt zaprosił 150 osób do przetestowania świeżych pomidorów we wrześniu ubiegłego roku, kiedy owoce osiągnęły dojrzałość.

Publiczność zdecydowała i wybrała swoich ulubieńców, a my prezentujemy wyniki. Czytaj dalej, a dowiesz się jak zrobić pierwszy krok do uzyskania najsmaczniejszych pomidorów!

Koktajlowe

'Favorita'

Ma wspaniały słodki smak – Matt obowiązkowo uprawia tę odmianę każdego roku; okazała się też bardzo popularna wśród oceniających. Wczesne, obfite plony na długich gałązkach i dobra odporność na wiele chorób. **F1**

'Sakura'

Bardzo słodkie owoce o jednolitym rozmiarze. Trzymają się dobrze na szypułkach, dzięki czemu są popularne w restauracjach i domowych kuchniach. Wcześnie dojrzewa i silnie rośnie, charakteryzuje się silną odpornością na pękanie. Popularna w całej Europie. **F1**

Co oznacza skrót F1?

Nasiona F1 zostały uzyskane po to, by otrzymać silne i zwarte rośliny, często również o większej odporności na choroby, wysokim plonie i pożądanym pokroju. Nasiona F1 są uzyskiwane przez wieloletnie rozmnażanie dwóch różnych linii rodzicielskich roślin o stabilnych cechach.

Linie rodzicielskie są następnie krzyżowane ze sobą, a hodowcy dokładnie wiedzą, jaki będzie tego wynik. Cały proces jest trudny i kosztowny, dlatego nasiona F1 są droższe.

Jeśli wysiejesz nasiona F1, uzyskasz jednolite rośliny wierne swoim cechom. Niestety ich potomstwo może być tak zmienne, jak potomstwo z tradycyjnych nasion. Oznacza to, że jeśli zachowasz nasiona z własnych pomidorów F1 do wysiewu w następnym roku, to jest mało prawdopodobne, że powtórzą te same korzystne cechy.

Gdzie kupić

- **JustSeed** 01978 421764 justseed.com
- **Plants of Distinction** 01449 721720 plantsofdistinction.co.uk
- **Simply Seed** 0115 7270606 simplyseed.co.uk
- **Simpson's Seeds** 01985 845004. simpsonsseeds.co.uk
- **Thompson & Morgan** 0844 573 1818 thompson-morgan.com

TEKST: LUCY CHAMBERLAIN. ZDJĘCIA: JASON INGRAM.

eprasa.pl d779ff95e1

‘Mon Cherry’

W smaku przypomina ‘Piccolo’, popularną odmianę z supermarketów. Matt uprawia ją każdego roku do sałatek ze względu na jej wyjątkowy smak, wczesne dojrzewanie i liczne owoce na długich gałązkach. **F1**

‘Orange Paruche’

Cudownie słodkie owoce z jaskrawo pomarańczowym miąższem. Wcześnie dojrzewają, dają dobry plon i nie pękają. Były bardzo popularne wśród testerów, przekonując do siebie nawet tych, którzy myślą, że pomidory powinny być tylko czerwone. **F1**

‘Picolino’

Niezwykle plenna odmiana o soczystych owocach wielkości piłki golfowej. Plonuje wcześnie, a jeśli ma wystarczająco ciepło, to owocuje aż do grudnia. Owoce utrzymują jędrność i mają charakterystyczny smak. Doskonałe na surowo i do gotowania. **F1**

‘Suncherry Premium’

Silna odmiana, która wytwarza bardzo długie gałązki i rodzi mnóstwo drobnych, jednolitych, ciemnoczerwonych owoców, które dobrze trzymają się szypułek. Słodko-kwaśne owoce o wyjątkowej głębi smaku. Najlepiej rośnie w szklarni. **F1**

‘Sungold’

Ma cudownie słodki smak dzięki wysokiemu poziomowi beta-karotenu i cukru. Wydajna, wcześnie dojrzewa i wykazuje dużą odporność na choroby. Skórka przejrzałych owoców ma skłonność do pękania, ale są tak smaczne, że niewiele innych odmian im dorówna! **F1**

‘Sweet aperitif’

Najmniejsza z testowanych odmian koktajlowych, o której Matt mówi, że „jest jak jedzenie słodyczy”. Jej słodycz jest równoważona odświeżającym tonem. Idealna dla dzieci i popularna wśród testerów ze względu na wysoką zawartość cukru. Jej zbiory „trwają wiecznie”.

eprasa.pl d779ff95e1

Daktylowe

‘Capriccio’

Bardzo popularna w teście smaku – ulubiona przez Matta i hit wśród oceniających. Dojrzewa bardzo wcześnie, wytwarza długie gałązki z cudownie słodkimi, soczystymi, jednolitymi owocami. Doskonała zarówno na świeżo, jak i po ugotowaniu. **F1**

‘Santonio’

To ulepszona odmiana ‘Santa’, która rodzi owoce o grubej skórce, bardzo słodkie, ale wciąż pikantne, co dodaje im nieco staromodnego smaku. Dojrzewa dość wcześnie, daje niezłe plony, a każdy owoc zawiera tylko kilka nasion. **F1**

Befsztykowe

‘Brandy Boy’

To ulepszona tradycyjna odmiana ‘Brandywine’ o większym wigorze i z lepiej zawiązującymi się owocami, lepszej odporności na choroby i wcześniejszym dojrzewaniu. Niezawodna, o bogatym smaku i mięsistej konsystencji. **F1**

‘Green Envy’

Rodzi podłużne owoce wielkości winogron, gotowe do spożycia, kiedy wybarwią się na szmaragdowy kolor. Mają unikalny świeży smak i można je jeść na surowo lub przerabiać na przecier. Owoce zbiera się, gdy łatwo odchodzą od szypułek. Ma przyzwoitą wydajność. **F1**

Śliwkowe

‘Olivade’

Chociaż dobrze smakuje na świeżo, najlepsza jest po ugotowaniu. Ta francuska odmiana bardziej nadaje się do uprawy w Północnej Europie niż włoskie pomidory. Niezawodna, o dobrej odporności na choroby. **F1**

‘Buffalo Steak’

Ma doskonały świeży smak i była ulubioną odmianą wśród testujących. Idealne połączenie kwasowości i słodyczy z soczystą konsystencją i niewielką ilością nasion. Jest to jeden z najwcześniejszych pomidorów befsztykowych o dobrej odporności na choroby. **F1**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM.

eprasa.pl d779ff95e1

Sałatkowe klasyczne

'Cavendish'

Tradycyjna brytyjska odmiana o zaskakująco jednolitych, okrągłych owocach i bardziej ostrym niż słodkim, klasycznym pomidorowym smaku. Wcześnie dojrzewa i daje przyzwoite plony.

Duże sałatkowe

'Merveille des Marchés'

Tradycyjna francuska odmiana. Mimo, że nie jest hybrydą F1, dojrzewa wcześnie i daje obfite plony dużych, jednolitych owoców o błyszczącej skórce, które mają bardzo dobry, bogaty i świeży smak.

'Encore'

Nowoczesna odmiana o bogatym, niezbyt ostrym smaku. Idealna do sosów i sałatek. Wcześnie dojrzewa, daje obfite plony i ma imponującą odporność na choroby. **F1**

Małe sałatkowe

'Honey Delight'

Ma świetną plenność i wcześnie dojrzewa. Rodzi owoce o gładkim i delikatnym smaku, ale jej prawdziwym atutem jest kolor. Matt lubi przerabiać 'Honey Delight' na zupę i raczyć nią swoich gości. **F1**

Poznaj rodzaje pomidorów

- **Koktajlowe** (typu cherry) Najmniejsze i często najsłodsze pomidory. Przepołowione lub w całości idealnie nadają się do sałatek, potraw z makaronów i na lunch dla dzieci lub do pieczenia w całości.
- **Daktylowe** Nazywane również miniaturowymi śliwkowymi, są małe i słodkie, tak jak pomidory koktajlowe, ale mają wydłużony kształt.
- **Sałatkowe** Klasyczny pomidor średniej wielkości. Najlepiej smakują po wkrojeniu do sałatki, grillowane, upieczone lub umażone.
- **Śliwkowe** Podobna wielkością do pomidorów sałatkowych, ale o owalnym kształcie. Są mięsiste, z mniejszą ilością nasion, dzięki czemu idealnie nadają się do przerabiania na sosy i zupy. Nie trzeba ich rozgotowywać czekając, aż sok wyparuje.
- **Befsztykowe** Największe pomidory. Pomidory befsztykowe mają mięsistą konsystencję i nadają się do grillowania, faszerowania i krojenia na kanapki.

Jak uprawiać najpyszniejsze pomidory

- **Dla uzyskania najlepszego smaku** owoców wybierz jedną z polecanych odmian
- **Wymień się nasionami i sadzonkami** z przyjaciółmi i sąsiadami, aby zyskać więcej odmian do uprawy.
- **Dla uzyskania odpowiedniego smaku** pomidorów światło jest ważniejsze niż ciepło, więc upewnij się, że uprawiasz je w najjaśniejszym miejscu. W przypadku uprawy w szklarni należy tak wyregulować otwory wentylacyjne, aby utrzymać temperaturę między 21°C a 24°C. W temperaturach powyżej 27°C rośliny mogą mieć kłopoty i będzie trzeba je obficie podlewać, co może osłabić smak.
- **Wysiej pomidory wcześnie** lub zacznij od gotowej rozsady, szczególnie, jeśli uprawiasz je pod szkłem. Będą dłużej owocować.
- **Szybko rosnące odmiany koktajlowe i daktylowe** dojrzewają wcześniej niż odmiany wielkoowocowe, dzięki czemu łatwiej uzyskać ich dobry smak podczas trudnego lata. Jeśli mieszkasz w północnej Anglii lub Szkocji, mniejsze odmiany są bezpieczniejszym rozwiązaniem.
- **Uważaj na szkodniki** i zwalczaj je jak najwcześniej.
- **Dokarmiaj kwitnące rośliny** co dwa tygodnie nawozem bogatym w potas, ale nie przesadzaj: nadmierne nawożenie powoduje problemy ze wzrostem.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM.

eprasa.pl d779ff95e1

Plony z doniczek

Skorzystaj z prostych pomysłów **Helen Riches** na kompozycje, które dobrze wyglądają, a jeszcze lepiej smakują

Chcesz uprawiać własne smakowite warzywa, ale wydaje Ci się, że nie masz na nie miejsca? Pomyśl jeszcze raz. Dobra wiadomość jest taka, że w ogóle nie potrzebujesz ogrodu, aby to robić – wystarczy miejsce na pojemnik, np. jasny balkon, parapet lub schodek przed drzwiami – a skoro doniczki są tak atrakcyjne, komu do szczęścia potrzebne są kwiaty? Aby pomoc Ci jak najlepiej wykorzystać szansę w doniczce, pokazujemy zabawne połączenia roślin, którym spodoba się wspólny wzrost w doniczce – a zadowolone rośliny lepiej plonują. Zacznij już dziś siać nasiona lub zaoszczędź trochę czasu i kup młode roślinki.

Sałata i rzodkiewka

To sałatkowe kombo jest łatwe w uprawie i zapewnia szybkie zbiory. Rzodkiewki będą gotowe po czterech tygodniach, a sałata liściowa po sześciu. Obydwa gatunki dobrze czują się w stosunkowo niewielkiej doniczce w lekkim cieniu i lubią wilgotne podłoże.

Potrzebne będą:

Doniczka z plastiku z recyklingu, minimalna szerokość 25 cm
1 paczka nasion sałaty liściowej
1 paczka nasion rzodkiewki
Uniwersalne podłoże beztorfowe

Uprawa

Po prostu posiej nasiona bezpośrednio do pojemnika – nie ma potrzeby siania najpierw do małych doniczek. Wypełnij pojemnik prawie do pełna podłożem, zwilż je i posiej nasiona na głębokość ok. 1 cm: nasiona sałaty bardziej z tyłu, a rzodkiewki z przodu, aby ułatwić sobie zbiory. Te rośliny będą dobrze rosły w miejscu, które jest ocienione przynajmniej przez część dnia. Jeśli będzie za ciepło, sałata może zakwitnąć i obumrzeć. Podlewaj często, aby podłoże było stale wilgotne, ale nie mokre – dzięki temu rzodkiewki będą mięsiste i smaczne.

Zbiory

Rzodkiewki sparcieją, jeśli będą za długo rosły, więc zbierz je, kiedy tylko będą odpowiednio duże do zjedzenia – zwykle cztery tygodnie po wysianiu; uzupełnij podłoże i posiej nowe nasiona. Zetnij liście sałaty, kiedy poczujesz na nie ochotę – wkrótce powinny wyrosnąć nowe.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d779ff95e1

Najszybsze zbiory

Papryczka chili i bazylia

Uprawa bazylii wokół papryczek chili pomaga utrzymać podłoże wokół korzeni papryczek w odpowiedniej temperaturze i odstrasza szkodniki. Uważa się też, że poprawia smak papryczek! Wykorzystałam bazylię zieloną i fioletową, aby poprawić efekt wizualny.

Potrzebne będą:

Doniczka z plastiku z recyklingu, minimalna szerokość 30 cm
1 niewielka, krzaczasta sadzonka papryczki chili
2 paczki nasion bazylii
lub 2 niewielkie sadzonki
Uniwersalne podłoże beztorfowe
Nawóz do pomidorów

Uprawa

Posiej nieco nasion bazylii do dwóch małych doniczek i ustaw je w domu na jasnym parapecie lub kup gotowe sadzonki. Już za późno na siew chili, dlatego kup sadzonkę. Trzymaj papryczkę i bazylię pod dachem, aż minie ryzyko przymrozków – zwykle w maju, ale im mieszkasz dalej na północ, tym bliżej końca maja. Przesadź rośliny do docelowej doniczki i ustaw ją w słonecznym, ciepłym miejscu. Uszczykuj końcówki najwyższych pędów, aby pobudzić je do rozkrzewienia się. Podlewaj raz w tygodniu, dodając co dwa tygodnie nawóz do pomidorów, kiedy zaczną tworzyć się owoce. Jeśli papryczka jest wysoka, przywiąż ją do palika.

Zbiory

Zbieraj bazylię, odcinając ją od czubka krzaczka, tuż nad parą liści. Nie zostawiaj nagich pędów, bo obumrą. Zacznij zbierać papryczki latem, odcinając je nożyczkami. Możesz to robić, gdy są zielone, ale smak będzie lepszy, jeśli pozwolisz im zmienić kolor. Zbieraj papryczki często, aby pobudzić roślinę do produkcji większej ilości owoców.

eprasa.pl d779ff95e1

Kapusta i smagliczka nadmorska

Smagliczka nadmorska przyciąga pożyteczne owady żywiące się mszycami, które często atakują kapustę – zatem to konkretne połączenie nie tylko dobrze wygląda, ale też pozwala wyhodować zdrową kapustę bez potrzeby stosowania środków na mszyce.

Potrzebne będą:

Stare wiadro ogrodowe z otworami w dnie
3 sadzonki kapusty
lub 1 paczka nasion kapusty dojrzewającej latem
3 sadzonki smagliczki nadmorskiej (*Lobularia maritima*)
lub 1 paczka nasion
Uniwersalne podłoże beztorfowe
Nawóz o spowolnionym działaniu

Uprawa

Posiej obydwa rodzaje nasion do małych doniczek i ustaw je na jasnym parapecie w chłodnym pomieszczeniu. Kiedy siewki zaczną intensywnie rosnąć, przesadź najsilniejsze z nich do wiadra pod chmurką lub kup gotowe sadzonki i zasadź je bezpośrednio do wiadra. Sadząc, wmieszaj w podłoże nieco nawozu o spowolnionym działaniu, rozstaw sadzonki równomiernie, dociśnij i dobrze podlej. Ustaw wiadro w słonecznym, zacisznym miejscu. Podlewaj raz w tygodniu.

Zbiory

Jeśli posiejesz nasiona teraz, będzie można zrywać chrupkie kapusty pod koniec lata, zaś jeśli kupisz sadzonki, nawet już w czerwcu. Zbierając kapustę, odetnij ją od korzenia ostrym nożem. Aby pobudzić roślinę do produkcji kolejnej główki, natnij korzeń w kształt niewielkiego krzyża, a powinna wyrosnąć nowa, mniejsza główka.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

epresa.pl d779ff95e1

Pomidor i cebula szczypiorowa

Nic nie przebije smaku własnoręcznie wyhodowanych pomidorów. Odmiany krzaczaste idealnie rosną w pojemnikach i nie wymagają prowadzenia po sznurku ani usuwania pędów bocznych dla pobudzenia owocowania. Wykorzystałam odmianę 'Heartbeaker Vita', ale sprawdź, jakie odmiany są dostępne w lokalnym centrum ogrodniczym. Zbierzesz całą masę pysznych owoców wielkości czereśni, które będą świetnie wyglądały w niebieskiej donicy. Cebula szczypiorowa to przydatna roślina towarzysząca, która odstrasza szkodniki. Możesz też wypróbować miętę lub aksamitki rozpierzchłe.

Potrzebne będą:

1 drewniana donica, minimalna szerokość 40 cm
1 sadzonka pomidora odmiany krzaczastej lub balkonowej
1 paczka nasion cebuli szczypiorowej
Uniwersalne podłoże beztorfowe
Nawóz do pomidorów

Uprawa

Pomidory potrzebują ok. 8 godzin słońca dziennie, dlatego pamiętaj, aby doniczkę postawić w ciepłym i dobrze nasłonecznionym miejscu.

Zbiory

Nie zbieraj pomidorów, gdy są jeszcze zielone – ciesz się nimi, gdy będą w pełni dojrzałe i aromatyczne. Szczypiorkiem można delektować się mniej więcej osiem tygodni po wysianiu.

Krok po kroku Jak obsadzić doniczkę

1 **WYKORZYSTAJ** dużą, wytrzymałą doniczkę nadającą się dla entuzjastycznie rodzącej owoce rośliny, jaką jest ten pomidor. Wypełnij doniczkę uniwersalnym podłożem beztorfowym.

2 **WYSIEJ** nasiona cebuli z przodu pojemnika, zostawiając miejsce, aby posiać więcej cebuli za dwa tygodnie. Podlej od razu i nie zapominaj kontynuować podlewania.

3 **KIEDY** minie ryzyko przymrozków, zwykle w maju, z tyłu pojemnika zasadź sadzonkę pomidora. Dociśnij podłoże wokół głównego pędu.

4 **PODLEJ** i nie pozwól, aby podłoże wyschło, bo nierównomierne podlewanie powoduje pękanie owoców. Kiedy zaczną pojawiać się pomidorki, używaj nawozu do pomidorów.

ZDJĘCIA SARAH CUTTLE

eprasa.pl

NOWA SERIA

Jak wyżywić SWOJĄ RODZINĘ

Zapracowana mama **Sally Nex** radzi, jak uprawiać we własnym ogrodzie wystarczającą ilość pożywienia dla czteroosobowej rodziny, zmniejszając rachunki za zakupy spożywcze i stosując zdrową dietę

Zastanawiasz się, co ugotować dla swojej rodziny? Stosuj się do moich wskazówek, a wkrótce uzyskasz odpowiedź w formie pysznych owoców i warzyw zbieranych prosto z własnego ogrodu. Pokażę, jak uprawiać wystarczającą ilość warzyw, aby odżywiać czteroosobową rodzinę przez cały rok.

Uprawiam pożywienie dla swojej rodziny od 18 lat. Moje dzieci wyrosły na zdrowej diecie pełnej ekologicznych warzyw, a ja oszczędziłam fortunę na zakupach spożywczych. Ponadto mam świetną wymówkę, by uciekać do ogrodu – więc wszyscy są zadowoleni! Produkuję około 90 procent naszego świeżego pożywienia w ogrodzie, który jest mniej więcej wielkości ogródka działkowego.

Zabierz się zatem do uprawy ze mną, a ja podzielę się z Tobą moimi wypróbowanymi i sprawdzonymi sposobami oraz sukcesami i porażkami. W swojej uprawie będę używać jak najmniej plastiku i podzielę się swoimi radami, jak to robić.

Rok zbiorów...

Uprawiając moje własne warzywa oraz zioła i owoce szacuję, że oszczędzam 50-75 zł tygodniowo na zakupach spożywczych. Każdego dnia przez cały rok zbieram świeże warzywa: najpierw sałaty typu baby pod koniec kwietnia, a zaraz potem młode ziemniaki i botwinkę. Od czerwca do września nie kupowałam warzyw w ogóle.

Do listopada nie mieliśmy już zbyt wiele ziemniaków i marchewek, ale poza tym mogliśmy ucztować. Pomidory obradzały jak szalone, fasolki szparagowej i sałaty mieliśmy na wiadra, a brukselka biła rekordy!

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

robofarma®

Wyłączny przedstawiciel Zucchetti Centro Sistemi w Polsce.
Wieloletnie doświadczenie w instalacji i serwisie robotów koszących na terenie całej Polski.
Skontaktuj się z nami i bezpłatnie przetestuj robota w swoim ogrodzie.
www.robofarma.com 575776268 (5757ROBOT) info@robofarma.com

Zucchetti Centro Sistemi to włoski koncern z siedzibą w Valdarno, eksportujący najbardziej zaawansowane i innowa-cyjne technologie do ponad 50 krajów. Od 20 lat produkuje roboty koszące o niezrównanych parametrach wydajności pracy, wytrzymałości oraz mocy.

eprasa.pl d779ff95e1

Dlaczego warto zacząć już teraz?

Do lata jeszcze daleko, ale jeśli chcesz delektować się mnóstwem smacznej domowej sałaty i zrywać świeże warzywa na grilla, teraz jest najlepszy moment na start. Wysiej nasiona w marcu, a zostaną zaprogramowane do wzrostu – nie ma lepszego sposobu na zapomnienie o ponurej zimie. Sporo nasion można wysiać od razu – od plonów szklarniowych po pierwsze odporne warzywa. W przyszłym miesiącu (str. 124) zaczniemy wysiewać do gruntu, a to już dosłownie krok do lata. Za osiem tygodni będziesz jeść sałaty typu baby i rozpływające się w ustach młode ziemniaki, więc nie ma co tracić czasu – do roboty! Moja gleba jest nadal zbyt zimna, aby wysiewać do niej bezpośrednio, więc pozostanę w pomieszczeniu, gdzie jest ciepło i sucho, wysiewając do doniczek i tac, aby nasiona wykiełkowały w szklarni lub na parapecie.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Wysiej nasiona teraz, aby latem cieszyć się zbiorami pysznych pomidorów

Pomidory

Pomidory są łatwe w uprawie, ale zależne od pogody. Słonecznym latem będziesz cieszyć się obfitymi zbiorami soczystych owoców, ale w deszczowe, szare lata twoim plonom ciężko będzie dojrzeć. Wybierz odmiany odporne na zimno i wcześnie dojrzewające, takie jak 'Latah', aby zwiększyć swoje szanse i zacznij wysiew nasion wcześnie, aby jak najlepiej wykorzystać dostępne słońce. Większość pomidorów wyrasta na ogromne rośliny – tylko osiem zmieści się w mojej szklarni o wymiarach 1,8 x 2,4 m – więc nie wysiewaj zbyt wiele, bo ugrzęźniesz wśród niechcianych sadzonek.

Krok po kroku

1. Rozrzuć równo 5-10 nasion w 10 cm doniczce z wilgotnym podłożem, delikatnie przykryj kolejną warstwą podłoża i umieść w podgrzewanym inspekcie lub na jasnym parapecie, aby wykiełkowały. Trzymaj sadzonki w cieple w czasie ich wzrostu.
2. Gdy na roślinach pojawi się drugi komplet liści, delikatnie przesadź sadzonki do pojedynczych 7 cm doniczek. Będą szybko rosły, więc przesadzaj je do większych pojemników co kilka tygodni, aż minie ryzyko przymrozków.
3. Zahartuj rośliny na zewnątrz pozostawiając je na powietrzu każdego dnia coraz dłużej na dwa tygodnie przed przesadzeniem.
W szklarni posadź od razu do ziemi, do toreb lub dużych pojemników (minimum o średnicy 35 cm). Wysoko rosnące pomidory przywiąż do wytrzymałych tyczek; odmiany krzewiaste nie wymagają wsparcia.

Wysiej 5-10 nasion pomidora do 10 cm doniczki

Chili i słodka papryka

Uprawa chili i słodkiej papryki z nasion może być wyzwaniem, ale efekty są warte zachodu – nagrodą są piękne i obfite w owoce rośliny. Nie potrzebujesz ich zbyt wiele, aby zaspokoić swoje paprykowe potrzeby. Już kilka sadzonek chili sprawi, że możesz porzucić te maleńkie, drogie plastikowe torebki ze sklepu.

Głównym wymogiem jest duża ilość ciepła. Papryki pewniej urosną w szklarni, ale jeśli jej nie masz, nadal możesz je uprawiać. Zacznij możliwie jak najwcześniej, wybierz odmiany wcześnie dojrzewające (takie jak chili 'Rocoto Red' i słodka papryka 'Ariane'), ustaw je w najbardziej słonecznym miejscu i trzymaj kciuki za wysokie temperatury!

Krok po kroku

1. Wysiej 5-10 nasion w 10 cm doniczce z wilgotnym podłożem. Ustaw inspekt na wysoką temperaturę – 28°C jest w sam raz – lub włóż do szafki blisko rur z ciepłą wodą, aby wykiełkowały. Bądź cierpliwy, ponieważ pierwsze oznaki życia mogą pojawić się po trzech tygodniach.
2. Gdy rośliny będą silniejsze, wyjmij je i przesadź do pojedynczych 7 cm doniczek. Gdy urosną, przenieś je do większych pojemników, a gdy osiągną wysokość 15-20 cm, usuń czubek rośliny, aby rozkrzewiła się i wytworzyła boczne pędy pełne owoców.
3. Przesadź je do szklarni, uprawiaj w torbach lub dużych 30 cm pojemnikach po ostatnich mrozach, ostrożnie hartując rośliny przed wysadzeniem na zewnątrz.

Przesadź sadzonki chili do pojedynczych doniczek, gdy już będą mocne

eprasa.pl d779ff95e1

Długie ogórki o gładkiej skórce należy uprawiać w szklarni

Ogórki

Istnieją dwa rodzaje ogórków, obydwa siebie warte. Ogórki szklarniowe (jak moje ulubione 'Passandra') to te, które znasz ze sklepu, z długimi owocami o gładkiej skórce. Ogórki gruntowe są krótsze z chropowatą skórką, ale brak urody rekompensują pysznym smakiem i niezawodnością – 'Marketmore' to odmiana, na której zawsze można polegać.

Ogórki nie tolerują mrozu, ale nie opóźniaj ich wysiewu: zacznij teraz w delikatnie ogrzewanym inspekcie lub na słonecznym parapecie, na początku lata będą młodymi roślinami, więc szybciej zaowocują.

Krok po kroku

1. Wysiej pięć nasion w 10 cm doniczce z podłożem do nasion. Zachowaj wilgoć i ciepło do momentu, aż wykiełkują.
2. Gdy sadzonki wypełnią doniczkę, wyjmij je i delikatnie rozdziel, trzymając za liście, aby ich nie uszkodzić. Przesadź do pojedynczych pojemników. Chroń je przed mrozem, gdy nadal rosną i regularnie przesadzaj do większego pojemnika.
3. Gdy miną ostatnie przymrozki, ogórki szklarniowe można wysadzić na grządkę, do toreb lub 35 cm pojemników. Ogórki gruntowe potrzebują krótkiego hartowania na zewnątrz, więc pozostawiaj je na powietrzu każdego dnia coraz dłużej (na dwa tygodnie przed przesadzeniem) w słonecznym, osłoniętym miejscu.

Pory

To kuzyni cebuli; są świetnym zimowym plonem, ale wolno rosną, więc trzeba je wysiać w tym lub w przyszłym miesiącu, aby białe łodygi miały szansę na pogrubienie przed nastaniem zimnej pogody. Jeśli jesteś niecierpliwy, tak jak ja, możesz wysiać teraz szybko dojrzewające odmiany, np. 'King Richard', a pod koniec lata będziesz cieszyć się pierwszymi młodymi porami. Możesz wysiać pory bezpośrednio do gruntu lub na grządkę dla sadzonek, aby później przesadzić je na docelowe miejsca. Dopiero co wschodzące sadzonki przypominają trawy, są cienkie jak nić i często zauważam je, gdy pielę grządkę i jest już za późno. Dlatego wysiewam je na tace i czekam aż osiągną spore rozmiary, trzymając je pod osłonami, aby były lepiej widoczne po przesadzeniu; to sprawia także, że szybciej rosną.

Krok po kroku

1. Jeśli korzystasz z drewnianej tacy, wyłóż ją najpierw gazetą. Wypełnij tacę ziemią i dobrze podlej. Równo rozsyp nasiona na powierzchni, a następnie przykryj warstwą podłoża.
2. Nie ma potrzeby dodatkowego ocieplenia – wystarczy umieścić je w szklarni lub inspekcie.
3. Gdy sadzonki osiągną grubość słomki, przesadź je do doniczek z gazety i uprawiaj do momentu, gdy zauważysz korzenie wystające po bokach. Teraz możesz je zahartować, a potem przesadzić do bogatej, przepuszczalnej ziemi w słonecznym miejscu w warzywniku.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Wysiej nasiona porów do drewnianych tac wypełnionych podłożem

Pomimo że pory zbieramy dopiero zimą, wysiej je teraz, aby dać im czas na przytycie

eprasa.pl d779ff95e1

W kwietniu-czerwcu przytnij łodygi szparagów ostrym nożem poniżej ziemi

Szparagi

Nadal staram się przekonać moje córki do wyszukanego smaku świeżo ciętych szparagów. Prawdopodobnie to smakołyk przeznaczony głównie dla dorosłych.

Nie mniej jednak szparagi są nieocenione na przednówku – wiosenny okres, kiedy szaleńczo pracujesz w ogrodzie, ale niewiele można jeszcze zebrać – plus ceny szparagów w sklepach są zabójczo wysokie. W zamian za minimalną uwagę grube, mięsiste gałązki są gotowe co roku w kwietniu [w Polsce V], w każdym sezonie zwiększając swoją grubość i liczebność. Wybierz męską odmianę, taką jak 'Guelph Millennium', aby zmaksymalizować liczbę szparagów.

Krok po kroku

1. Posadź, gdy ziemia staje się cieplejsza, a szparagi urosną od razu. Możesz wysiać z nasion, ale oszczędzisz sobie pracy i roku oczekiwania, jeśli kupisz roczne karpy.

2. Szparagi lubią przepuszczalne podłoże. Jeśli twoje jest ciężkie, posadź szparagi na podwyższonych rabatach, aby umieścić korzenie ponad wilgocią. Dodaj materii organicznej i odrobinę nawozu o spowolnionym działaniu, a następnie wykop bruzdy na głębokość szpadla.

3. Usyp 10 cm warstwę ziemi na dnie i umieść karpy na górze, w odstępach około 30 cm. Rozłóż korzenie po każdej stronie kopczyka, a następnie wypełnij bruzdy ziemią, aby zasypać karpy po sam czubek i podlej. Przez pierwsze dwa lata nie można zbierać szparagów, ponieważ roślina musi się wzmocnić.

Po przesadzeniu sadzonek brokułów, obficie je podlej

Brokuł

Brokuł to ulubieniec moich dzieci, więc moja uprawa jest spora. Zamiast stawiać na jedną odmianę, która dojrzewa w jednym okresie, wysiewam wczesne i późniejsze odmiany, które dojrzewają w różnym tempie. Dzięki temu mamy stałe zbiory od połowy lata aż do jesieni. Uprawiam 'Sakura' (odmiana wczesna), 'Belstar' (połowa sezonu) i 'Marathon' (odmiana późna).

Chociaż brokuły są raczej odporne, nie wysiewam ich bezpośrednio do gruntu, ponieważ ślimaki wyruszają na poszukiwania pysznych sadzonek właśnie teraz, więc bezpieczniej jest rozpocząć uprawę w chłodnej szklarni lub w inspekcie.

Krok po kroku

1. Wrzuć dwa nasiona do wilgotnego podłoża do wysiewu do doniczek z gazety i delikatnie przykryj warstwą ziemi.

2. Podwój wysiew na wszelki wypadek, gdyby jedno nasiono nie wykiełkowało, ale jeśli obydwa się przebiją, wybierz silniejszą sadzonkę i usuń słabszą. Gdy zauważysz korzenie po bokach papierowej doniczki, przesadź całość do 10 cm pojemnika.

3. Młode sadzonki można wysadzić na zewnątrz, gdy osiągną 15 cm wysokości. Zahartuj je do warunków zewnętrznych, a następnie posadź głęboko w bogatym podłożu w słonecznym miejscu i dobrze uklep ziemię wokół.

WIĘCEJ sezonowych porad dotyczących twojego ogródka w tym miesiącu na **www.gardenersworld.com/what-to-do-now-march**

eprasa.pl d779ff95e1

W kwietniu, gdy w końcu przychodzi wiosna, zbieramy siły i prześcigamy się, aby wypełnić ogród pysznościami! Większość warzyw jest bardzo łatwa w uprawie, ale podpowiem Ci także, co zrobić, aby bardziej wymagająca uprawa była łatwiejsza. Złap nasiona i do roboty!

Dlaczego teraz?

Kwiecień to dobry moment na wysiew nasion do gruntu. Ziemia jest wilgotna od deszczu i szybko się nagrzewa – wrzuć nasiona odpornych warzyw prosto do gruntu w tym miesiącu, a szybko ożyją. Odporne warzywa, takie jak burak, rzodkiew czy pasternak wymagają niewielkiej pielęgnacji, aby wydać pyszne plony.

Nie zapomnij

- Przesadź pomidory i ogórki, wysiane w zeszłym miesiącu, do większych doniczek, gdy urosną
- Przykryj posadzone brokuły siatką, aby ochronić je przed ptakami i bielinkiem rzepnikiem
- Regularnie usuwaj chwasty – rosną teraz bardzo szybko, więc piel grządki raz w tygodniu

Burak jest jednym z łatwiejszych warzyw do uprawy, wymaga niewiele czasu i wysiłku, by plony były obfite

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Burak

Wiele osób je buraki wyłącznie piklowane, ale kiedy uprawiasz je we własnym ogródku, zaczynasz wykorzystywać je na różne sposoby. Uprawiam odmiany w kolorze głębokiej czerwieni do piklowania, ale także odmiany żółte, które nie farbują wszystkiego na różowo, gdy piekę razem różne warzywa. Zbieram także młode listki, aby wykorzystać je do sałatek.

Buraki są przyjemne w uprawie – nie są wybredne, są odporne i bezproblemowe od samego początku. Teraz podłoże jest coraz cieplejsze, więc nie ma potrzeby majstrować z tacami: wystarczy wysiać nasiona bezpośrednio na grządce. Buraki świetnie radzą sobie także w doniczkach, jeśli nie masz miejsca w ziemi.

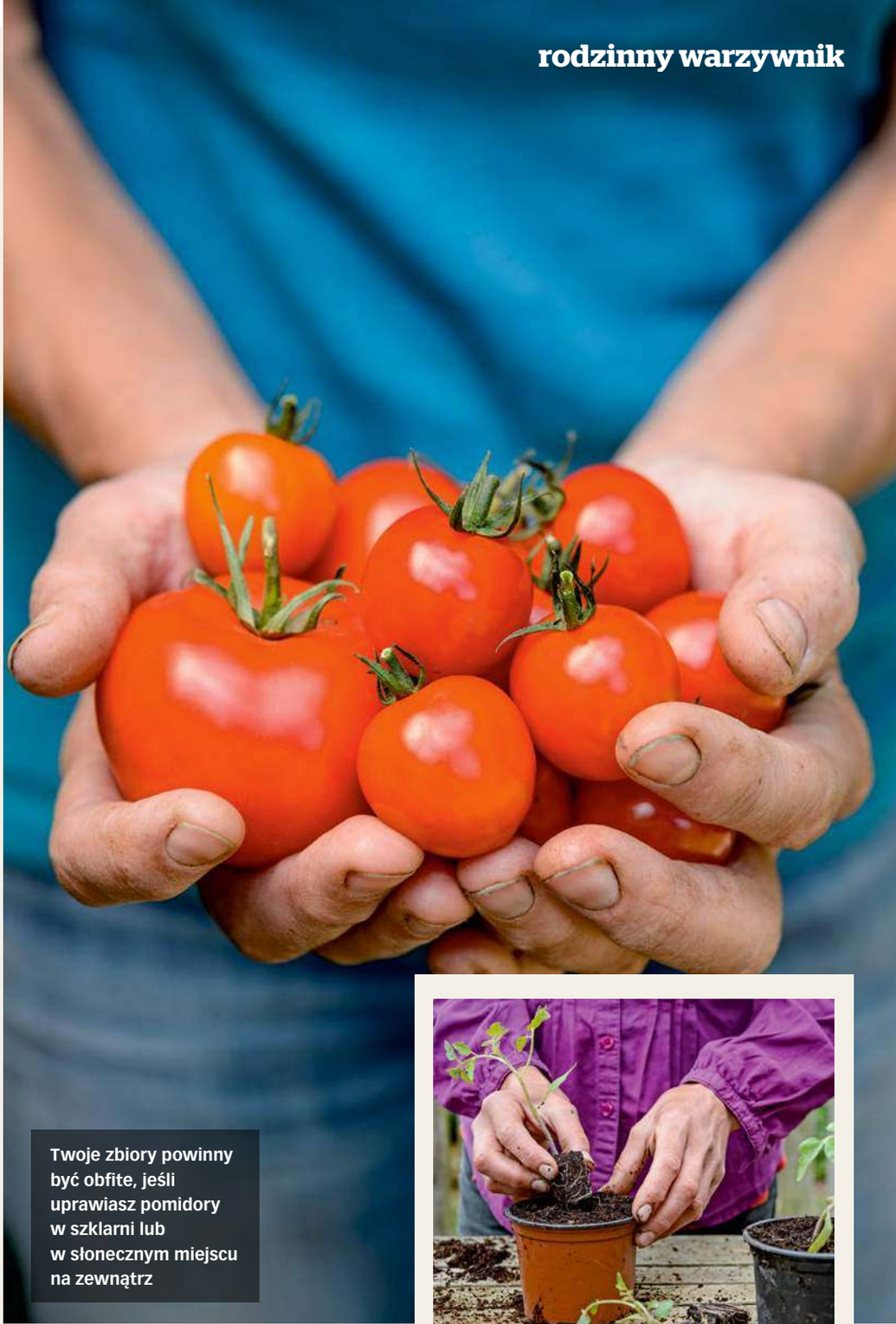
Krok po kroku

1. Wykop rowek na nasiona o głębokości około 2 cm i jeśli ziemia jest sucha, podlej rowek, aby nasiona od początku rozwijały się w wilgotnym podłożu. Korkowe nasiona to w rzeczywistości owoce zawierające kilka nasion i są wystarczająco duże, by wysiewać je pojedynczo.

2. Układaj jedno nasiono co 5 cm, następnie delikatnie zgrab ziemię, aby je przykryć. Podlewaj codziennie w czasie suchej pogody; sadzonki powinny pojawić się po około 10 dniach. Te młode, kruche rośliny są narażone na ślimaki, więc od razu zastosuj ochronę i patroluj grządkę każdego wieczoru, wynosząc znalezione ślimaki.

3. Wysiewaj połowę grządki na początku każdego miesiąca, aby mieć stałe zbiory przez lato i jesień.

Twoje zbiory powinny być obfite, jeśli uprawiasz pomidory w szklarni lub w słonecznym miejscu na zewnątrz

Pomidory z sadzonek

Zakup sadzonek to świetne rozwiązanie, jeśli chcesz uprawiać pomidory bez zaprzątania sobie głowy wysiewaniem nasion. Ratują też życie, jeśli Twoje nasiona nie wykiełkowały lub kot zniszczył siewki!

Sadzonki są droższe niż nasiona, ale warte swojej ceny, jeśli chcesz mieć tylko kilka roślin. Wybór odmian jest mniejszy, ale zapewnia skrócenie czasu uprawy, a dostępne są też odmiany odporne na rdzę.

Jeśli nie wysiałeś jeszcze nasion pomidora w tym roku, zakup sadzonek będzie najlepszym wyborem. Można je nabyć w centrach ogrodniczych lub w internecie, ale nie będą jeszcze gotowe do posadzenia. Nie przeżyją mrozu, więc trzymaj je w pomieszczeniu przez kolejny miesiąc lub dwa [w Polsce do połowy maja].

Krok po kroku

1. Posadź sadzonki do 10 cm doniczek z podłożem uniwersalnym tak, by najniższe liście były tuż nad powierzchnią. Umieść w szklarni lub na słonecznym parapecie.

2. Poczekaj do ostatnich mrozów (zwykle połowa maja na południu i koniec maja na północy), aby wysadzić je na zewnątrz lub w nieogrzewanej szklarni.

3. Zahartuj rośliny na zewnątrz, pozostawiając je na dłużej każdego dnia przez około tydzień. Następnie przesadź do dużych donic (szerokich na co najmniej 35 cm) lub do szklarni.

eprasa.pl d779ff95e1

Główne zbiory ziemniaków to większe bulwy i liczniejsze plony

Ziemniaki

Pierwszym warzywem, które posadziły moje córki był ziemniak. Ziemniaki z łatwością mieszczą się w małych rączkach i są dosłownie niezawodne, bujnie się rozrastając i magicznie przemieniając się potem we frytki. Nie ma lepszego sposobu na zachęcenie dzieci do ogrodnictwa.

Przed posadzeniem pobudzam ziemniaki, wkładając je do wytłoczek w pobliżu jasnego okna, aby wyprodukowały kiełki. Dzięki temu zbiory będą wcześniejsze, szczególnie w przypadku najwcześniejszych odmian.

Posadź pierwsze odmiany w gruncie od końca marca [w Polsce w drugiej połowie kwietnia], a następnie drugie i kolejne zbiory główne w połowie kwietnia [w Polsce zwykle dopiero miesiąc później]. Wybór odmiany odpornej na zarazę ziemniaka, np. 'Sarpo Mira', zabezpieczy twoje plony przed niszczącą chorobą grzybową.

Krok po kroku

1. Najpierw wzbogać glebę obornikiem stosując pół taczki na metr kwadratowy.

2. Wykop dołek o głębokości 15 cm i umieść na dnie jednego ziemniaka. Postaraj się umieścić część z największą liczbą kiełków do góry (małe kropeczki lub pędy). Rozmieść wczesne odmiany co 30 cm, a pozostałe (które rosną większe) 45 cm od siebie. Wypełnij każdy dołek ziemią.

3. Przykryj grządkę podwójną warstwą włókniny, przymocuj cegłami aż temperatury wzrosną. To ochroni wschodzące pędy od wiosennych przymrozków.

Wysiej nasiona sałaty w pomieszczeniu, aby trzymać sadzonki poza zasięgiem ślimaków

Nie ma potrzeby kopać dużego rowka – wystarczy pojedynczy dołek na każdą bulwę

Sałaty

Domowe sałaty są chrupiące i pełne smaku; prawdziwa przepaść między tymi wodnistymi sprzedawanymi w sklepach. To szybka i prosta uprawa, która sprawdzi się wszędzie, nawet w lekkim cieniu. Sałaty świetnie wyglądają jako wykończenie warzywnych rabat lub w doniczkach. Wysiej je w tym miesiącu, aby zbierać małe listki już w czerwcu, a od lipca całe główki.

Możesz wysiać nasiona sałaty prosto do gruntu, ale według mnie ciężko jest odganiać grasujące ślimaki od kruchych sadzonek. Dlatego wysiewam je pod osłonami, gdzie mogę mieć na nie oko. Wysiewam głównie czerwone odmiany, takie jak 'Lollo Rossa' i 'Red Salad Bowl', za którymi ślimaki nie przepadają.

Krok po kroku

1. Wysiej na tace lub do doniczek z gazety, dwa nasiona na komórkę. Jeśli obydwa nasiona wykiełkują, usuń mniejsze i zostaw silniejsze.

2. Przesadź do 7 cm biodegradowalnych doniczek. Gdy doniczki wypełnią się korzeniami, oznacza to, że są wystarczająco duże i odporne, stając się mniej atrakcyjnymi dla ślimaków, a Ty możesz je zahartować i wysadzić do gruntu.

3. Powtarzaj wysiew każdego miesiąca, aby zapewnić sobie stałe zbiory. Zrób jednak przerwę w upalne dni, ponieważ nasiona sałaty nie kiełkują zbyt dobrze powyżej 20°C. Wysiew po południu pomaga, ale lepiej mieć sporo nasion w ziemi, aby zaczęły kiełkować, gdy temperatury spadną.

eprasa.pl d779ff95e1

Brukselka zagwarantuje zbiory przez całą jesień i zimę, jeśli posiejesz kilka odmian

Brukselka

W naszym domu brukselki nie je się wyłącznie w Boże Narodzenie, choć zbiory przypadają na zimę. Wysiewam trzy różne odmiany, które dojrzewają w innym czasie: 'Evesham Special' (wcześnie), 'Trafalgar' (w połowie sezonu) i 'Revenge' (późno), aby zapewnić sobie zbiory od września do marca.

Brukselka słynie z trudnej uprawy i rzeczywiście zdarzają mi się lata lepsze i gorsze. Jeśli masz problem z brukselką, kupując sadzonki oszczędzisz czas pomijając etap wysiewania. Wybór odmian jest bardziej ograniczony, ale to szybki i wydajny sposób, ponieważ kupujesz tylko tyle, ile potrzebujesz – mniej więcej tuzin roślin zapewni zbiory dla całej mojej rodziny.

Krok po kroku

1. Wysiej w pomieszczeniu nasiona do doniczek z gazety. Możesz wystawić je na zewnątrz, ponieważ dobrze kiełkują, ale sadzonki są przysmakiem ślimaków. Gdy na sadzonkach pojawi się od czterech do sześciu listków, przesadź je do 10 cm pojemników.

2. Przesadź kupione sadzonki do 10 cm pojemników, gdy tylko pojawią się w Twoim domu, ponieważ są za małe i zbyt wrażliwe, by wysadzić je na zewnątrz.

3. Zahartuj je, powoli przyzwyczajając do warunków zewnętrznych, gdy rośliny osiągną wysokość 5-20 cm. Następnie posadź je głęboko i dobrze uklep ziemię wokół nich, aby pewnie stały w ziemi, a korzenie miały wsparcie, gdy osiągną swoje pełne rozmiary – do 1,5 m w dobrym roku!

Ciesz się szybkimi zbiorami rzodkiewki, czekając na wolno kiełkujący pasternak

Pasternak i rzodkiew

Uprawa pasternaku z nasion może być trudna. Nawet jeśli kupisz świeże nasiona (niezbyt dobrze znoszą przechowywanie) i poczekasz aż gleba ociepli się w kwietniu (wcześnie wysiane nasiona mogą nie wykiełkować lub zgnić), nawet po miesiącu od wysiania możesz nie zauważyć oznak życia. Bardzo łatwo jest je przekopać lub przez pomyłkę wysiać coś innego w ich miejscu.

Dobrym rozwiązaniem jest wymieszanie nasion pasternaku z szybko kiełkującymi nasionami rzodkiewki. Rzodkiewka urośnie w kilka dni, znacząc grządkę i będzie gotowa do zbioru, gdy pierwsze sadzonki pasternaku wzejdą, co dla Ciebie oznacza dodatkowe plony.

Krok po kroku

1. Przekop glebę i usuń wszystkie kamienie. Do ciężkiej ziemi dodaj żwir, aby poprawić drenaż. Łopatką zrób rowek o głęboki 2 cm, a następnie podlej, aby wysiać nasiona do wilgotnego podłoża.

2. Wymieszaj szczyptę nasion rzodkiewki z dwiema szczyptami nasion pasternaku i wysiej oszczędnie na dno rowka. Zgarnij 1 cm ziemi z powrotem, by zakryć nasiona. Jeśli nie pada podlewaj co 3 dni.

3. Sadzonki rzodkiewek pojawią się już po kilku dniach. Po około miesiącu, gdy korzenie rzodkiewki będą miały średnicę około 2 cm, ostrożnie je wyjmij i zjedz. Pod spodem powinny być już widoczne sadzonki pasternaku.

WIĘCEJ sezonowych porad dotyczących twojego ogródka w tym miesiącu na **www.gardenersworld.com/what-to-do-now-april**

eprasa.pl d779ff95e1

BROKUŁ GAŁĄZKOWY

Na przednówku zbiory są naprawdę wyjątkowe. Ciesz się tymi cennymi plonami, zanim rozpocznie się sezon wysiewów. Te kolorowe, delikatne gałązki są prawdziwą ucztą, gdy w ogrodzie nie ma jeszcze co zbierać.

3 PRZEPISY NA FIOLETOWY BROKUŁ

- Zanurz gałązki brokuła w cieście z mąki, soli i wody gazowanej. Smaż przez 4-5 minut na patelni wypełnionej w 1/3 olejem rozgrzanym do 180°C.
- Zblanszuj brokuł w garnku z gorącą wodą przez minutę, następnie przekrój wzdłuż na pół. Rozłóż rozgniecioną cieciorkę z tahini i fetą na podpłomyku i zapiecz z brokułem na górze.
- Ugotuj makaron, potem zblanszuj brokuł, dodaj fasolę edamame na ostatnie 30 sekund. Dodaj masło orzechowe, sos sojowy, imbir, czosnek i sok z limonki. Wymieszaj przed podaniem.

WIĘCEJ pysznych przepisów z brokułem gałązkowym na **www.bit.ly/broccoli-purple**

W POLSCE...
Spróbuj uprawy odmiany `Sante' F1, której nasiona łatwo znajdziesz w internecie. Rozsadę sadź do gruntu od połowy kwietnia do 20 czerwca. Zbiory przeprowadzaj od początku sierpnia do końca października. Możesz oczywiście próbować wysiewu nasion do gruntu (patrz tabela po prawej stronie), ale plon będzie późniejszy.

TEST: MIRANDA JANATKA. ZDJĘCIA: ABERRATION FILMS LTD/SCIENCE PHOTO LIBRARY

Brokuł gałązkowy

Pokaż swoje zbiory

Podziel się swoimi zdjęciami zebranych owoców i warzyw na listy@gardenersworld.pl

Wartość odżywcza

Brokuł jest dobrym źródłem witamin C, K i B6. Zawiera także wapno i błonnik.

Uprawa

Wysiej nasiona na osłoniętą i wzbogaconą kompostem podwyższoną grządkę, która nie była wykorzystywana do uprawy brokułów lub innych kapustnych przez ostatnie dwa lata. Wykop rowek w ziemi, podlej go i ostrożnie ułóż nasiona, przykrywając je ziemią. Możesz także wysiać po dwa nasiona na komórkę w tacy, umieszczając ją w szklarni lub na parapecie, usuwając słabsze sadzonki, gdy zaczną kiełkować. Posadź na zewnątrz w maju po wzmocnieniu się sadzonek, trzymając doniczki na dworze w ciągu dnia i w nocy pod szkłem, gdy rośliny osiągną wysokość 10-15 cm. Obficie podlej i kontynuuj podlewanie, gdy lato jest suche. Rozłóż ściółkę między roślinami, aby zatrzymać wilgoć oraz powstrzymać chwasty. Chroń rośliny przed głodnymi gołębiami za pomocą siatki, szczególnie od jesieni. Zimą usyp ziemię wokół podstawy roślin i podeprzyj tyczkami, by chronić je przed wiatrem.

Zbiory

Od lutego możesz zacząć ucinać fioletowe pędy kwiatowe, gdy jeszcze są w pąkach, zanim zakwitną. Zacznij od góry rośliny, aby zachęcić boczne pędy i cieszyć się dłuższymi zbiorami.

Przechowywanie

Ucięte gałązki można przechowywać w torebce, w lodówce przez kilka dni. Przed zamrożeniem najpierw je zblanszuj.

Polecane odmiany

Brokuł 'Purple Sprouting Early' na dłuższe wiosenne zbiory

Brokuł 'Red Arrow' ma wyjątkowo kruche gałązki

Czy wiesz, że...?

Liście są również jadalne i pełne witamin. Spróbuj ugotować je na parze, dodać do dania stir-fry lub włóż do mikrofalówki zamiast gotowania, by zachować jak najwięcej wartości odżywczych

Kalendarz	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
WYSIEW												
ZBIÓR												
ODSTĘPY	**Wysiej** ↓ na głębokość 2 cm **Ostateczny odstęp** ↔ 60 cm od siebie ↘ 60 cm między grządkami											

ZDJĘCIA: GETTY/ALASDAIR JAMES

eprasa.pl d779ff95e1

DOKTOR OGRODNIK
Kłopoty z kompostem

Ken Thompson
wyjaśnia, jak rozwiązać najczęstsze problemy z kompostowaniem

Kompostowanie jest najłatwiejszym recyklingiem, jakiego możesz się podjąć. Wszystkie zielone (oraz pomarańczowe, żółte, fioletowe lub brązowe) odpady ogrodowe i kuchenne, w tym większość torebek po herbacie i fusów z kawy, mogą trafić prosto na kompostową pryzmę. Możnazna nawet kompostować twarde odpadki, takie jak łodygi kapusty, jeśli zostaną najpierw posiekane lub rozbite młotkiem albo łopatą.

Domowy kompost wykorzystany jako ściółka pomoże w zwalczaniu chwastów, zatrzyma wilgoć w glebie podczas suchej pogody i ochroni ją przed niszczącym wpływem ulewnego deszczu. Po zmieszaniu z ziemią (nie trzeba jej przekopywać, zrobią to dżdżownice) poprawi strukturę podłoża, pomoże zatrzymać wodę, a w trakcie rozkładu uwolni niezbędne dla roślin składniki odżywcze, takie jak azot. Ale kompostowanie nie zawsze idzie zgodnie z planem.

Wytworzenie kompostu wymaga zmieszania bogatych w azot „zielonych" i bogatych w węgiel „brązowych" odpadów organicznych, ale nigdy nie zapominaj, że to tylko pryzma kompostu, a nie suflet. Zwierzęta i mikroorganizmy kompostujące potrzebują pożywienia (które pochodzi z samej pryzmy), powietrza i wody – wiele problemów z kompostem wynika ze zbyt dużej wilgotności pryzmy. Większość odpadów kuchennych i ogrodowych, szczególnie stosy ściętej trawy, jest zazwyczaj mokra i zbita, co może prowadzić do powstania mokrej, pozbawionej powietrza i śmierdzącej sterty. Rozwiązaniem będzie dodanie zmiętego papieru lub kartonu, np. wytłoczek po jajkach.

Przerzucanie pryzmy przyspieszy nieco proces rozkładu, ale ostatecznie tempo, w jakim powstaje kompost zależy od szybkości, z jaką Twój ogród i kuchnia dostarczają do niego surowce. Więc nie zawracaj sobie głowy przerzucaniem – Twój kompostownik i tak wyprodukuje kompost. Przygotuj dwa pojemniki kompostowe i napełniaj jeden w czasie, gdy drugi będzie już dojrzewał. W małym ogrodzie można użyć mniejszych pojemników.

Pryzma kompostowa nie będzie pracować, jeśli będzie zbyt sucha. Być może zawiera zbyt dużo suchego materiału i patyków, które można dodawać pod warunkiem, że zostały wcześniej rozdrobnione. A może Twój pojemnik ma zbyt wydajną wentylację lub brakuje mu pokrywy? Idealna pryzma kompostowa składa się w około 50-60% z wody – jeśli możesz po prostu wycisnąć kilka kropel wody z garści kompostu ze środka stosu, to jest idealnie. Jeśli Twoja pryzma wydaje się zbyt sucha, podlej ją. Przyspieszacze lub aktywatory rozkładu zwykle zawierają azot i/lub wapno, ale w pryzmie rzadko brakuje tych składników, dlatego ich nie polecam.

Chwasty, dżdżownice, muchy

Wysoki stosunek powierzchni do objętości typowego, małego domowego kompostownika sprawia, że kompost zbyt szybko traci ciepło i nie nagrzewa się wystarczająco, aby zabić przetrwalniki chorób lub nasiona chwastów, dlatego lepiej w ogóle nie dodawaj ich do pryzmy. Korzenie i kłącza wieloletnich chwastów również nie ulegną rozkładowi, ale możesz je kompostować o ile wcześniej zostaną zostawione do wyschnięcia na słońcu lub rozbite młotkiem.

Bezkręgowce są ważne dla powstawania kompostu i same skolonizują twoją prymę, jeśli tylko zaczniesz układać ją na ziemi, a nie na twardej powierzchni. Larwy wielu much żywią się rozkładającą się materią organiczną, więc muchy są normalną częścią procesu kompostowania. Można jednak zniechęcić muszki owocowe, zakopując resztki owocowe pod innym materiałem, np. ścinkami trawy. Pryzmy kompostowe często są uważane za wabiki na szczury, ale rzadko są głównym powodem, dla którego szczury zagnieżdżają się w pobliżu.

Wytwarzanie kompostu jest proste i z pewnością znajdziesz rozwiązanie dla każdego związanego z tym problemu. Wytworzony przez Ciebie produkt ma ogromną wartość – dużo materii organicznej oznacza dużo życia pod powierzchnią ziemi, co wspiera cały ogrodowy ekosystem.

Prawidłowo prowadzony kompost powinien mieć odpowiedni stosunek zielonych i brązowych składników, a także powietrza i wilgoci

ZDJĘCIA: GETTY/MICHAEL DUVA; JASON INGRAM

eprasa.pl d779ff95e1

Czy wiesz, że...
Zaskroniec zwyczajny, wąż o najdalej na północ wysuniętym zasięgu występowania ze wszystkich węży jajorodnych lubi składać jaja w kompostowych pryzmach

Co mówi nauka

- **Ostatecznym losem** każdej materii organicznej jest jej całkowity rozkład, głównie do CO_2 i wody. Gdzieś na tej drodze rozkładu jest też kompost, ale nauka nie może powiedzieć, gdzie dokładnie – to zależy od Ciebie.
- **Naprawdę duża** pryzma kompostu traci ciepło powoli i może utrzymywać przez cały rok temperaturę około 50°C lub wyższą.
- **Większość liści** drzew zawiera zbyt dużo ligniny, aby mogły się szybko rozłożyć, dlatego lepiej pozostawić je w pryzmie, gdzie grzyby powoli zamieniają je w ziemię liściową.
- **pH kompostu** oscyluje zwykle w okolicy obojętnego (pH 7) lub nawet wyższego. Aby przygotować kwaśny kompost, musisz zacząć od naprawdę kwaśnych składników, takich jak liście paproci lub sosnowe igły.
- **Kompostowanie** bez wystarczającej ilości powietrza prowadzi do powstawania związków, takich jak amoniak i siarkowodór; dlatego zbyt mokra pryzma nie pachnie ładnie.
- **Pryzmy kompostowe,** podobnie jak wszystko inne co żyje, pracują szybciej, gdy są cieplejsze, dlatego nie oczekuj, że Twoja pryzma wiele zdziała zimą.

eprasa.pl d779ff95e1

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Alan martwi się, że w świecie stawiającym na technologię zanikają nasze praktyczne umiejętności – dlatego dziękujmy Bogu za ogrodnictwo!

Głowa, serce i ręce to połączenie, będące częścią filozofii taoistycznej (wytrzymajcie ze mną, nie zamierzam się nad nią rozwodzić!), które od dawna rozumieją ogrodnicy, nawet jeżeli nie są świadomi, że tym samym podpisują się pod chińskim systemem wierzeń o historii sięgającej ponad dwóch tysięcy lat.

Aby osiągnąć pełnię życia – satysfakcję i zadowolenie – musimy sprawić, żeby głowa, serce i ręce były w naszym życiu tak samo istotne. Głowa wymaga stymulowania, a serce rozweselania, ale bez interwencji ręki – poprzez praktyczne umiejętności i kreatywność – czegoś brak. To w każdym razie moja interpretacja, która wyjaśnia, dlaczego, gdy na skutek marnej pogody i zamarzniętej ziemi długo siedziałem w domu, zacząłem czuć się poirytowany i niespokojny. Mogłem czytać bez ograniczeń, aby poprawić swoją wiedzę, mogłem patrzeć na bawiące się wnuki lub na cieszącą oko architektoniczną jakość topiarów w moim ogrodzie, aby rozradować serce, ale nie mogłem wykorzystać rąk, aby coś stworzyć – przez wysianie nasionka lub pobranie sadzonki, przycięcie krzaka róży lub przekopanie kawałka ziemi.

> Głowa wymaga stymulowania, a serce rozweselania, ale bez praktycznych umiejętności czegoś brak

Problem polega na tym, że w dzisiejszym świecie element, jakim są ręce, odgrywa w naszym życiu coraz mniejszą rolę. Ekrany i urządzenia elektroniczne pozbawiają nas potrzeby wykonywania wielu praktycznych działań – nawet zwykłego włączenia radia. Jeśli chodzi o technologię, nie jestem wcale luddystą – jako autor tekstów i prezenter telewizyjny korzystam z jej dobrodziejstwa jeszcze bardziej, niż większość osób. Ale martwię się, że ubywa nam zręczności i umiejętności praktycznych. Poleganie w tak ogromnym stopniu na technologii, której większość z nas nie rozumie, nie może być dobre dla społeczeństwa jako takiego.

Kto mógłby narzekać na możliwość utrzymywania przez rodziny kontaktu za pomocą aplikacji FaceTime czy trzymania w dłoni kawałka plastiku i metalu i rozmawiania z osobą, która jest od nas oddalona o tysiące mil? Ale gdyby posadzono nas przy stole pełnym części telefonu komórkowego i poproszono o złożenie ich i uzyskanie przedmiotu, który umożliwi nam komunikację, wątpię, aby choć jeden na miliard z nas był w stanie to zrobić (nawet ten miły młody człowiek ze sklepu Carphone Warehouse, który zawsze naprawia moje urządzenie, gdy zacznie źle działać. Jeśli zacznę z nim rozmawiać o taoizmie, pewnie pomyśli, że jestem Świadkiem Jehowy).

Ale jeśli chcemy jeść sałatę, wąchać róże czy grać w piłkę w ogrodzie, warto wiedzieć, jak wysiewać nasiona, przycinać róże i rozłożyć rolkę trawy. Satysfakcja płynąca z tego rodzaju kreatywności jest zdecydowanie większa, niż ta, która płynie z naciśnięcia guzika i zmobilizowania malutkiego urządzenia, aby zrobiło to, co chcemy.

To nie tylko rozkosz samego działania, ale również pełna satysfakcja i pojawiające się w sercu poczucie spełnienia będące wynikiem praktycznej kreatywności, doprowadzenia do pewnego stanu rzeczy swoimi własnymi rękami. „Ale ja nie jestem praktyczny" – zawyje na to technokrata. Wysadźcie technokratę na bezludnej wyspie, gdzie brak praktyczności oznaczać będzie pewną śmierć, a mogę założyć się o ostatni grosz, że dar praktyczności pojawi się jakby za sprawą magii zdecydowanie szybciej niż później.

Dziękuję swojej szczęśliwej gwieździe, że zawsze byłem praktyczny. Zawsze odczuwałem ogromną radość z wykonywania w domu i ogrodzie praktycznych zdań – czy to mocowania półek w pokoju, czy kopania oczka wodnego w ogrodzie. Kieruje mną pragnienie sprawiania, aby wszystko wokół było piękne i użyteczne (byłbym szczęśliwy, pracując z Williamem Morrisem) i kiedy to robię, czuję, jak serca przepełnia mi przyjemność. To naprawdę takie proste.

Nie wszyscy z nas są predestynowani do zarabiania na życie dzięki umiejętnościom wymagającym pracy rękami, choć nadszedł czas, aby zdać sobie sprawę, jak ważne są osoby, które tak właśnie pracują i że tak, czy siak, gdy odłożymy na bok mikroczipy, ostatecznie polegamy na rękodzielnikach i kobietach. Ale lepiej by było, aby dosłownie każdy z nas nauczył się robić coś rękami, osiągać pełnię i wprowadzać harmonię do swojego życia. Praca w ogrodzie idealnie pasuje do tego opisu.

Alexa*, czy mam rację?

* Alexa – wirtualny asystent AI (sztucznej inteligencji) opracowany przez firmę Amazon.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM. ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN/EYECANDYILLUSTRATION

eprasa.pl d779ff95e1

OD PROJEKTU
PO OBŁĘDNY EFEKT

Ogrody marzeń

Wtorki 20:55, premiera 18 lutego

Słynny architekt krajobrazu Michael McCoy prezentuje najwspanialsze ogrody Australii. Są one inspiracją dla uczestników programu, którzy aranżują swój prywatny raj.

BBC lifestyle

facebook.com/BBCLifestyle

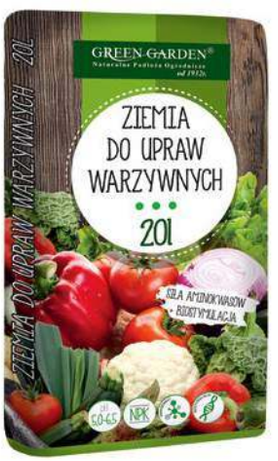
eprasa.pl d779ff95e1

Lista zakupów

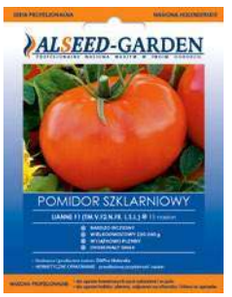
Podłoże do wysiewu i pikowania z mikroorganizmami przygotowane do wysiewu nasion warzyw i kwiatów, pikowania sadzonek i ukorzeniania roślin w uprawie amatorskiej. Jest to jedyne na rynku podłoże o działaniu aktywnym, chronione patentem.
GREEN GARDEN, www.ggarden.eu

Podłoże do upraw warzywnych z biostymulacją i aminokwasami przygotowane na bazie naturalnych składników – torfu i starannie dobranych dodatków w postaci aminokwasów: betainy i glicyny.
GREEN GARDEN, www.ggarden.eu

Pomidor Lianne F1. Odmiana heterozyjna, wczesna o ciągłym wzroście, bardzo plenna. Owoce duże 220-260 g, kuliste, lekko spłaszczone i dobrze wypełnione, bez piętki; twarde i bardzo smaczne. Odmiana przeznaczona do uprawy całorocznej w wełnie mineralnej oraz do upraw tradycyjnych w szklarniach i tunelach foliowych.
ALSEED, www.alseed.pl

Zdrowy Ogród – wolny od chemii to książka dla każdego, kto chce dowiedzieć się, jak założyć i pielęgnować naturalny ogród. To praktyczny poradnik o tym, jak rozpoznawać problemy i im zapobiegać. Zawiera sprawdzone metody i przepisy na naturalne środki ochrony roślin i wskazówki, jak współpracować z naturą, by w pełni korzystać z jej potencjału.
CHCĘ ROBIĘ MAM, viridia.pl

Robot koszący smart SILENO to jeden z najcichszych na rynku; jego praca jest niemal niesłyszalna dla ucha (tylko 58 dbA). Jest prosty w obsłudze, można go łatwo zaprogramować do samodzielnego koszenia albo sterować nim przy pomocy telefonu komórkowego za pomocą bezpłatnej aplikacji. Dzięki wodoszczelnej obudowie pracuje w czasie każdej pogody i świetnie radzi sobie na terenie pochyłym. Skoszone ścinki nawożą trawnik i nie wymagają zbierania.
GARDENA, www.gardena.pl

NOWOŚĆ! NATURALNA ALTERNATYWA DLA CHEMICZNYCH PREPARATÓW

Substral AntyChwast TOTAL to linia produktów chwastobójczych (herbicydów) oparta w 100% na naturalnej substancji aktywnej (zawierają organiczny kwas pelargonowy). Preparaty przeznaczone są do zwalczania ogrodowych chwastów. W sprzyjających warunkach pierwsze efekty widać nawet po 2 godzinach od zastosowania. Dostępne są zarówno opakowania w formie wydajnego koncentratu, jak również w gotowego do użycia spray'u.
SUBSTRAL, www.substral.pl

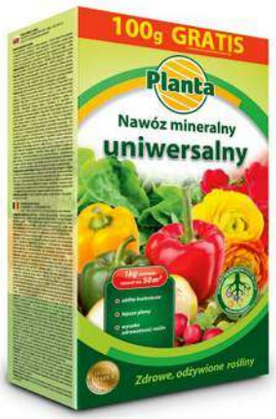
BEZ GLIFOSATU!

Nożyce do żywopłotu TeleCut przeznaczone przede wszystkim do cięcia wyższych żywopłotów. Teleskopowe, aluminiowe rękojeści można wydłużyć o 20 cm, co zwiększa zasięg i siłę nożyc. Solidna, dobrze wyważona rękojeść zapewnia pewny chwyt podczas pracy, a osłonę ostrzy można wykorzystać do przechowywania.
GARDENA, www.gardena.pl

eprasa.pl d779ff95e1

Uniwersalny nawóz mineralny o bogatym składzie, przeznaczony do zasilania wszystkich warzyw, kwiatów, drzew oraz krzewów uprawianych w ogrodzie. Polecany również do nawożenia trawników. Zbilansowany skład zapewnia roślinom komplet składników odżywczych. Łatwo przyswajalne makro i mikroelementy gwarantują obfite plony oraz piękne kwiaty, a także zwiększają odporność na choroby i przemarzanie.
PLANTA, www.planta.pl

Ziemia uniwersalna z nawozem przeznaczona do uprawy warzyw, kwiatów i roślin doniczkowych. Zawiera mieszaninę torfu niskiego i wysokiego, kredę i mineralny nawóz długodziałający (NPK + mikroelementy). Dawka nawozu zaspokaja średnie zapotrzebowanie rośliny **na 12 miesięcy**.
FLORA, www.firmaflora.pl

Ziemia warzywna wzbogacona dawką startową nawozu Microstar, który pozytywnie wpływa na wpływa na rozwój systemu korzeniowego i nowo posadzonych roślin oraz Rosahumus, który zawiera kwasy humusowe, pozyskiwane z leonardytów, które słyną ze swoich dobroczynnych właściwości, kondycjonując podłoże, poprawiają jakość gleby; są bogate w potas i żelazo.
TWÓJ OGRÓD, www.twojogrod.org.pl

Ekologiczny i naturalny preparat **Biosept Active** wyprodukowano na bazie ekstraktu z grejpfruta, którego zawartość w koncentracie wynosi 33%. Jest środkiem wspomagającym uprawę roślin – stymulatorem wzrostu i odporności, do stosowania w uprawach roślin ozdobnych i warzywnych w warunkach polowych oraz pod osłonami.
TARGET, www.biosept.pl

Klęcznik ogrodowy 2w1 pozwala pracować zarówno na kolanach, jak i w pozycji siedzącej. Może służyć jako niewielkie krzesełko lub klęcznik bardzo wygodny podczas pielenia i sadzenia. Jest składany, lekki i zajmuje niewiele miejsca przy przechowywaniu.
SEMINI, www.semini.pl

Mydło potasowe (4% K2O) wytwarzane z czystych olejów roślinnych z dodatkiem wyciągów z: czosnku, wrotyczu, skrzypu, pokrzywy lub piołunu. Służy do zmywania skrzynek, narzędzi oraz wszystkich zanieczyszczonych powierzchni, na których mogą zimować szkodniki i choroby.
HIMAL, www.himal.pl

Lekkie i kompaktowe **nożyce do krzewów STIHL HSA 26** wyposażone w listwę tnącą do przycinania i pielęgnacji niższych, wiecznie zielonych żywopłotów oraz ozdobnych krzewów drobnolistnych.
STIHL, www.stihl.pl

eprasa.pl d779ff95e1

MARKET OGRODNICZY

ZAMÓW OGŁOSZENIE MODUŁOWE tel.: 22 257 84 76

eprasa.pl d779ff95e1

MARKET OGRODNICZY

Wysyłkowy Sklep Ogrodniczy

www.futuregardens.pl
tel. 322 010 563

Sklep internetowy z nowoczesnym
OŚWIETLENIEM SOLARNYM i ozdobami ogrodowymi,
w tym RZEŹBAMI WIATROWYMI

AURORA GARDEN
AURORA-GARDEN sale@aurora-garden.pl,
www.aurora-garden.pl, tel. 796 881 848

www.Zielony-Salonik.pl

OGRODNICZY SKLEP WYSYŁKOWY
Profesjonalny sklep internetowy zaprasza na zakupy przez cały sezon.

Szkółka Krzewów i Drzew Ozdobnych
Krystyna i Stanisław Abram
Ustroń ul. Szeroka 43
tel. 662 556 681
www.abram-szkolka.com.pl

Podpory do pnączy
Liny, kratki, kolumny

Wspieramy pnącza.
zielony front
zielonyfront.pl

Sadzawka
SKLEP INTERNETOWY
liliowce,
paprocie,
lilie wodne
obuwiki,
hosty,
trójlisty,
cyklameny,
epimedia

www.sadzawka.pl

Floribunda.pl

hodowla i sprzedaż róż ogrodowych
sklep internetowy
Szkółka Róż Floribunda
24-130 Końskowola, Kurowska 19
biuro@floribunda.pl, tel. 603758788
www.floribunda.pl

100+ projektów ogrodów
zielonyogrodek.pl/projekty

www.lovelybaskets.pl
Kosze i meble z naturalnego ratanu
Dealer Riviera Maison

eprasa.pl d779ff95e1

Gardeners' World
EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelny
Paweł Romanowski
pawel.romanowski@avt.pl

Redaktor prowadzący
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Fizek, Anna Moroz-Darska, Łukasz Skop, Katarzyna Kaczan-Borowska, Grzegorz Falkowski

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 22 257 84 98

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS WORLD
PUBLISHING DIRECTOR
Dom Murray

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

HEAD OF PUBLISHING
Mandy Thwaites

UK PUBLISHING CO-ORDINATOR
Eva Abramik
UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2015 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

dwumiesięcznik nr 2/2020

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Worldwide

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

majowo-czerwcowy
numer w sprzedaży już pod koniec kwietnia

Monty przekonuje, jak ogrody mogą ratować środowisko... i nas!

PLUS Rady ekspertów

Rodzinny warzywnik – ciąg dalszy cyklu

Kolorowe kwiaty jednoroczne Carol

Temat numeru – uprawy w zgodzie z naturą

Internetowy KATALOG ROŚLIN

Wejdź na: zielonyogrodek.pl/katalog-roslin i znajdź roślinę, której szukasz!

eprasa.pl d779ff95e1

VEKA.PL

eprasa.pl d779ff95e1